Вівторок, 10 грудня 2002 року. № 233 (2984)

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Упоратися з бюджетом і перерозподілити комітети

Така програма-мінімум у Верховної Ради на нинішній пленарний тиждень. А розпочнеться він із дня уряду, на якому депутати розглянуть питання про розробку державної стратегії відродження і підтримки власного виробництва та розвитку високих наукоємних, конкурентоспроможних технологій.

Другим питанням на Дні уряду буде дуже актуальна проблема у нинішні морози: інформація Кабінету Міністрів про виконання постанови Верховної Ради «Про заходи щодо забезпечення теплом житлових будинків, закладів освіти, охорони здоров'я, культури та інших об'єктів соціальної сфери, що опалюються від централізованих мереж теплопостачання».

(Закінчення на 3-й стор.).

2003 рік оголошено Роком Росії в Україні

Учора в Москві був великий день України. Тут перебував увесь український політичний та економічний бомонд на чолі з Президентом Леонідом Кучмою і Прем'єр-міністром Віктором Януковичем. Президенти двох країн вирішили відзначити завершення Року України в РФ урочисто і святково.

(Закінчення на 19-й стор.).

Бійся, чиновнику, хабара вимагаючи

На українському фронті боротьби з корупцією очікуються зміни. Вже давно зрозумівши, що в окопах сидіти — собі дорожче (у прямому й переносному значенні), в контратаку пішла молодь. Ударною силою має стати програма Всеукраїнської молодіжної організації «Молодь проти корупції» «Правовий волонтерський рух».

(Закінчення на 15-й стор.).

ПЕРЕДПЛАТА-2003

Залишайтеся з «Голосом»!

3грн. 30коп. — вартість передплати «Голосу України» на місяць.

Увага! До цієї суми вже включено вартість доставки «Голосу» п'ять разів на тиждень і вартість самого приймання передплати в поштовому відділенні чи в листоноші.

Помножте вказану вартість на ту кількість місяців, що ви хочете одержувати газету, сплатіть поштовикам стільки і ні копійки більше. А саме:

9 грн. 90 коп. — на три місяці;
19 грн. 80 коп. — на півроку;
39 грн. 60 коп. — на рік.

І як індивідуальний передплатник матимете «Голос» п'ять разів на тиждень українською мовою чи російською.

Ставте на «Голос» і залишайтеся з «Голосом»!

Наші індекси — **40224 (український варіант),** — **40223 (російський варіант).**

Окремі умови передплати для підприємств та організацій — у Каталозі видань України на 2003 рік, **стор. 81.**

Дні «Голосу України» на Буковині

РАЗОМ З НАМИ БУЛИ ДОБРІ ЛЮДИ. Й СИВІ БУКИ, Й МУДРІ ГОРИ, Й ДРЕВНІ КАМЕНІ

(Продовження теми читайте на 12—13-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У НОМЕР

Батіг від комунальників

Напрочуд дійовим виявився метод впливу на тих, хто не платить за воду в Новій Каховці. Обласна колегія житлово-комунального господарства дала йому високу оцінку.

Після того, як комунальники вичерпали вплив «пряника» — коли діяла значна знижка в оплаті тим, хто негайно погасить борги — змушені були перейти до «батога».

(Закінчення на 15-й стор.).

Призовник пішов на флот освічений...

Рівень освіти призовників Військово-Морських Сил ЗС України зріс. Якщо навесні серед них з вищою освітою було 2 відсотки юнаків, то восени — 6,2.

Цікаво, що більш як половина призовників — городяни. На жаль, серед новобранців є такі, що до служби на флоті пробували наркотики, перебували на обліку в міліції. Щоправда, кількість хлопців з так званої групи ризику зменшилася майже на 10%. Натомість кількість віруючих призовників восени збільшилося на 8,6%, **повідомляє з Севастополя наш кореспондент Світлана КАЛИНОВСЬКА.**

Алло! Я тебе... бачу!

Перший в області пункт відеотелефонного зв'язку відкрито в центральному відділенні «Телекомсервіс» № 80 Запорізької дирекції «Укртелекому». Тарифи не надто високі: вартість «видимого» спілкування в денні години — 90 копійок за хвилину, у вечірні — 60 копійок, вночі — 45. Відеозв'язок з містами СНД коштуватиме дорожче. Поки що запоріжці можуть «побачити» по телефону лише співрозмовника з Луганська. Найближчим часом — відеозв'язок з Хмельницьким, Чернівцями та Херсоном, **повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ.**

Закон України

Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом

▼ 9–11

Володимир титулом не поступився

▼ 21

Мешканці одного з чернівецьких гуртожитків, яких виселяють, мають намір просити притулку в Румунії

ПОЛІТИКА

Торгово-промисловій палаті України

Вітаю з 30-річчям від дня утворення Торгово-промислової палати України, яка належить до впливових, авторитетних і ефективних організацій, покликаних підтримувати ділових людей, захищати та відстоювати їхні інтереси.

За час існування палата багато зробила для становлення та розвитку в Україні масового й цивілізованого підприємницького руху, створення сприятливіших умов для малого і середнього бізнесу, підтримки національних товаровиробників, учасників зовнішньоекономічних зв'язків. Нині, в непростий період утвердження в нашій державі ринкових відносин, у цій справі незмірно зростає роль творчого використання кращих світових традицій та досвіду підтримки бізнесу і торгівлі, зміцнення зв'язків зі спорідненими структурами в інших країнах.

Хотів би також наголосити на значущості посилення співпраці Торгово-промислової палати України з органами державної влади у підготовці законопроектів, спрямованих на піднесення вітчизняної економіки, активізацію ділової ініціативи, інтегрування України у світовий економічний простір.

Бажаю вам енергії, цілеспрямованості та успіхів на цьому шляху. Спільними зусиллями ми зробимо свою незалежну державу гідним і повноправним членом міжнародного співтовариства.

Володимир ЛИТВИН, Голова Верховної Ради України.

Спільна відповідальність та нові правила гри

Політичну угоду про співпрацю й солідарну відповідальність підписали минулої суботи Верховна Рада та Кабінет Міністрів України в Маріїнському палаці.

Президент України Леонід Кучма на спільному зібранні Кабміну та лідерів парламентських груп і фракцій більшості зазначив, що документ — це «своєрідна крапка в етапі налагодження співпраці між парламентською більшістю та урядом». За його словами, тепер влада в Україні єдина. А парламентська більшість, уряд, Президент — складники цієї влади.

Глава держави зазначив: «На уряді лежить подвійна відповідальність: з одного боку — за стан справ у країні, з другого — за практичну реалізацію нової системи взаємодії по лінії «уряд—парламент».

Президент України вважає, що «більшість має взяти на себе всю повноту відповідальності за діяльність парламенту, в тому числі за роботу парламентських комітетів». Він зазначив, що «ні більшість, ні сформований нею уряд не повинні зупинятися на досягнутому». Зокрема, парламентська більшість має взяти на себе відповідальність «не заради неї самої, а для реального законодавчого забезпечення кожного кроку уряду». На думку Л. Кучми, ситуація принципово змінилася зі створенням трикутника «Президент—парламентська більшість—коаліційний уряд». «Ми сконцентрували сто відсотків можливостей для плідної роботи і сто відсотків відповідальності за її результат», — зазначив Л. Кучма.

Президент України заявив, що не виправлятиме всі помилки уряду, бо «перекладання відповідальності, коли всі хлопці гарні, а Президент — поганий», є неприпустимим і «аморальним, адже це дискредитує державу в очах її громадян».

Глава держави також запевнив, що не залишиться осторонь політичних процесів, проте, на його думку, втручання Президента має бути не нормою, а винятком.

Голова Верховної Ради Володимир Литвин також охарактеризував підписання політичної угоди як надзвичайно важливий крок до цивілізованої співпраці між гілками влади. Він наголосив, що коаліційність уряду не повинна перетворитися на його «фракційність», коли міністри будуть відповідальними лише перед своїми фракціями парламенту.

На переконання Голови ВР, головними завданнями уряду і парламенту є, зокрема, відповідальність за свою роботу, подолання відчуття тимчасовості, професіоналізм, а також утвердження ідеології державотворення.

За словами В. Литвина, головним нині є встановлення урядом і парламентом «нових правил гри», а також необхідність «відважитися» і піти на радикальні, швидкі, а подекуди й непопулярні кроки в економічній та соціальній сфері. Водночас потрібно поліпшувати «соціальне самопочуття» українців.

«Безумовно визначною подією» для всього періоду новітньої історії України назвав підписання угоди Прем'єр-міністр України Віктор Янукович.

Він зазначив, що поштовхом для цього став проголошений в Україні курс на здійснення політичної реформи, першим кроком якої було створення постійно діючої більшості в парламенті, а логічним продовженням — формування коаліційного уряду.

За словами В. Януковича, головними завданнями для більшості та уряду є консолідація українського суспільства, забезпечення реалізації конституційного права на гідний рівень життя кожному громадянинові, а також повернення людям довіри до влади. Він назвав першочерговим обов'язком для уряду і парламентаріїв ухвалення державного бюджету України на 2003 рік і законів, спрямованих на подолання кризових явищ і поліпшення соціально-економічної ситуації в Україні, а також розробку й схвалення програми дій Кабінету Міністрів.

Опозиційні політики не такі оптимістичні в своїх прогнозах і досить критично оцінили документ про спільну відповідальність. Скажімо, лідер соціалістів Олександр Мороз охарактеризував його як «театралізований акт міжолігархічного договору про ненапад», зазначивши, що політична угода не має правових підстав. А член фракції БЮТ Олександр Турчинов вважає, що підписаний документ — «страховка для Януковича», має формальний характер і не несе додаткової відповідальності.

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (Укрінформ).

На знімку: Президент України Леонід Кучма, Голова Верховної Ради Володимир Литвин і Прем'єр-міністр Віктор Янукович під час підписання угоди про співпрацю і солідарну відповідальність між парламентською більшістю й урядом.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

ГОТУЄТЬСЯ ЗАКОНОПРОЕКТ

Туристичний єралаш

Єралаш, який діється навколо проекту нової редакції закону «Про туризм», свідчить, що вітчизняний туризм серйозно хворий і останнім часом у світовому океані сервісного бізнесу пливе без компаса. Так образно охарактеризував стан галузі віце-президент Туристичної асоціації України Степан Романюк на громадських слуханнях «Законодавче забезпечення туризму в Україні: стан, проблеми і та їх розв'язання». У засіданні взяли участь 28 всеукраїнських та регіональних громадських об'єднань, представники туристичних фірм і готелів з переважної більшості областей, а також народні депутати, представники адміністрації Президента та Кабінету Міністрів.

Лейтмотивом слухань стало обговорення численних недоречностей законопроекту «Про внесення змін та доповнень до Закону України про туризм». Новий законопроект, на думку доповідачів, не лише не поліпшить стан такої перспективної галузі, як туризм, а навпаки, значно погіршить. Про це свідчать і факти, наведені паном Романюком: пропонований документ суперечить 28 законам України, 12 указам Президента України, 11 нормам міжнародного права та статті 42 Конституції нашої держави.

Однак, як я переконалася, найбільше занепокоєння серед вітчизняних туроператорів викликає не кричуща суперечність проекту нової редакції закону «Про туризм» законодавству України, а розділ п'ятий цього законопроекту, який має назву «Гарантійний фонд». Учасники слухань упевнені: введення в дію цього розділу призведе до ліквідації малого та середнього підприємництва, оскільки він запроваджує майновий ценз для суб'єктів туристичної галузі. Крім того, це спричинить зменшення кількості суб'єктів туристичної діяльності, монополізацію ринку туристичних послуг, відхід «у тінь» малих та середніх підприємств, зменшення конкуренції. Тому вимога скасувати цей розділ є першим номером у резолюції слухань.

Тетяна ПАСОВА.

Це солодке слово — «свобода»

ПІДСУМОК ТИЖНЯ

Центральною подією минулого тижня стали парламентські слухання про свободу слова й цензуру в Україні. Проте від слухань залишилося подвійне враження.

З одного боку, було сказано чимало правильних слів про нашу професійну діяльність, про необхідність захисту журналістів і свободи слова в Україні, з другого —не полишала думка: заради чого все це проводилося? Заради чергового викриття влади? Проти «темників», які стали притчею во язицех і про них уже не писав хіба що лінивий? Чи, може, колегам вдалося запропонувати програму розвитку української журналістики? Адже, чесно кажучи, більшість видань, особливо народжених уже в роки незалежності, мають право називатися українськими хіба що за те, що друкуються і розповсюджуються в Україні.

Зрозуміло, кожен з нас хотів би жити у демократичній цивілізованій державі, де суворо дотримувалися б законів і оплата праці відповідала б інтелектуальним чи фізичним затратам. Однак цього не можна досягти неправовими методами. Отож, мабуть, треба звинувачувати не лише владу. Тим паче що, на мою думку, опозиційні народні депутати — також представники законодавчої гілки влади. Тобто і вони несуть відповідальність за ситуацію в державі.

Мене постійно не полишало запитання, яке задаю собі ще з січня 2001 року: хто ми? Політики чи журналісти? На жаль, слухання також не дали відповіді на нього.

Проте життя триває. І наприкінці тижня назріла ще одна сенсація. Президент України призначив головою Державної податкової адміністрації колишнього міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка. Отже, прогнозоване призначення на цю посаду Сергія Медведчука, брата глави адміністрації Президента, не сталося. Зрозуміло, для багатьох цей вибір глави держави виявився вельми і вельми несподіваним. І водночас дає багато поживи для роздумів.

Багато аналітиків стверджували про посилення «донецьких», які активно освоюють територію будинку Кабінету Міністрів, на противагу об'єднаним соціал-демократам. Поява Юрія Кравченка на чолі силової структури свідчить, що є ще одна противага, яка має зменшити «апетити» двох політичних угруповань. Водночас немає сумніву: Юрій Кравченко здатний відгородити Державну податкову адміністрацію від впливу багатьох політиків, які донедавна займалися бізнесом. Окрім того, схоже, у самій ДПА також варто очікувати певних кадрових перестановок.

Ці перестановки на політичному олімпі свідчать про те, що Леонід Кучма прагне закріпити досягнуту перевагу в протистоянні з опозицією. Крім того, послідовно і наполегливо пробує реалізувати модель солідарної відповідальності уряду і народних обранців за результати перетворень в економічній і соціальній сферах. Власне, у суботу й сталася виняткова подія. Вперше за багато років була підписана політична угода між коаліційним Кабінетом Міністрів і більшістю Верховної Ради «Про співробітництво і солідарну відповідальність». Як зазначають політологи, такого на теренах СНД ще не було.

Відтепер можна очікувати, що буде прийнято доволі непопулярні рішення, які, на думку аналітиків, мають дати новий поштовх для продовження економічних і соціальних реформ.

Саме з цієї точки зору і треба оцінювати нову спробу переділу керівних посад у парламентських комітетах. Отже, опозиція фактично втрачає важелі впливу на прийняття доленосних рішень, не може навіть поставити «підніжку» уряду у вигляді незбалансованого бюджету. Не дивно, що відтік з її лав починає набирати обертів. Минулого тижня чергову втрату понесла «Наша Україна». Олександр Стоян, який був другим номером у списку виборчого блоку Віктора Ющенка, заявив про своє бажання поповнити лави парламентської більшості.

«Свобода — усвідомлена необхідність», — казав один класик. Отож у кожного — і політика, і журналіста —своє бачення і усвідомлення свободи. У чому могли переконатися громадяни України протягом минулого тижня.

Володимир КОРОЛЮК.

Упоратися з бюджетом і перерозподілити комітети

(Початок на 1-й стор.).

А головним завданням Верховної Ради на цей пленарний тиждень, як наголосив на засіданні погоджувальної ради Голова Верховної Ради Володимир Литвин, є Державний бюджет на 2003 рік, який парламент розглядатиме в третьому читанні 12 грудня. Для того, щоб впоратися зі схваленням Держбюджету-2003 у визначені терміни, в депутатів залишилося не так багато часу: два пленарні тижні до Нового року.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Загалом до порядку денного парламенту цього тижня включено 80 питань, серед яких шість законопроектів внесено Президентом України як невідкладні. Крім того, парламентські комітети пропонують додатково включити до порядку денного другої сесії ВР 51 законопроект, з яких 36 уже отримали підтримку в комітетах.

У середу, 11 грудня, о 15-й годині у Верховній Раді розпочнуться парламентські слухання «Українська культура: стан та перспективи розвитку». Водночас Голова Верховної Ради Володимир Литвин на засіданні погоджувальної ради відзначив, що депутатам треба визначитися стосовно подальшого проведення парламентських слухань. За його словами, з одного боку, це добре, що у вищому законодавчому органі держави проходить так багато слухань, бо це форма парламентського контролю, але з другого — треба більше використовувати можливості профільних комітетів, які могли б розглядати багато питань на своїх засіданнях, а у сесійний зал виносити на широкий загал лише ті питання, які мають державне значення.

У день голосування в четвер, 12 грудня, парламентарії, зокрема, планують проголосувати постанову про створення тимчасової спеціальної комісії ВР з підготовки змін до Конституції України, зміни до Кодексу законів про працю стосовно запровадження мінімальної погодинної зарплати в другому читанні, зміни до закону про оподаткування прибутку підприємств і закон про міжнародні договори України з пропозиціями Президента та десятки інших законопроектів.

13 грудня у Верховній Раді звітуватиме Фонд державного майна України про виконання Державної програми приватизації за 2001 рік. Попередньо планувалося, що у п'ятницю відбудеться закрите засідання парламенту про виконання посадовими особами та працівниками правоохоронних органів вимог Конституції та законів щодо забезпечення умов для здійснення народними депутатами своїх повноважень. Однак голова регламентного комітету ВР Валентин Матвєєв запропонував перенести це питання на 24 грудня.

Питання про перерозподіл керівних посад у парламентських комітетах до порядку денного на цей тиждень не внесено. Однак не виключено, що воно може «випливти» і бути поставленим на голосування в четвер. Адже проект відповідної постанови, де посади всіх голів комітетів та їх заступників перерозподілено між дев'ятьма «більшовицькими» фракціями, вже підготовлено минулого тижня.

Юліана ШЕВЧУК.

ТЕНДЕНЦІЇ

У пошуках примарного щастя

Сьогодні, в Міжнародний день прав людини, завершується акція «16 днів проти насильства». В її рамках фахівцями житомирського центру «Жінка для жінки» проведено чимало заходів. Приміром, у кінотеатрі «Жовтень» презентовано публіцистичний фільм «Замки на піску» про сучасні проблеми торгівлі людьми. Зокрема, в стрічці показано життя тих, хто виїхав на заробітки до Італії.

Розповідаючи про історію створення картини, режисер В'ячеслав Хабайло зазначив:

— До кого ми тільки не зверталися в Україні по фінансову допомогу — всі відмовляли. Тож кошти на зйомки надійшли зі Сполучених Штатів Америки. Парадокс, але американці виділяють гроші на висвітлення проблеми, яка болить нам.

Як сприйняли цей фільм глядачі? Ось кілька відгуків:

— Треба показати фільм по телебаченню, щоб усі побачили.

— Моїх знайомих теж багато виїхало. Про це більше треба говорити.

— Фільм дуже важкий. Та навряд чи він кардинально розв'яже проблему, але все-таки приверне увагу суспільства. Його варто було б подивитися представникам тих владних структур, від яких залежить, щоб в Україні жилося краще.

Нині можна почути різні дані про кількість українок за кордоном. Бо неможливо підрахувати тих, хто перебуває там нелегально, визначити, скільки з них працює на «чорних» роботах, а скільки торгує тілом. Однак масовий виїзд наших жінок за кордон — проблема не тільки політична чи моральна, а й демографічна. Адже Україну залишають переважно люди репродуктивного віку. Їдуть, ризикуючи здоров'ям і життям.

До центрів зайнятості в області з початку року звернулося майже 50 тисяч жінок. Саме серед них найбільше безробітних. Та вже сотні тих, хто надумав шукати кращої долі далеко від України, після консультацій із фахівцями інформаційно-консультативного центру відмовилися від своїх намірів.

Олексій КАВУН.

Житомир.

ФОТОФАКТ

У Києві відбувся з'їзд Всеукраїнського політичного об'єднання «Жінки за майбутнє», лідером якого знову обрано Валентину Довженко.

Фото Сергія КУЗНЕЦОВА (Укрінформ).

Термін довіри продовжено

Київського міського голову Олександра Омельченка переобрано президентом Асоціації міст України на термін 2003—2004 рр. Таке рішення прийнято під час її звітно-виборних зборів.

Асоціацію міст України засновано в червні 1992 року, вона об'єднувала 35 міст. Основна мета діяльності — реформування політичної системи держави, підтримка курсу ринкових перетворень, розширення зв'язків між містами на основі економічної співпраці. Сьогодні до асоціації входять близько 400 міст, в яких мешкає більш як 80 відсотків міського населення України.

У НОМЕР

Конституційний Суд прийматиме громадян

З метою прискорення попереднього вивчення конституційних звернень громадян та юридичних осіб Конституційний Суд (КС) України розпочав безпосереднє їх прийняття. Конституційні звернення являють собою письмове клопотання про необхідність офіційного тлумачення Конституції України та законів України з метою забезпечення реалізації чи захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина, а також прав юридичної особи.

Як повідомила прес-служба КС, прийняття конституційних звернень та надання консультацій з цих питань проводять у робочі дні з 10.00 до 17.30 (перерва з 13.00 до 14.00) за адресою: **м. Київ, вул. Жилянська, 14. Телефони: 238-13-17, 238-13-18.**

До традиційного свята — традиційний підхід

Головну ялинку країни на столичному майдані Незалежності, як і обласні традиційні деревця, засвітять 27 грудня. Про це йдеться в розпорядженні Президента України Леоніда Кучми, присвяченому заходам з підготовки та проведення Новорічних і Різдвяних свят. Глава держави також доручив Кабінетові Міністрів, Раді Міністрів Криму, обласним, Київській та Севастопольській державним адміністраціям забезпечити придбання різдвяних подарунків для дітей, які потребують соціального захисту. Вони одержать сюрпризи вже 19 грудня, до дня Святого Миколая.

Окрім того, в дні шкільних канікул у програмі телебачення чимало пізнавальних і розважальних передач для дітей та юнацтва. А ті, кому не виповнилося 17 років, зможуть безплатно подорожувати в залізничному транспорті, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

Вулиця народного депутата

Одна з вулиць мелітопольського селища Мирне відтеперноситиме ім'я народного депутата Олега Олексенка. Смерть завадила йому втілити в життя чимало наказів мелітопольських виборців, але останні шанують пам'ять про свого повпреда у Верховній Раді, де й сьогодні знаходять підтримку його ініціативи. За словами Віктора Ющенка, який побував на відкритті вулиці імені Олега Олексенка, реалізовано ще одну пропозицію народного депутата: в проекті бюджету на наступний рік на розвиток державного історико-археологічного заповідника «Кам'яна могила» передбачено 600 тисяч гривень.

Олександр АБЛІЦОВ.

Запорізька область.

* * *

Тим часом у неділю відбулися вибори народного депутата по 82-му одномандатному виборчому округу. В голосуванні взяли участь понад 55 відсотків виборців Мелітопольського району та Мелітополя. За попередніми підрахунками голосів, зі значною перевагою переміг Василь Хмельницький (за нього проголосувало 36 відсотків виборців). На другому місці — лідер прогресивних соціалістів Наталія Вітренко (17 відсотків). Колишній голова Запорізької облдержадміністрації, а нині керівник Держкомрезерву України Володимир Куратченко був третій.

ФОТОФАКТ

У Києві відбулася презентація російсько-українського економічного центру «Разом».

На знімку: голова нової громадської організації Володимир Макієнко.

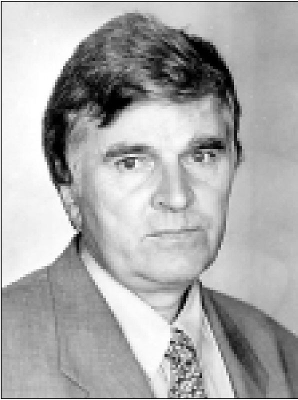

Фото Сергія КУЗНЕЦОВА (Укрінформ).

Верховна Рада України глибоко сумує з приводу смерті
Юрія Йосиповича Богатикова
— видатного естрадного співака, народного артиста України, народного артиста СРСР і висловлює щире співчуття рідним та близьким покійного.

Ще раз про реформу української мови

Пропонована увазі читача стаття подана до газети «Дзеркало тижня» відразу ж після публікації у ній матеріалу В. Радчука «Квантова генеза розкопок інтеграла в ортографії». Вчинив так не тому, що не мав де оприлюднити свою відповідь, а тому, що вважав це етичною нормою. Напевно, я помилився. Поважна газета не поспішає з публікацією моєї статті, а спроби зв'язатися з редактором розбиваються об незворушливість секретарки. У зв'язку з цим змушений переадресувати своє звернення до газети «Голос України» і тим самим звільнити редакцію «Дзеркала тижня» від моєї надокучливості.

Ці нотатки — реакція на статтю В. Радчука «Квантова генеза розкопок інтеграла в ортографії», надруковану у «Дзеркалі тижня» 16 листопада 2002 р. Їх поява зумовлена не бажанням посперечатися зі «словесником за фахом», як він себе відрекомендував, а винятково повагою до читачів газети.

Власне, й сперечатися нема про що. Жодну граматичну новацію, що її пропонують автори реформованого правопису, він не розглянув, так само, як не завдав собі клопоту пояснити, чи стане кращою українська мова, якщо ми, приміром, писатимемо слова «ванна» з одним «н», «діаспора» і «соціальний» з літерою «я» — «діяспора», «соціяльний», а лексичний фонд збагатимо діалектними словами типу «кшталт», «шпальта», «шпиталь», «летовище», «слухавка», «візія»...

Натомість В. Радчук запропонував читачеві малоінтелектуальне чтиво на звичну для «національ-патріотів» тему, хто більше любить і цінує рідну мову. Зрештою, звів надзвичайно серйозну проблему до банального неприйняття вторгнення в «державу слова» нефахівців. Наче всі проблеми реформи цілком залежать від позиції істориків та фізиків.

Але ж В. Радчук, якщо він справді лінгвіст, не може не знати, що поява «Проекта найновішої редакції українського правопису» (К: Наукова думка, 1999) викликала скандал передусім у благородному сімействі лінгвістів. В Інституті української мови НАН України на цьому грунті стався, фактично, розкол. Причому більшість його співробітників відхилила проект. З аргументованою його критикою виступили тодішній директор інституту О. Тараненко (що коштувало йому посади), провідний науковий співробітник С. Єрмоленко і чимало інших визнаних фахівців.

Безсумнівно, знає В. Радчук і про те, який грунтовний аналіз пропонованого правопису зробив академік НАН України В. Русанівський, безперечно, найкращий знавець української мови. З аналізу випливає, що «книга правил із 240 сторінок» містить не кілька граматичних нововведень, як заспокоює нас В. Радчук, а майже 20, їх прийняття тягтиме за собою, крім усього іншого, зміни в написанні 50 тисяч слів, що зробить практично непридатною наявну словникову базу.

Незручно нагадувати про це філологу, але його забудькуватість змушує до цього, щоб у читача й справді не склалося враження про неучасть лінгвістів в обговоренні проблеми реформування українського правопису. Що ж до «чесного, шанобливого діалогу науковців галузі», то жодної провини істориків і фізиків у тому, що він не вийшов, немає. І якесь міфічне «відтирання» лінгвістів від дискусії про мову «політиками» тут ні до чого. Що завадило, приміром, тому ж таки В. Радчуку вступити в діалог з В. Русанівським чи О. Тараненком? Чому він вважав за краще взяти у співрозмовники фізика та історика? Чи не тому, що для професійного діалогу потрібний інший рівень знань і аргументів?

В. Радчука цікавить питання, «що думає П. Толочко про кванти та інтеграли». Спробую задовольнити цю дивну цікавість. Нічого не думаю, бо ніколи не цікавився цією галуззю знань. А от про українську мову маю суверенне право думати й висловлювати власну думку, як її носій і користувач. Мені не байдуже, чи говоритимемо ми мовою Шевченка—Рильського, чи то мовою заголовку статті пана Радчука. До речі, ліпшої антитези власним висловлюванням про благо реформування правопису, аніж та, що міститься в заголовку, годі й шукати.

Не впевнений, чи цікавить опонента, яку воду він п'є, але точно знаю, що всі нормальні люди вельми занепокоєні наявністю в ній шкідливих «солей з іонами». Для цього й вигадали очисні фільтри. І вже зовсім непереконливий приклад з атомним реактором. Як засвідчив трагічний досвід Чорнобиля, саме це й погано, що фахівці знехтували думкою громадськості.

Історії відоме знамените висловлювання, котре приписують У. Черчіллю: «Війна — надто серйозна справа, щоб довіряти її самим лише військовим». Аналогічна ситуація і з мовою. Це тільки В. Радчукові здається, що її творцями і власниками є винятково лінгвісти. Всі інші знають, що мова — здобуток усього народу. Фахівці-мовознавці не мають права нав'язувати йому свої особисті уподобання, вони лише покликані внормувати те, що в мові встоялося і прижилося. Пошлюся тут на авторитет Ю. Шевельова, який закликав не забувати, що «правопис не повинен воювати з мовою, не повинен нав'язувати те, що їй чуже. Сутність правопису в тому, щоб формулювати правила, за якими треба писати те, що є в мові, а не реформувати мову способом правопису».

Бухгалтер, який досконало володіє правилами грошового обігу, не повинен вважати, що він водночас є і володарем грошей. Така омана може коштувати йому довготермінового відрядження у не надто віддалені місця. Лінгвістові його самовпевненість аналогічною перспективою не загрожує, але мові вона може коштувати дуже дорого.

Мені незрозуміло, чому багатьох, зокрема й В. Радчука, так радує, що деякі наші видавництва (переважно ті, що використовують інтелектуальне й матеріальне спонсорство діаспори) явочним порядком перейшли на так званий «харківський» правопис. Адже якщо мова — це «держава слова», як образно висловився В. Радчук, тоді її конституція — нині чинний правопис — має бути непорушним законом. Інакше яка ж то «держава», якщо в ній функціонують одночасно дві конституції? І не радіти треба з цього, а сумувати, бо використання різних правописів руйнує українську мову, до того ж робить її носіїв геть неграмотними. Невже ця проста істина вам, панове реформатори, недоступна?

І ще одне зауваження. Колись І. Нечуя-Левицького, що повстав проти галицизації української мови, звинувачували в тому, що він не має філологічної освіти. Аналогічний прийом узяв на озброєння і пан Радчук. Коли аргументів замало, тоді вдаються до посилань на корпоративне право. «Я сам перекладач і словесник за фахом», а отже, більше знаюся на мові, ніж історик. Можливо, це й так. Та як же тоді бути з посиланнями на «кулішівку», автор якої також не мав диплома філолога, або «скрипниківку», й поготів створену під патронатом радянського наркома? І чим автор статті може пояснити надзвичайну любов до радянської «скрипниківки», створеної радянськими ж таки мовознавцями, і неприйняття правопису 1933 р., створеного в аналогічний спосіб? Адже над ним теж працювали найкращі мовознавці України. І також радянські.

Звісно, про жодний диктат «невідомо кого» (лишімо на совісті словесника таку нетактовність) у «державі слова» не йдеться. Важко тільки погодитися з тим, коли люди стверджують, як колись Людовик XIV, що «держава — це я». В. Радчук вважає за можливе ототожнювати цю державу з В. Німчуком, О. Пономарівим і, очевидно, собою. Я ж гадаю, що на аналогічних правах у ній перебувають В. Русанівський, О. Тараненко, С. Єрмоленко і багато інших. Тому повага до праці «відомих фахівців, що витратили на дослідження правопису багато років» (в іншому місці «десятки років»), не може бути вибірковою. Тож дослухаймося до всіх фахівців і терпляче чекаймо, коли вони, дослухаючись, у свою чергу, до громадської думки, дійдуть згоди щодо українського правопису. На жаль, те, що ми маємо нині, інакше, як мовною анархією, назвати неможливо.

Що ж до мого ставлення до правописних експериментів, то, як і раніше, вважаю їх своєрідною диверсією стосовно української мови. Хотілося б вірити, що вона витримає й це випробування, відторгнувши нав'язувані їй новації.

Петро ТОЛОЧКО.

Развеем легенды

В газете «Голос Украины» от 22 октября 2002 года вышла статья «Закон и коррупция: кто кого?» за подписью народного депутата Владимира Стретовича. Поскольку сведения, изложенные в материале, не соответствуют действительности, а некоторые утверждения носят оскорбительный характер, я обращаюсь в редакцию газеты с просьбой опубликовать мою точку зрения.

К моему большому сожалению, коллега Стретович поставил свою подпись под утверждениями, в суть которых он не вникал. Кстати, в публикации использованы целые абзацы заказных статей из различных средств массовой информации.

Материал, подписанный Стретовичем, это не первое действие сторонников экс-депутата И. В. Дияка, который не желает или не может признать свое поражение на выборах в 180-м избирательном округе. Пора прекратить вводить в заблуждение моих избирателей и коллег депутатов. Пользуясь статусом народного депутата и правами человека, предоставленными мне Конституцией Украины, я делаю следующее заявление.

Выборы в 180-м избирательном округе я выиграл. Точка.

Борьба была трудная. Меня выдвинул трудовой коллектив Лозовского кузнечно-механического завода и шел я против кандидата от блока «За единую Украину». Все, кто участвовал в выборах, понимают, что это означает.

Мне пришлось на себе испытать все особенности и «прелести» ведения борьбы против неугодного кандидата. Давление ощущалось на всех уровнях. Его ощутили члены моей семьи, мои сторонники, работники предприятий, к которым я имею отношение. Большинство средств массовой информации были для меня закрыты. Единственное, что мне оставалось в такой ситуации, это встречаться с людьми, отстаивая свои позиции. Я провел более 460 встреч с избирателями, дошел до каждого избирателя, доказывал и убеждал.

Накануне выборов нами была получена информация о том, что готовится масштабная фальсификация выборов. Мы отнеслись к этой угрозе серьезно, потому что вся кампания оппонента проходила с грубейшими нарушениями закона, за что им были получены два предупреждения от окружной избирательной комиссии. На тот момент он уже понимал, что законным путем кампанию не выиграет. Чтобы предотвратить нарушения, из числа добровольцев, работников ЛКМЗ и других харьковских заводов, были сформированы группы наблюдателей. По большому счету, именно эти люди поломали планы фальсификаторов.

Ибо, в день выборов от официальных наблюдателей в окружную избирательную комиссию с участков поступило более 80 жалоб на действия сторонников И. В. Дияка. Все грубые нарушения Закона Украины «О выборах народных депутатов Украины» и Конституции Украины были документально оформлены в установленном порядке. К слову, со стороны оппонента жалоб не было. Ни одной!

На основании жалоб избирателей факты нарушения закона были исследованы и подтверждены решением Харьковского областного апелляционного суда. Непосредственно, в зале суда, проверялись бюллетени и списки избирателей. В результате апелляционный суд признал голосование по ряду участков недействительным. На основании этого решения был произведен повторный подсчет голосов, и окружная избирательная комиссия своим постановлением признала меня победителем выборов по 180-му округу. После этого, решение окружной комиссии и ЦИК было дважды подтверждено Верховным Судом Украины.

Хочу напомнить: на выборах я противостоял не просто рядовому выдвиженцу от блока «За единую Украину». Я противостоял состоятельному человеку, представителю могущественного клана газовиков. И победил, что подтверждено всеми законами Украины. Я победил в первую очередь потому, что за меня отдали голоса 39,5 тыс. избирателей.

Сегодня экс-депутат обиделся на власть. Наверное, за то, что не «затрамбовала» его соперника окончательно, недостаточно давила на суды всех уровней. В настоящее время этот человек, который, к слову, любит разглагольствовать на темы морали, мстит работникам избирательных комиссий, которые не поддались на давления и угрозы. И не только им.

Известно ли Вам об этом, «законник» Стретович? Я готов лично познакомить Вас с журналистом, которому подручные Дияка угрожали расправой, а также его жене и несовершеннолетней дочери. И сегодня в 180-м округе продолжаются угрозы и давление на избирателей.

Уже семь месяцев мой проигравший оппонент засыпает различные инстанции жалобами. Он требует найти хоть какое-то нарушение. Семь месяцев правоохранительные органы добросовестно реагируют на эти заявления, организуются проверки и разбирательства. И сегодня Харьковская областная прокуратура вынуждена разбирать очередную жалобу вместо того, чтобы заниматься реальными уголовными делами. До сих пор ни одного нарушения не найдено. Снимаю шляпу перед его адвокатами. Так долго «доить» клиента в тупиковой ситуации надо уметь. Я надеюсь, что проверка этих материалов будет объективной и не станет продолжением давления на невинных людей. Со своей стороны, я направляю в Генеральную прокуратуру материалы по фактам подкупа и угрозам избирателей, другими нарушениями закона, по которым ранее территориальными органами прокуратуры было отказано в возбуждении уголовных дел по мотиву «не обострения ситуации».

Решения Центральной избирательной комиссии, Лозовского городского суда, Апелляционного суда Харьковской области, Верховного Суда Украины, результаты проверок Лозовской прокуратуры и Харьковской областной прокуратуры дают основание однозначно утверждать: И. В. Дияк выборы проиграл и в 180-й округ не вернется.

Теперь борец с коррупцией, юрист Стретович, выдвигает коллективное обвинение избирательным комиссиям, судам, прокуратурам всех уровней в коррумпированности. С чего вы взяли, юрист Стретович, что в нашей стране перевелись порядочные люди и профессионалы, способные дать оценку фактам и отстоять закон?! Или они коррупционеры только потому, что признали законными требования человека по фамилии Гиршфельд? Может обвинение в коррупции распространяется также и на Верховную Раду, которая отметила народного депутата Гиршфельда Грамотой «... за заслуги перед украинским народом в содействии становлению правового государства, развитию демократии, весомый вклад в законотворческую работу парламента и активную гражданско-политическую деятельность». В том числе и за успешную работу ряда Харьковских предприятий. Вы же называете себя патриотом, тогда чаще читайте украинскую прессу, которая называет «Украинскую промышленную энергетическую компанию» единственным крупным промышленным инвестором в Восточной Украине. Это ее стараниями возрождены Харьковский подшипниковый завод (на котором только за последние два года получили работу более 1700 человек), уникальные Лозовский кузнечно-механический и Харьковский станкостроительный заводы, Харьковский электротехнический завод и другие предприятия. В общей сложности на этих предприятиях занято более 18 тыс. человек. И им не стыдно смотреть в глаза своим семьям - все они получают достойную зарплату.

А теперь я хочу задать вопрос: чем руководствовался юрист и законник Владимир Стретович, когда ставил подпись под данным материалом? Со мной коллега Стретович до выхода статьи не встречался. С работниками прокуратуры и судов, которых он огульно обвиняет, также. Он не удосужился даже побывать у меня в округе и поговорить с избирателями.

Обвинение в коррупции от председателя профильного комитета — вещь серьезная. Может, кто-то отменил в Украине презумпцию невиновности, господин Стретович? После таких Ваших безответственных действий исчезает надежда на то, что столь важный комитет может работать эффективно. Ведь кроме диплома юриста, нужно быть еще и справедливым человеком, гражданином. Ваши подходы полностью дискредитируют проект переустройства органов государственной власти, предложенный «Нашей Украиной», многие положения которого я искренне разделяю.

Уважаемый коллега Стретович! Я сожалею о том, что Вы необдуманно поставили свою подпись под материалом, который незаслуженно оскорбляет очень многих людей. Но нам с вами предстоит работать в ближайшие годы. Я хотел бы, чтобы это было последнее наше общение через страницы печати. Приглашаю вас к конструктивности и согласию, к толерантности, о которой часто и справедливо говорят руководители вашей фракции.

Процесс консолидации парламента так труден.

Взаимопонимание так хрупко.

Связи такие тонкие.

Давайте беречь их. Ведь именно этого от нас с вами ждут миллионы людей.

С уважением,
Анатолий ГИРШФЕЛЬД,
народный депутат Украины от 180-го избирательного округа, глава подкомитета Комитета по вопросам экономической политики, управления народным хозяйством, собственности и инвестиций.

На вимогу автора друкується без правок та мовою оригіналу.

Я не ворог лівих! І не обожнювач Президента...

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗМІНИ

*Минулого тижня Верховна Рада здійснила, як на мене, найсерйозніший крок у справі реформування в Україні політичної системи — розглянула проект змін і доповнень до Конституції. Презентували його фракції соціалістів і комуністів, а також блок БЮТ (Юлії Тимошенко. — **Ред.**). Під проектом — 168 підписів народних депутатів! Нічого схожого досі не траплялося. Та, незважаючи на численних авторів і важливість законопроекту, парламент відхилив його. І ось чому.*

Є наміри «розкрутити» думку, що причина відхилення запропонованого закону — авторство лівих (хоч проект підписали і їх опоненти). Партійний лідер, мій колега в минулому і тепер, щиро картав мене за критику, висловлену з парламентської трибуни щодо конституційного законопроекту, і наголошував: «Ви так дієте тільки тому, що ми — ліві!» Хочу для всіх повторити сказане йому.

Радикальність, антипрезидентську налаштованість авторів законопроекту стовідсотково було перенесено на законопроект. Пропоновані в ньому зміни й доповнення спрямовані не так на вдосконалення Конституції, як на те, щоб якомога більше насолити Президентові, урізати його права, перетягнути ковдру на себе.

У статті 111, наприклад, пропонується усувати Президента з поста — цитую: «За порушення ним присяги, вчинення державної зради або іншого злочину». Не треба бути великим знавцем, щоб зрозуміти: це політичне формулювання, а не юридичне. Ним можна обгрунтувати що завгодно. Як, скажімо, можна розцінювати вступ України до НАТО, якщо для одних політиків — це зрада, а для інших — неперевершений патріотизм?! І така ще обставина. Пропонована норма навіть не згадує про відносини Президента із законами, з Конституцією, гарантом якої він є.

Формулюючи статтю про імпічмент Президента, автори законопроекту — і ліві, й зовсім не ліві — бачили перед собою не главу держави, а конкретну особу. Але ж Леонід Данилович (Кучма. — **Ред.**), у 2004 році піде. Цілком можливо, що президентське крісло займе хтось із авторів конституційних змін. І що тоді?! Зрештою, справа не в особах. Президент має бути Президентом. Його обирає народ, відповідним має бути і його статус, зокрема захищеність.

Більшість змін «законопроекту-168» присвячена Верховній Раді й стосується її владних повноважень. Влада парламенту є необмеженою. Він надає згоду на затвердження і звільнення Прем'єр-міністра та голів ключових державних комітетів, затверджує й відправляє у відставку й уряд і окремих його членів, призначає і звільняє членів Центрвиборчкому, Генерального прокурора. Кожен член Кабінету Міністрів має скласти перед Верховною Радою присягу! І це ще не все. Доповнення пункту 15 статті 85 передбачає, що, крім Конституції, кадрові важелі надаватимуть парламенту ще й закони. А підсумовує все це пропозиція, згідно з якою комітети Верховної Ради мають контролювати органи державної влади та місцевого самоуправління, їх посадових осіб.

Складається враження, що автори «законопроекту-168» вирішили перетворити Верховну Раду на велике політбюро, на такий собі диктаторський колгосп. І, не дай Боже, станеться таке, що Верховна Рада геть усіх призначатиме і звільнятиме, керуватиме всім і вся, то коли ж вона буде працювати над кодексами, яких аж ніяк не дочекається країна, де візьме час для того, щоб видавати закони досконалими і не відправляти їм навздогін безліч поправок?!

У стінах парламенту і поза ними не раз жалкували щодо того, що реально Верховна Рада не може оголосити імпічмент Президенту, а Президент не може розпустити Верховну Раду. Автори пропонованого законопроекту зачіпають цю проблему. Але як? Щоб усунути Президента, достатньо захотіти цього. Парламент, як і раніше, залишився неприступною скелею. Загальновідомі противаги, що підвищують ефективність влади, залишилися поза увагою...

Не можна обминути і такий факт. Стаття 94 законопроекту пропонує долати президентське «вето» 250 голосами, а не 300, як за нинішньою нормою. В парламентсько-президентських суперечках, як відомо, потрібні винятковa виваженість, розсудливість. Нас штовхають до легкодумства. І чому обрано норму 250 голосів?! Хай краще буде — 239. Ця цифра промовистіша, її ще пам'ятають.

Автори конституційних змін вважають, що голів облдержадміністрацій має призначати не Президент, як це робиться нині, а Кабінет Міністрів. Але чи розв'яже такий крок наявні тут проблеми? Доцільніше, демократичніше, мабуть, було б, якби губернатори не призначалися, а обиралися. А адміністративні важелі потрібні для того, щоб впливати на цих посадовців, щоб не згубити владну вертикаль.

«Законопроект-168» пропонує доповнення, за яким мають каратися так звані депутати-перебіжчики. Мається на увазі ось що. Якщо обраний за виборчим списком народний депутат залишає свою фракцію або блок, він втрачає свої повноваження. Достроково. Переконаний, за це хіба що кілька парламентаріїв не проголосують. Важливе і потрібне доповнення. Однак і воно не позбавлене горезвісної ложки дьогтю. Покарання пропонується не тільки за вихід із фракції, а й за виключення з неї. Останнє викликає сумнів. Адже кандидатом у депутати висуває не фракція, а партійний з'їзд. Чому подальшу долю депутата має вирішувати півтора десятка парламентаріїв?

Пишу про все це не для того, щоб дошкулити комусь, уколоти авторів проекту. Запропоновані Верховній Раді конституційні зміни і доповнення — наслідок поспіху і невиваженості, вузькопартійних, недержавницьких дій. Це має слугувати уроком. Подібне недопустиме в подальшій нашій роботі.

Усі ми знаємо: серед колишніх республік СРСР Україна однією з останніх ухвалила Конституцію. Основний Закон дався нам нелегко. Зате його високо оцінили зарубіжні фахівці. Та минуло шість років, і декому вже хочеться написати нову Конституцію. Проект змін, відхилений Верховною Радою, пропонував просто переорати її. Наголошую: я проти нього не тому, що писали його комуністи, соціалісти. Я не ворог лівих. І не обожнювач Президента, не великий його прихильник, не вмираю за нього. Я хочу одного — щоб конституційні зміни були на добро людям. Щоб не вносилися через рік—два поправки на поправки. Щоб Конституція служила десятиліття, віки.

Не завадить також пригадати: парламентсько-президентська влада, до якої нас невідступно кличуть, фактично вже була — з грудня 1991 року до червня 1996-го, з часу обрання першого Президента України до прийняття нової Конституції. І суспільство не відчуло раю. Навпаки, ми пережили в ті роки найчорніший період нашої незалежності. Що, до речі, аж ніяк не пов'язано з формою влади. Головне тут — ефективність, а не форма. У цьому напрямі і маємо діяти.

Величезна відповідальність за конституційні зміни лягає на парламентську більшість. Маю на увазі не лише характер цих змін, їх зміст. Для зміни Конституції потрібна конституційна більшість. Повторю те, про що уже писав у «Голосі України»: сьогоднішня більшість не забезпечить реформ. Її треба розширювати, зміцнювати. З розумом, демократично. Паралельно маємо готувати задекларовані закони, в тому числі й конституційний. Активності в цьому напрямі не відчувається. А вже завершується друга сесія. Друга сесія! А ми й досі б'ємося над органнями...

Те, що Основний Закон потребує уточнень, окремих змін — ні для кого не таємниця. Водночас усі зобов'язані пам'ятати: з Конституцією треба поводитися обережно. Вона, як лезо, яким можна поголитися, а можна й порізатися.

Григорій БОНДАРЕНКО,
голова підкомітету Комітету з питань бюджету, член депутатської групи «Європейський вибір».

«Ями» у прибутках держави

КРИМІНАЛ

Поліські райони Рівненщини багаті на поклади бурштину. Цей факт, позитивний для регіону за умови організованого видобування сонячного каменю. Однак моторнішими виявилися підпільні старателі — місцеві жителі, які з цього мають зиск: сюди протоптали стежку іноземні скупники, найчастіше із сусідньої Польщі, які пропонують за кілограм бурштину-сирцю в середньому по 100 доларів США (у самій Польщі ціна на поліський бурштин удвічі-утричі вища).

Днями співробітники управління боротьби з організованою злочинністю УМВСУ в Рівненській області виявили та затримали дві злочинні групи, які протягом травня-листопада за допомогою спеціальних пристроїв та іншої техніки незаконно видобували бурштин на території Дубровицького, Сарненського, Володимирецького та Зарічненського районів. У злочинців вилучено майже 52 кілограми бурштину-сирцю. Незаконний промисел завдав значних збитків державі, не кажучи вже про шкоду довкіллю — видобуток бурштину здійснювався шляхом гідрозмивання грунту, тому ліс на таких нелегальних копальнях був у суцільних ямах.

Міліція в ході розслідування простежила шляхи збуту бурштину за межі України, які пролягли у країни СНД, Польщу, Німеччину, Австрію.

— З набранням чинності нового Кримінального кодексу відкрилися нові можливості притягнення до кримінальної відповідальності за незаконне видобування напівкоштовного каміння, — каже начальник УМВСУ в Рівненській області полковник міліції Михайло Цимбалюк. — Однак врегулювання цієї проблеми, на мою думку, потребує вдосконалення, зокрема, в сфері протидії незаконному видобутку бурштину. Заслуговує на увагу світова практика, коли видобуток проводиться на орендованих ділянках, а для скупки передбачено державні ломбарди. Саме така форма видобутку була б доцільна в місцях, не пристосованих для промислового видобутку — невеличких «п'ятачках» по 0,5—1 гектару. Адже вони є лазівкою для місцевих жителів, які самотужки знаходять поклади, користуючись досвідом участі в меліорації, що проводилася в тутешніх лісах раніше.

Олександра ЮРКОВА.
Рівне.

ОФІЦІЙНО

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про проведення парламентських слухань щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932—1933 років

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Провести парламентські слухання щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932—1933 років 12 лютого 2003 року о 16 годині у залі пленарних засідань Верховної Ради України.

2. Комітетам Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин та з питань культури і духовності:

із залученням представників центральних та місцевих органів виконавчої влади здійснити необхідні заходи щодо організаційного та інформаційного забезпечення проведення парламентських слухань;

підготувати інформаційно-довідкові матеріали, присвячені пам'яті жертв голодомору 1932—1933 років;

за участю Кабінету Міністрів України підготувати та розмістити у день парламентських слухань відповідні тематичні виставки на третьому поверсі будинку Верховної Ради України по вулиці Грушевського, 5.

3. Рекомендувати Національній телекомпанії України та Національній радіокомпанії України забезпечити в установленому порядку висвітлення парламентських слухань у засобах масової інформації.

4. Управлінню справами Апарату Верховної Ради України в установленому порядку забезпечити організаційно-технічне проведення парламентських слухань, присвячених пам'яті жертв голодомору 1932—1933 років, та фінансування необхідних витрат.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 257-IV.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про відновлення селу Іванівка Коломийського району Івано-Франківської області колишнього найменування

Верховна Рада України **постановляє:**

Відновити селу Іванівка Коломийського району Івано-Франківської області колишнє найменування — село Іванівці.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 337-IV.

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про відновлення селу Федорівка Гусятинського району Тернопільської області колишнього найменування

Верховна Рада України **постановляє:**

Відновити селу Федорівка Гусятинського району Тернопільської області колишнє найменування — село Тудорів.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
28 листопада 2002 року.
№ 338-IV.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законів України з питань виплати одноразової допомоги

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести зміни до таких законів України:

1. Пункт 25 статті 16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 425) викласти в такій редакції:

«25) виплата дружині (чоловіку) і дітям віком до 18 років у разі смерті (загибелі) одноразової допомоги в розмірі п'яти прожиткових мінімумів, затверджених законом на день смерті (загибелі), у розрахунку на місяць на одну особу».

2. Пункт 25 статті 9 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 4, ст. 18) викласти в такій редакції:

«25) виплата дружині (чоловіку) і дітям віком до 18 років у разі смерті (загибелі) одноразової допомоги в розмірі п'яти прожиткових мінімумів, затверджених законом на день смерті (загибелі), у розрахунку на місяць на одну особу».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
21 листопада 2002 року.
№ 231-IV.

Доповідь голови Комітету Верховної Ради України Миколи ТОМЕНКА на парламентських слуханнях інформації, влада: свобода

На жаль, не добра, а погана звістка зібрала нас сьогодні. Звістка про те, що в Україні ближчим часом може зникнути професія журналіста. Так само, як може остаточно зникнути предмет відання нашого комітету —свобода слова.

Упродовж останніх місяців в українському суспільстві точиться дискусія з проблем цензури і рівня свободи слова, і я думаю, що настав час підвести рису, глибоко й системно обговорити непросту тему, разом визначити шляхи й форми подолання цього явища.

Скажу так: аналіз, проведений у комітеті, а також громадськими інституціями, які співпрацюють з ним, наводить на однозначний висновок: **неможливо заперечити факт існування в Україні політичної цензури.**

Щоправда, я знаю і тих політиків, експертів та журналістів, які стверджують, що в Україні немає цензури. На щастя, більшість з них — у цьому залі. Порада для них — прочитати дослідження Громадської ради з питань свободи слова «Політична цензура в Україні», що роздано учасникам слухань.

Як стверджують експерти й журналісти, політичну цензуру здійснюють різними методами: чи усними розпорядженнями, чи відповідними документами інструктивного спрямування, що виходять із владних структур.

Серед засобів цензурування — важелі економічні та механізми податкового й іншого тиску на засоби масової інформації, їхніх власників, журналістів.

Є один, апробований упродовж кількох років метод — метод необгрунтованих судових позовів, унаслідок чого припиняють діяльність ЗМІ.

Аналіз судових позовів, і про це, сподіваємося, скажуть сьогодні колеги-журналісти та представник Верховного Суду України, свідчить: як правило, посадові особи мають претензії до засобів інформації, які критикують їхню діяльність або органи, що вони їх представляють. Головна ж ідея позову полягає не в спростуванні необ'єктивної інформації, а в закритті газети чи телерадіокомпанії шляхом висунення непомірної суми за відшкодування моральних збитків.

Багато присутніх у цій залі журналістів, керівників ЗМІ пережили подібні судові процеси, коли до них виставляли суми відшкодувань, що в кільканадцять разів перевищують фінансові можливості редакції. Зазвичай діють проти опозиційних чи незалежних від влади засобів інформації.

Так, газета «Вечірні вісті» живе під тягарем п'ятнадцяти позовів на 15 мільйонів доларів — саме за критику діяльності Президента і його адміністрації, органів виконавчої влади. В подібній ситуації — «Сільські вісті», «Україна молода» та багато інших.

Така доля усіх опозиційних або незалежних об'єктивних засобів масової інформації.

А чи хтось з вас, шановне товариство, може назвати подібні позови до пропрезидентських видань або тих, що засновані органами виконавчої влади?

Не можу змовчати і про український різновид **цинічної форми політичної цензури — її своєрідну «невидиму руку»**. Коли немає конкретного заборонного чи рекомендаційного документа, але всі розуміють, що вона, **цензура**, діє. Найпарадоксальніше те, що ця **«невидима рука»** діє в українських умовах чітко й безперебійно.

Назву кілька резонансних прикладів того, як саме спрацьовує «невидима рука» цензури, і люди відчувають: щось негаразд у цій країні.

Пригадайте, як центральні телекомпанії України висвітлювали акцію опозиції 16 вересня цього року, утворення парламентської більшості чи відкриття кримінальної справи Леоніда Кучми. Подивіться на результати моніторингу, що його провели Академія української преси та Інститут соціології. Так, у загальній кількості інформації шести національних каналів про парламентську більшість висловлювалися: Президент — 54 відсотки, представники більшості — 24 відсотки, опозиція — 22 відсотки. Постанова Київського апеляційного суду про відкриття кримінальної справи Л. Кучми, яка була однією з основних подій того дня, зайняла 5 відсотків від загальної кількості інформації в новинах цих самих шести каналів. Як бачимо, «невидима рука» цензури чітко визначає правильні й неправильні події, авторитетних і дискредитованих політиків.

Останнім часом політичній цензурі піддається й міжнародна діяльність Президента. Я не кажу про випадки легкої поведінки Л. Кучми за кордоном, про які писали російські, вірменські та інші закордонні видання. Йдеться про події серйозного зовнішньополітичного значення.

Ніхто не бачив документа, що забороняв би всім ЗМІ України замовчати факт недавнього Кишинівського саміту глав держав СНД. Уперше в історії існування Співдружності незалежних держав президент Росії В. Путін запропонував кандидатуру Л Кучми на посаду керівника Ради глав держав СНД на наступний період. У результаті обговорення Президент України не обійняв цю посаду, оскільки три президенти виступили «проти».

Про цей факт, що має неабияке геополітичне значення в рамках СНД і політичне — в межах України, не повідомив жоден національний телеканал. Промовчали головні телерадіокомпанії й газети.

На регіональному рівні «невидима рука» політичної цензури діє ще активніше, можна сказати пофельдфебельськи. Органам місцевої влади, які є засновниками чи власниками багатьох регіональних ЗМІ, є з кого брати приклад: центральна влада за це не покарає, мало того, мовчазно заохотить до вигадки нових механізмів впливу на засоби інформації.

Показовий приклад, коли інформація про резонансну подію в регіоні повністю приховується. Недавно у Запоріжжі сталася трагедія — загинула людина наслідок наїзду на неї автомобіля колони міліцейського супроводу під час перебування у місті одного з міністрів українського уряду, що мчала містом з перевищенням швидкості. **Одна** місцева телекомпанія і **одна** опозиційна газета буквально рядком повідомили про цю трагедію, після чого мали серйозний клопіт від органів влади і міліції. Після того — повна мовчанка. «Незрима рука» заборонила інформувати мешканців області про загибель людини.

Можу назвати дуже багато прикладів подібного, а ще більше назвете ви, шановні учасники слухань. Про що це свідчить? А про те, що в країні **створено централізовану систему контролю за змістом інформації, призначеної для суспільства,** а отже, контролю за діяльністю ЗМІ і журналістів.

Дозвольте навести приклад, що стосується безпосередньої участі адміністрації Президента України в системі фільтрування інформації, зомбування людей і впливу на громадську думку. Йдеться про часто рекламовані так звані **моніторинги засобів масової інформації, реальною метою яких є відстеження регіональних ЗМІ, які критикують Президента та органи виконавчої влади.**

Як діє адміністрація Президента далі? Проаналізувавши за два тижні, як, і про що писали газети та передавали електронні ЗМІ, вона розсилає головам облдержадміністрацій, міських — Києва та Севастополя повний виклад усіх сюжетів чи публікацій, в яких критикується діяльність Президента та його адміністрація, Кабінет Міністрів, орган центральної та регіональної виконавчої влади. Високі посадові особи повинні пояснити, **що вони зробили, щоб не допустити подібної критики надалі, які зробили висновки щодо неслухняних ЗМІ.**

Іншою формою впливу на громадську думку є дискредитація опозиційних політиків. З Києва в регіони адміністрація Президента розсилає так звані **базові статті** щодо них з рекомендацією вміщувати у місцевих ЗМІ.

Ми маємо документи, як це виконує, скажімо, Львівська обласна адміністрація, розсилаючи в районні адміністрації ініційовані згори «брудні» статті про В. Ющенка, Ю. Тимошенко, О. Мороза, П. Симоненка.

Отже, висновок очевидний: **політична цензура — факт незаперечний і безсумнівний.** До речі, соціологічні опитування показують — громадяни України чітко розуміють, що відбувається в інформаційному просторі держави.

За результатами опитувань, проведених «Українським демократичним колом» у жовтні 2002 року, — **68 відсотків співвітчизників вважає, що політична цензура в тій чи іншій формі є в Україні. Мало того, вони знають, хто її здійснює. 55 відсотків каже, що це —адміністрація Президента.** Згідно з опитуваннями, проведеними соціологічними службами в листопаді 2002 року, наявність цензури підтверджують вже 70—80 відсотків громадян.

Що стало причиною такого стану засобів масової інформації та неможливості журналістів вільно, незалежно, як це заведено в цивілізованому світі, висвітлювати події і явища в країні? Хто стоїть на заваді їхнього законного права на професійну діяльність?

Відповідь проста. **В Україні створено неконституційну модель управління інформаційним простором, де здійснюється цілком викривлена, непередбачена законодавством система відносин: влада — засоби масової інформації, що деформує суспільні й моральні цінності, порушує основоположні права людини, насамперед на одержання і поширення інформації.**

Це, разом із змістом нинішнього політичного режиму, де влада дедалі частіше діє не за законом, а «по понятіям», призвело до такого стану речей.

Водночас можна констатувати, що в Україні створено демократичне законодавство стосовно інформаційної сфери. Законотворці, котрі на початку та в середині 90-х років минулого століття створювали інформаційне право молодої держави, і гадки не мали, що їхні закони не виконуватимуться, мало того, норми цих законів частково або повністю використовуватимуть у протилежному демократії напрямі.

Продемонструю це на двох схемах.

Перша. Це управління інформаційним простором, як передбачено Конституцією та законодавством. Ключовими, як ви, шановні учасники слухань, бачите, **є Верховна Рада України, Президент України і, відповідно, Державний комітет інформаційної політики, парламентський Комітет з питань свободи слова та Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення.**

Друга. Це реальна картина, яка є сьогодні, — **на вершині управління інформаційним простором розташувалася структура, яка має дорадчі функції. Фактично вона є вищим органом виконавчої влади, який і здійснює управління інформаційною сферою. Цей орган називається адміністрацією Президента України.**

Не маючи підтверджених Конституцією України та законами повноважень здійснювати інформаційну політику, адміністрація, замість забезпечення діяльності Президента і висвітлення лише цього аспекту в ЗМІ, взяла на себе **не властиву їй функцію.** Чим порушує українське законодавство.

До речі, реальні повноваження адміністрації Президента такі, що вона вважає себе не просто **найвищим керівним органом у сфері інформполітики в Україні, а й у відносинах з європейськими інституціями.** Викликають подив документи, що їх надсилає навіть не вона, а Головне управління інформаційної політики до Парламентської асамблеї Ради Європи. Усім зрозуміло, що це не входить до повноважень канцелярії Президента і вона не може вступати в міжнародні відносини від імені України. Такі документи, як відомо, за дорученням Президента, уповноважене надсилати Міністерство закордонних справ.

Але найсумніше в цьому є те, що ці документи далекі від об'єктивності. Чого вартий хоча б останній звіт, яким Моніторинговий комітет Ради Європи інформують про кількість медіа в Україні, що регулярно критикують Президента. Подив, якщо не усмішку, викликає, наприклад, те, що в числі систематичних критиків Президента названо низку засобів масової інформації Донеччини, заснов-

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»

З метою сприяння вирішенню проблем інвалідів, створення умов для соціального захисту їх сімей Верховна Рада України **постановляє:**

I. Статтю 22 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 21, ст. 252) викласти в такій редакції:

«Стаття 22. За інших рівних умов переважне право на зарахування до вищих навчальних закладів I—IV рівнів акредитації та професійно-технічних навчальних закладів мають інваліди та діти з малозабезпечених сімей, у яких:

обидва батьки є інвалідами;

один з батьків — інвалід, а інший помер;

одинока матір з числа інвалідів;

батько — інвалід, який виховує дитину без матері.

Під час навчання зазначеним категоріям громадян стипендія та призначена пенсія (державна соціальна допомога інвалідам з дитинства і дітям-інвалідам) виплачуються в повному розмірі».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України до 1 березня 2003 року:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що випливають із цього Закону;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, що випливають із цього Закону.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
21 листопада 2002 року.
№ 232-IV.

з питань свободи слова та інформації «Суспільство, засоби масової слова і цензура в Україні»

никами яких є бізнесмени, члени Партії Регіонів. Хоча, можливо, це задумувалось, як спроба скомпрометувати Прем'єр-міністра України та донецьку урядову команду, яка безпосередньо причетна до названих у листі до РЄ медіа.

Так само до постійних «опозиціонерів» щодо Президента віднесено телекомпанію КМДА «Київ» та близьку до НДП «Тоніс».

Таких «об'єктивних» даних у цьому документі надзвичайно багато. Але ми розуміємо, з якою метою їх припустилися. Отже, **є неприховане намагання показати плюралістичну** картину у ЗМІ України, де медіа, власники яких є прихильниками Президента, критикують **самого гаранта.**

Насправді ситуація цілком протилежна змальованій у документі.

І ви, шановні учасники слухань, як ніхто, знаєте реалістичну, справжню картину національного інформаційного простору. З часу ухвалення постанови Верховної Ради про сьогоднішні парламентські слухання до нашого комітету надійшло дуже багато сигналів з усіх регіонів України про переслідування, утиски опозиційних журналістів, про судові позови до ЗМІ, про нечуване беззаконня місцевої влади, про всілякі форми цензурування тощо. Якби я спробував зараз хоча б перелічити їх, то не вистачило б і двадцяти хвилин, відведених на доповідь. Тому, сподіваюся, що в своїх виступах ви висловитеся з цього приводу, проаналізуєте причини такого явища.

Який є вихід із нинішньої ситуації?

Лише на основі глибокого аналізу загальної ситуації в медіа-просторі можна буде комплексно відповісти на це запитання.

Наш комітет, готуючись до слухань і співпрацюючи з багатьма державними та громадськими інституціями, визначив шляхи й форми діяльності на найближчий період.

Про це свідчить і проект постанови, і законопроект про зміни до низки законодавчих актів за підсумками слухань, розданий вам. На підставі ваших пропозицій і зауважень ми доопрацюємо ці документи і зможемо вийти з ними на розгляд Верховної Ради України.

Але поки що дозвольте висловити кілька міркувань.

По-перше, для того, щоб поновити конституційний статус управління інформаційною сферою, не обов'язково приймати нові закони. Не обов'язково затверджувати Концепцію інформаційної політики, якою опікується вже третій склад Державного комітету інформполітики, телебачення і радіомовлення, запевняючи, що саме з її ухваленням запанує в державі свобода слова.

На нашу думку, потрібно просто повернути конституційний статус тим органам державної влади, які повинні здійснювати управління інформаційним простором. А тих, хто зараз втручається в діяльність ЗМІ, журналістів, треба змусити не заважати чесно й об'єктивно виконувати їм професійні обов'язки.

Нам потрібно піти шляхом, за яким почнуть діяти всі норми інформаційного законодавства. Ось приклад. У новому Кримінальному кодексі України є стаття 171 про кримінальну відповідальність за перешкоджання професійній діяльності журналістів. Нарешті, настав час її застосовувати на ділі. Тому ми й звертаємося до Генпрокуратури і Міністерства внутрішніх справ з необхідністю відкриття кримінальних справ стосовно порушення цієї статті. А журналістів закликаємо звертатися до судів, щоб реалізувати своє законне право на професійну діяльність.

Принагідно скажу, що закрите засідання Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова за участі Генеральної прокуратури продемонструвало, що правоохоронці, на жаль, не розуміють важливості активних, адекватних дій у розслідуванні вбивств журналістів. А коментарі міністра внутрішніх справ про загибель журналістів від пиятики чи жарти заступника Генерального прокурора щодо версії загибелі Г. Гонгадзе я розцінюю як звичайний владний цинізм.

Стосовно права громадян на отримання інформації від державних органів влади. Державні службовці сьогодні навіть листи з відмовою вже не пишуть, як це було раніше. Це означає, що треба захищати право на отримання інформації в судовому порядку.

Нещодавно я двічі звернувся до глави адміністрації Президента з проханням надати мені інформацію про структуру і штатний розклад адміністрації. **До речі, зробив це після виходу Указу Президента про відкритість органів державної влади.** На перше звернення не одержав відповіді, а на друге з запізненням надійшла елементарна відписка: мовляв, треба почекати. Тому я звернувся за захистом своїх законних прав до Печерського районного суду Києва, вимагаючи від Президента покарання глави адміністрації, котрий не виконує принаймні три закони України. Потрібно змусити чиновників усіх рівнів виконувати відповідні статті законів. Потрібно, щоб безвідповідальність і безкарність перестали бути нормою діяльності влади.

По-друге, потрібно законодавчо внормовувати ті правові прогалини, які вміло використовують органи державної та місцевої влади. А таких прогалин чимало, тому наш комітет працює над розробкою загальної стратегії законодавчих змін.

Відтак законопроектом про внесення змін до деяких законів, який ми передбачаємо ухвалити за результатами цих слухань, зможемо усунути поки що найнагальніші проблеми в інформаційному просторі України. Цей проект у вас, тож, повторюю, чекаємо ваших конкретних пропозицій, щоб його вдосконалити.

Від імені комітету щиро дякуємо Громадській раді з питань свободи слова, страйкому журналістів, незалежній журналістській профспілці, Національній спілці журналістів та і0ншим громадським організаціям, які активно допомагали парламентському комітету готувати ці законодавчі документи, які вам роздано.

1. Ми плануємо, щонайперше, законодавчо розв'язати проблему такого ганебного явища, як політична цензура, запровадити визначення цього поняття і жорстку відповідальність за її застосування.

2. Ми маємо зрештою врегулювати проблему необґрунтованих позовів до ЗМІ щодо відшкодування моральної (немайнової) шкоди.

3. Ми повинні законодавчо забезпечити повний доступ громадян до інформації, зупинити випадки відмов акредитації журналістів, особливо на рівні місцевих органів влади.

4. Нам потрібно врегулювати статус журналіста і його взаємини з власником, щоб забезпечити правові та соціальні права працівників медіа.

5. Ми маємо розпочати реальну процедуру роздержавлення ЗМІ, щоб дозволити журналістам цих медіа описувати реальне життя регіону, а не змальовувати протягом року історію 365 днів життя голів обласних та райдержадміністрацій і у фотографіях.

Отже, підсумовуючи сказане, зосереджую увагу на двох напрямах.

Перший — повернути конституційність і законність в діяльності ЗМІ і журналістів.

Другий — забезпечити права журналістів на свою професійну діяльність і громадян на доступ до інформації.

Принагідно хотів би застерегти представників виконавчої влади від частих посилань на так звану законодавчу неврегульованість навколо ЗМІ.

Невже треба законодавчо заборонити обласним та районним адміністраціям давати вказівку друкарням знищувати наклади газет, як це сталося нещодавно в Тернополі й Запоріжжі, чи надсилати податкові перевірки після кожної критичної статті. Невже для того, щоб зупинити фізичне насильство та вбивство журналістів, треба записати в Конституції, що «В Україні заборонені вбивства журналістів за професійну діяльність»?

Водночас, сподіваюся, що все-таки урветься чорна фатальність парламентських слухань. Адже після виступу на парламентських слуханнях 1997 року загинув Георгій Гонгадзе. Після виступу на парламентських слуханнях 2001 року загинув Ігор Александров... Давайте разом зупинимо це.

Насамкінець зичу успіхів у нашій спільній роботі задля свободи слова і демократії

(Київ, 4 грудня 2002 року)

У КОМІТЕТАХ ВР

Військову техніку — під контроль

Комітет Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності рекомендував депутатам ухвалити в першому читанні за основу внесений Кабміном проект закону про внесення змін в Кодекс України про адміністративні правопорушення. Запропоновані зміни спрямовано на встановлення відповідальності за порушення законодавства у сфері експортного контролю за укладенням зовнішньоекономічних договорів стосовно здійснення міжнародних передач товарів військового призначення і подвійного використання.

На думку комітету, ухвалення цього закону посилить контроль і дасть можливість попередити правопорушення під час здійснення міжнародних передач товарів, які підлягають експортному контролю, а також сприятиме забезпеченню виконання Україною своїх міжнародних обов'язків стосовно нерозповсюдження зброї масового знищення, засобів її доставки і передач звичайних видів озброєння, недопущення використання вказаних товарів у терористичних та інших протиправних цілях.

Наталя ГЕЛЕТКО.

У НОМЕР

Міський електорат ходитиме пішки

Президенту України
Голові Верховної Ради
Прем'єр-міністру

Звернення

Ми, керівники підприємств міського електротранспорту України, глибоко стурбовані сучасним станом цього екологічно чистого та соціально затребуваного виду транспорту, що забезпечує майже 60 відсотків внутріміських перевезень.

Водночас за останні роки розвиток міського електротранспорту в більшості міст практично припинився, визначилася стійка тенденція погіршення його якості та надійності в роботі. Підприємства електротранспорту практично не проводять оновлення та модернізації рухомого складу, колій та систем енергопостачання. Технічний стан об'єктів можна визнати як критичний, 70 відсотків трамваїв та тролейбусів відпрацювали нормативний термін і підлягають списанню.

Законом України «Про Державний бюджет на 2002 рік» передбачено перерахування з держбюджету місцевим бюджетам субвенцій на компенсацію за безкоштовний проїзд пільгової категорії громадян. Незважаючи на те, що субвенція становить лише третю частину від реальних затрат, її своєчасне надходження у першому півріччі давало хоч мінімальну можливість працювати міськелектротранспорту.

У другому півріччі ситуація різко погіршилася, і станом на 1 листопада затримка з перерахуваннями коштів сягнула трьох місяців. Це призвело до виникнення значних боргів перед енергетиками. З цієї причини нас почали відключати від мереж енергопостачання (Львів, Луганськ, Сіверськодонецьк), що створює соціальну напруженість у регіонах не тільки серед транспортників, а й переважної більшості жителів міст — отого електорату, за який має дбати держава і її влада.

За дорученням керівників міського електротранспорту України

С. БЕЙКУЛ,
президент корпорації «Укрелектротранс».

Конкуренція фінансів

Юридична фірма «Салком» та Антимонопольний комітет (АК) України провели «круглий стіл» на тему «Нові аспекти антимонопольного регулювання фінансових ринків». Його проведення викликано потребою визначення нових орієнтирів у розвитку антимонопольного законодавства, оскільки демонополізація основних галузей економіки, яка тривалий час була провідним напрямом роботи комітету, нині завершена. Сьогодні АК бачить своє основне завдання у створенні необхідного правового механізму конкурентної і фінансово-промислової політики. Досвід багатьох країн, на економічні досягнення яких рівняється Україна, свідчить: саме економічна конкуренція є двигуном, що забезпечує поступальний рух економіки. Україна лише останнім часом звертає підвищену увагу на регулювання фінансової сфери, зокрема на її антимонопольне регулювання, а відтак, на українських фінансових ринках існує безліч проблем. Ці проблеми насамперед обумовлені загальним кризовим станом української економіки в цілому і фінансового ринку зокрема, а також спробами стабілізувати ситуацію за допомогою адміністративних інструментів. До того ж суспільство не підготовлене психологічно до прийняття законів ринкової економіки, і передовсім до необхідності конкуренції.

Серед проблем, які виникають нині на ринку фінансових послуг, — взаємопроникнення банківського і страхового капіталів (деякі банки засновують власні страхові компанії, і це призводить до того, що окремі фінансові групи почали нав'язувати споживачам страхові послуги). Для врегулювання наявних проблем у цій сфері передбачається створення спеціального, підзвітного водночас Міністерству фінансів і Міністерству економіки та з питань європейської інтеграції. «Круглий стіл» сприяв науковому і практичному осмисленню проблем, пов'язаних із формуванням та застосуванням конкурентного законодавства України. Саме тут створюється серйозний теоретичний фундамент для розвитку нової і складної галузі українського законодавства.

Василь БЄЛКІН.

10 грудня — День прав людини

Права людини в Україні: про стандарти й реалії

Принагідним приводом для розгляду стану справ з правозахистом у сучасній Україні є не лише відзначення Дня прав людини 10 грудня, а ще одна пам'ятна подія: 2002-го минуло п'ять років з часу ратифікації Україною Конвенції 1950 року про захист прав і основних свобод людини — одного з основоположних міжнародних документів у цій життєво важливій гуманітарній сфері.

Однак важливо назвати й інший інститут сучасного міжнародного права, де також є багато конвенцій, договорів та угод, як і в інституті прав людини. Більш ніж переконливий показник нормативної забезпеченості в галузі прав людини — це десятки і десятки міждержавних договорів та інших актів з питань гуманітарного співробітництва. Так, тільки в рамках Міжнародної організації праці укладено близько 200 конвенцій, які безпосередньо стосуються прав людини. Коли ще згадати діяльність інших спеціалізованих установ ООН — ЮНЕСКО, ВООЗ тощо, то можна сказати, що права людини на рівні міжнародних стандартів забезпечені вражаючим потенціалом нормативного матеріалу. Слід зазначити, що й інституційні механізми, котрі чинні в цій сфері, мають вищий рівень, ніж в інших інститутах і галузях міжнародного права.

■ ■ ■

Права людини на рівні міжнародних стандартів забезпечені вражаючим потенціалом нормативного матеріалу.

■

З огляду на таку потужну, складну і розгалужену систему опікування правами людини, що чинна у світовому та європейському масштабах, справедливо буде самокритично визначити місце в ній України. Хоч як це прикро, але розвиток законодавчої бази та інституційних механізмів за стандартами міжнародного права помітно переважає показники України. Ми маємо не тільки визнати таке відставання, а й дійти усвідомлення потреби активізувати роботу з приведення вітчизняного законодавства у повну відповідність до європейських і світових норм.

Задля справедливості треба сказати, що не можна недооцінювати роль України в міждержавному співробітництві в цій галузі. Представники нашої держави беруть активну участь у розробці міжнародних принципів і норм з прав людини і в закріпленні їх у відповідних міжнародно-правових документах.

Крім того, загальновизнаним у світі є факт, що у деяких галузях законодавча планка задоволення прав людини в Україні навіть перевищує міжнародні стандарти. Це, зокрема, стосується низки положень законодавства щодо громадянства, міжетнічних відносин, культури, освіти, свободи совісті тощо. Та було б помилкою переоцінювати перші зрушення в правозахисній сфері. Попри всі досягнення у цій галузі, права і свободи людини в Україні вимагають неослабної уваги як державних структур, так і громадських організацій. Наголошую на цьому тому, що не хочу применшити значущість реалізованого останнім часом в Україні у сфері прав людини. Причина в іншому.

Нині, коли триває процес інтеграції України до європейського правового простору, доцільніше говорити не так про успіхи, як про втрачені можливості та недоліки.

Так, коли йдеться про Європейську конвенцію з прав людини або про Європейську хартію з соціально-економічних прав та Європейську конвенцію з культури, чи про будь-яку іншу з аналогічних конвенцій і про законодавство України, то переконуємося, що маємо справу із зовсім різними правовими системами, різними рівнями правової культури і свідомості, судової практики та юридичної техніки.

Звичайно, на цьому шляху нашу державу чекають значні бар'єри і великі труднощі, але їх зрештою слід долати. Адже перші кроки вже зроблено. Так, ще 17 червня 1999 р. постановою Верховної Ради України були затверджені «Засади державної політики України в галузі прав людини», які, по суті, мають рамковий характер і можуть бути розгорнуті у масштабніший документ. На думку багатьох фахівців та експертів, назріла потреба прийняти Національну програму адаптації законодавства України до її міжнародних зобов'язань.

Для оптимізації процесів приведення українського законодавства у відповідність до міжнародних стандартів у галузі прав людини треба внести доповнення до статті 9 Конституції України стосовно дії в Україні загальновизнаних принципів і норм міжнародного права та визнання пріоритету міжнародно-правових зобов'язань нашої держави.

Як відомо, за роки незалежності в Україні прийнято низку законодавчих актів, спрямованих на закріплення прав і свобод громадян. Насамперед це Конституція України 1996 року, яка проголошує, що права і свободи людини, їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності всієї держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є її головним обов'язком. Ратифіковано кілька міжнародних конвенцій, зокрема, вже зазначену вище Європейську Конвенцію про захист прав і основних свобод людини 1950 року, що, до речі, стало визначальним моментом, з якого розпочалось перенесення на український державницький грунт європейських правових цінностей. Крім того, ратифіковано також Європейську конвенцію про запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує людську гідність, поводженню чи покаранню, скасовано смертну кару. Ухвалено закони України «Про громадянство», «Про біженців», «Про імміграцію» та інші.

Однак реальне, практичне забезпечення прав людини в Україні перебуває ще на низькому рівні. Про це свідчать результати соціологічних досліджень; величезний потік звернень громадян, в тому числі до Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин; мітинги, пікетування та інші акції, якими люди намагаються привернути увагу влади до розв'язання наболілих проблем.

Одна з причин такого прикрого стану справ — невиконання законів. Про це детально говорилося на міжнародній науково-практичній конференції «Права людини в Україні», яка відбулася на початку вересня 2002 року. Там, до речі, окремо вказувалося на те, що в нашій державі, на жаль, немає координуючого органу виконавчої влади, відповідального за забезпечення прав людини. У Верховній Раді України підтримують ідею створення такого органу, який здійснював би координацію інституцій влади у цій сфері. Наш комітет готовий до тісної співпраці у цьому напрямі.

І ще один принциповий момент. Як відомо, Україна виступає учасницею шести універсальних конвенцій ООН з прав людини і зобов'язана регулярно подавати свої доповіді спеціально утвореним конвенційним органам —комітетам ООН: з прав людини; з ліквідації дискримінації щодо жінок; з економічних, соціальних та культурних прав; проти катувань; з прав дитини. Крім того, згідно з Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», ухваленого 23 грудня 1997 р., мають подавати щорічно доповідь про стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні. Дуже прикро, але з різних причин була підготовлена лише одна така доповідь. Часто зриваються і терміни подання звітів України до згаданих вище конвенційних органів ООН. Це є неприпустимим, адже за матеріалами таких доповідей дається оцінка діяльності кожної держави — учасниці у певній галузі правозахисту, формується світова громадська думка щодо стану демократії та дотримання міжнародних стандартів з прав людини в кожній конкретній країні. Таке становище із звітністю України конче потрібно виправляти.

■ ■ ■

Не слід зайвий раз доводити, що захист прав людини і громадянина належить до найгостріших проблем української дійсності.

■

Не слід зайвий раз доводити, що захист прав людини і громадянина належить до найгостріших проблем української дійсності.

Ще на початку свого утвердження ідеологія Народного руху України базувалася, певною мірою, на романтичній вірі у те, що захист прав людини і демократизація одразу стануть можливими після отримання незалежності, коли влада негайно вдасться до побудови правової держави. Та Україна незалежна вже понад 10 років, а ситуація з правами людини в багатьох сферах життя залишається незадовільною...

А який механізм юридичного захисту прав людини нині діє в нашій державі? Мається на увазі система органів та посадових осіб різних рівнів, які можуть і повинні здійснювати функції з захисту прав і свобод людини та громадянина. Конституція України достатньо чітко визначає їх: Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Конституційний Суд України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, місцеві, державні адміністрації, система судів загальної юрисдикції та спеціалізованих судів, прокуратура, адвокатура, інші правоохоронні органи України.

Та, на жаль, в Україні все ще немає чітких юридичних механізмів, які б органічно й ефективно поєднували всі ці важливі ланки системи захисту прав людини. За оцінкою багатьох вітчизняних і зарубіжних експертів, розмитість, невизначеність, а іноді й цілковита відсутність юридичних правил, що регулювали б захист громадян, свідчать про незадовільну правову ситуацію в сучасному українському суспільстві. Коли такий стан справ не виправити, то правовий статус людини і громадянина, закріплений в Конституції України, втратить своє реальне підгрунтя, що загрожує перетворенням реальних прав у порожню декларацію, відірвану від життя. З огляду на все це, вважаю вдосконалення процедур захисту прав і свобод громадянина одним із найважливіших і невідкладних завдань української держави.

■ ■ ■

Та, на жаль, в Україні все ще немає чітких юридичних механізмів, які б органічно й ефективно поєднували всі ці важливі ланки системи захисту прав людини.

■

Основну причину зазначених негараздів треба насамперед вбачати у розриві, що є між законотворчою діяльністю та реалізацією ухвалених законів, що забезпечують права людини. На жаль, вони брутально нехтуються, особливо в соціальній галузі, гілкою виконавчої влади. Вони значною мірою порушуються і в багатьох інших сферах громадського і приватного життя. Це спричиняє і викликає такі небезпечні явища, як соціальна апатія, безкарність і безвідповідальність владних структур, істотні прояви авторитарних тенденцій, дискримінація основоположних демократичних цінностей, що чітко фіксують останні соціологічні опитування.

Окремо слід сказати про роботу парламенту України у правозахисній сфері. Згідно зі статтею 92 Конституції Верховна Рада України здійснює захист прав і свобод через законодавчу діяльність шляхом визначення виняткового в законах України прав і свобод людини і громадянина, гарантій цих прав і свобод, основних обов'язків громадян, правосуб'єктності громадян; статусу іноземців і осіб без громадянства; прав корінних народів і національних меншин; основ соціального захисту; визначення правового режиму власності, правових засад і гарантій підприємництва, правил конкуренції та норм антимонопольного регулювання.

Все це можна проілюструвати на прикладі роботи Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин. Крім законопроектів, які є профільними для нього, через комітет проходять майже всі проекти законів України з питань соціальної і гуманітарної політики на предмет аналізу їх відповідності основним вимогам національного і міжнародного законодавства в галузі забезпечення громадянських прав і свобод.

За час діяльності Верховної Ради третього скликання прийнято 19 законів, підготовлених комітетом. Серед них закони України «Про громадянство України», «Про біженців», «Про імміграцію», з питань скасування смертної кари, про ратифікацію Протоколу № 1 і Протоколу № 2 до Європейської Конвенції про запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню, «Про приєднання України до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців», «Про зняття застережень України до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання», «Про внесення доповнення до Закону України «Про звернення громадян» та ін. За порівняно короткий період роботи нового, четвертого скликання Верховної Ради України вже прийнято два закони: «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (у зв'язку з прийняттям Закону України «Про біженців») та «Про ратифікацію Угоди між Україною і Республікою Таджикистан про спрощений порядок зміни громадянства громадянами України, які постійно проживають в Республіці Таджикистан, і громадянами Республіки Таджикистан, які постійно проживають в Україні».

Комітет підготував і провів спеціальні парламентські слухання: «Проблеми законодавчого врегулювання та реалізації державної політики щодо забезпечення прав кримськотатарського народу і національних меншин, які депортовані і добровільно повертаються в Україну» (квітень 2000 р.) та «П'ята річниця прийняття Конституції України. Права і свободи громадян України — сподівання і реальність» (червень 2001 р.). Нині комітет приступив до організації підготовки парламентських слухань щодо вшанування пам'яті жертв голодомору 1932 — 1933 років в Україні.

Значна увага надається роботі з міжнародними організаціями ООН і Ради Європи, здійснюються ділові контакти з представниками їх керівних органів та підрозділів. Так, нещодавно — 25 вересня 2002 р. у Києві відбулася розширена зустріч голови комітету з менеджерами Програми розвитку ООН (ПРООН), обговорювалися актуальні питання підвищення прозорості і підзвітності органів влади в Україні та спрямованості відповідних українських інституцій на захист основних прав і свобод людини та громадянина.

Згідно з попередньою домовленістю під час зустрічі 25 жовтня 2002 р. голови комітету з Постійним представником ООН — Координатором системи ООН в Україні Дагласом Гарднером планується проведення розширеного засідання Комітету з проблем дотримання прав людини в Україні за його участю.

У Комітеті Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин встановлено такий порядок роботи, коли у розгляді питань, які стосуються тих чи інших верств або груп населення, обов'язково беруть участь представники відповідних громадських об'єднань, що їх представляють, а також владних структур, які опікуються цими проблемами.

Звичайно, можна наводити безліч типових прикладів недосконалого функціонування в Україні судової системи, прокуратури, правоохоронних органів. Про це свідчать тисячі звернень і скарг як окремих громадян, так і цілих колективів, які щодня надходять саме до нашого комітету. За ними здійснюється ситуативний аналіз з метою врахування найбільш слушних і характерних пропозицій у законотворчій роботі та виявлення тенденцій у забезпеченні законотворчих прав громадян, стану громадсько-політичних настроїв та соціальних очікувань у суспільстві.

Комплексний розгляд і аналіз проблем реалізації закріплених в Конституції України прав та свобод людини і громадянина, який протягом досить тривалого часу здійснювався різними інституціями та службами — і не лише України, а й міжнародного рангу, що можна розглядати як своєрідний постійний моніторинг стану справ у цій сфері, дали у своїй переважній більшості невтішні результати. Вони засвідчили, що на даному етапі наша держава неспроможна належно забезпечувати конституційні права людини і передовсім такі життєво важливі, як соціальні. Конституційні права людини ще залишаються декларативними і нереальними. Отже, одного лише проголошення визнаних світовою спільнотою прав та свобод людини і громадянина виявилося замало.

Викликає особливе занепокоєння те, що порушуються не лише соціальні та економічні права людини, що можна пояснити труднощами перехідного періоду та затяжною соціально-економічною кризою, котра охопила суспільство. А от стосовно основоположних громадянських та політичних прав — права на особисту свободу і недоторканність, виборчого права, права на свободу слова, думки і світогляду, — то, очевидно, діють й інші причини. Такий стан речей може свідчити, по-перше, про нехтування цими правами з боку органів державної влади, а, по-друге — про низький рівень правової самосвідомості багатьох громадян України.

■ ■ ■

Головне, на чому хотілося б насамкінець наголосити, — назріла потреба виводити нашу державу на якісно новий ступінь діяльності із забезпечення прав людини і громадянина.

■

Головне, на чому хотілося б насамкінець наголосити, — назріла потреба виводити нашу державу на якісно новий ступінь діяльності із забезпечення прав людини і громадянина. На законодавчому і організаційному рівні у цій сфері вже чимало зроблено для наближення до міжнародних стандартів. Сьогодні маємо завдання переходу до конструктивної і змістовної побудови цілісної системи правозабезпечення в Україні. А такий прорив можна здійснити лише шляхом реалізації розгорнутої комплексної програми, про що вже згадувалося.

Тільки цим шляхом, за таких радикальних умов можливе досягнення прогресивних зрушень у реформуванні законотворчої і правозахисної систем в Україні, становлення у нас справді правової держави і громадянського суспільства на рівні світових стандартів.

Геннадій УДОВЕНКО,
голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин.

Закон України

Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом

Цей Закон регулює відносини у сфері запобігання та протидії запровадженню в легальний обіг доходів, одержаних злочинним шляхом, та спрямований на боротьбу з фінансуванням тероризму.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

доходи — це будь-яка економічна вигода, одержана внаслідок вчинення суспільно небезпечного протиправного діяння, що передує легалізації (відмиванню) доходів, яка може складатися з матеріальної власності чи власності, що виражена в правах, а так само включає рухоме чи нерухоме майно та документи, які підтверджують право на таку власність або частку в ній;

суспільно небезпечне протиправне діяння, що передує легалізації (відмиванню) доходів, — діяння, за яке Кримінальним кодексом України передбачено покарання у вигляді позбавлення волі на строк три і більше років (за виключенням діянь, передбачених статтями 207, 212 Кримінального кодексу України) або яке визнається злочином за кримінальним законом іншої держави, і за таке ж саме діяння передбачена відповідальність Кримінальним кодексом України, та внаслідок вчинення якого є незаконно одержані доходи;

легалізація (відмивання) доходів — вчинення дій, визначених статтею 2 цього Закону, з метою надання правомірного вигляду володінню, користуванню або розпорядженню доходами або дій, спрямованих на приховування джерел походження таких доходів;

фінансова операція — будь-яка операція, пов'язана із здійсненням або забезпеченням здійснення платежу за допомогою суб'єкта первинного фінансового моніторингу, зокрема:

внесення або зняття депозиту (внеску, вкладу);

переказ грошей з рахунку на рахунок;

обмін валюти;

надання послуг з випуску, купівлі або продажу цінних паперів та інших видів фінансових активів;

надання або отримання позики або кредиту;

страхування (перестрахування);

надання фінансових гарантій та зобов'язань;

довірче управління портфелем цінних паперів;

фінансовий лізинг;

здійснення випуску, обігу, погашення (розповсюдження) державної та іншої грошової лотереї;

надання послуг з випуску, купівлі, продажу і обслуговування чеків, векселів, платіжних карток, грошових поштових переводів та інших платіжних інструментів;

відкриття рахунку;

обов'язковий фінансовий моніторинг — це сукупність заходів спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу з аналізу інформації щодо фінансових операцій, що надається суб'єктами первинного фінансового моніторингу, а також заходів з перевірки такої інформації відповідно до законодавства України;

внутрішній фінансовий моніторинг — діяльність суб'єктів первинного фінансового моніторингу по виявленню, відповідно до цього Закону, фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу, та інших фінансових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів.

Стаття 2. Дії, які відносяться до легалізації (відмивання) доходів

До легалізації (відмивання) доходів цим Законом відносяться дії, спрямовані на приховування чи маскування незаконного походження коштів або іншого майна чи володіння ними, прав на такі кошти або майно, джерела їх походження, місцезнаходження, переміщення, а так само набуття, володіння або використання коштів або іншого майна, за умови усвідомлення особою, що вони були доходами.

Стаття 3. Сфера застосування Закону

Дія цього Закону поширюється на громадян України, іноземців та осіб без громадянства, а також юридичних осіб, їх філії, представництва та інші відокремлені підрозділи, що забезпечують здійснення фінансових операцій на території України, а також поза її межами відповідно до міжнародних договорів України.

Розділ II. СИСТЕМА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Стаття 4. Система та суб'єкти фінансового моніторингу

Система фінансового моніторингу складається з двох рівнів — первинного та державного.

Суб'єктами первинного фінансового моніторингу є:

банки, страхові та інші фінансові установи;

платіжні організації, члени платіжних систем, еквайрингові та клірингові установи;

товарні, фондові та інші біржі;

професійні учасники ринку цінних паперів;

інститути спільного інвестування;

гральні заклади, ломбарди, юридичні особи, які проводять будь-які лотереї;

підприємства, організації, які здійснюють управління інвестиційними фондами чи недержавними пенсійними фондами;

підприємства і об'єднання зв'язку, інші некредитні організації, які здійснюють переказ грошових коштів;

інші юридичні особи, які відповідно до законодавства здійснюють фінансові операції.

Суб'єктами державного фінансового моніторингу є:

центральні органи виконавчої влади та Національний банк України, які відповідно до закону виконують функції регулювання та нагляду за діяльністю юридичних осіб, що забезпечують здійснення фінансових операцій;

спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань фінансового моніторингу — урядовий орган державного управління, який діє у складі Міністерства фінансів України (далі — Уповноважений орган).

Стаття 5. Завдання та обов'язки суб'єкта первинного фінансового моніторингу

Суб'єкт первинного фінансового моніторингу на підставі та на виконання цього Закону зобов'язаний:

проводити ідентифікацію особи, яка здійснює фінансову операцію, що підлягає фінансовому моніторингу відповідно до цього Закону, або відкриває рахунок (в тому числі депозитний), на підставі наданих в установленому порядку документів або за наявності підстав вважати, що інформація щодо ідентифікації особи потребує уточнення;

забезпечувати виявлення і реєстрацію фінансових операцій, що відповідно до цього Закону підлягають фінансовому моніторингу;

надавати Уповноваженому органу інформацію про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з моменту її реєстрації;

сприяти працівникам Уповноваженого органу у проведенні аналізу фінансових операцій, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу;

надавати відповідно до законодавства додаткову інформацію на запит Уповноваженого органу, пов'язану з фінансовими операціями, що стали об'єктом фінансового моніторингу, в тому числі таку, що становить банківську та комерційну таємницю, не пізніше, ніж протягом трьох робочих днів з моменту отримання запиту;

сприяти суб'єктам державного фінансового моніторингу з питань проведення аналізу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу;

вживати заходів щодо запобігання розголошенню (у тому числі особам, стосовно фінансових операцій яких проводиться перевірка) інформації, яка надається Уповноваженому органу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (в тому числі про факт подання такої інформації);

зберігати документи, які стосуються ідентифікації осіб, якими здійснено фінансову операцію, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу, та всю документацію про здійснення фінансової операції протягом п'яти років після проведення такої фінансової операції.

Суб'єкт первинного фінансового моніторингу встановлює процедуру проведення такого моніторингу та призначає працівника, відповідального за його проведення.

Відповідальний працівник має бути незалежним у своїй діяльності і підзвітним тільки керівнику суб'єкта первинного фінансового моніторингу та зобов'язаний не рідше одного разу на місяць інформувати керівника про виявлені фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, та заходи, які були вжиті, у тому числі щодо:

розробки та постійного поновлення правил внутрішнього фінансового моніторингу і програм його здійснення з урахуванням вимог чинного законодавства та нормативних актів Уповноваженого органу;

підготовки персоналу щодо виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу відповідно до цього Закону, шляхом проведення освітніх та практичних заходів;

забезпечення проведення внутрішнього фінансового моніторингу.

Стаття 6. Ідентифікація осіб, що здійснюють фінансові операції

Суб'єкт первинного фінансового моніторингу на підставі наданих оригіналів або належним чином завірених копій документів ідентифікує осіб, які здійснюють фінансові операції, що згідно з цим Законом підлягають фінансовому моніторингу.

З метою ідентифікації резидентів визначаються:

для фізичних осіб — прізвище, ім'я та по батькові, дата народження, серія та номер паспорта (або іншого документа, який посвідчує особу), дата видачі та орган, що його видав, місце проживання, ідентифікаційний номер згідно з Державним реєстром фізичних осіб — платників податків та інших обов'язкових платежів;

для юридичних осіб — найменування, юридична адреса, документи про підтвердження державної реєстрації (включаючи установчі документи, інформацію щодо посадових осіб та їх повноважень тощо), ідентифікаційний код згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України, реквізити банку, в якому відкрито рахунок, та номер банківського рахунку.

З метою ідентифікації нерезидентів визначаються:

для фізичних осіб — прізвище, ім'я, по батькові (у разі його наявності), дата народження, серія та номер паспорта (або іншого документа, який посвідчує особу), дата видачі та орган, що його видав, громадянство, місце проживання або тимчасового перебування;

для юридичних осіб — повне найменування, місцезнаходження та реквізити банку, у якому відкрито рахунок, і номер банківського рахунку.

Ідентифікація особи не є обов'язковою у разі:

здійснення фінансової операції особами, що раніше були ідентифіковані;

укладення угод між банками, зареєстрованими в Україні.

У разі коли виникає сумнів стосовно того, чи особа діє самостійно або як представник іншої особи, така особа зобов'язана на вимогу суб'єкта первинного фінансового моніторингу надати відповідне документальне підтвердження та документи, необхідні для ідентифікації особи, яку він представляє.

Стаття 7. Право суб'єкта первинного фінансового моніторингу відмовитися від забезпечення здійснення фінансової операції

Перед або після здійснення фінансової операції суб'єкт первинного фінансового моніторингу з'ясовує можливість віднесення її до фінансової операції, що відповідно до цього Закону підлягає фінансовому моніторингу. У разі виявлення такої фінансової операції, вона підлягає реєстрації відповідним суб'єктом первинного фінансового моніторингу. Для цього в реєстрі фіксується особа, що здійснює фінансову операцію, вид фінансової операції та підстави для її здійснення, дата та сума. Порядок реєстрації фінансової операції, що відповідно до цього Закону підлягає фінансовому моніторингу, встановлюється для банків — Національним банком України, а для інших суб'єктів фінансового моніторингу — Кабінетом Міністрів України.

Суб'єкт первинного фінансового моніторингу має право відмовитися від забезпечення здійснення фінансової операції у разі встановлення, що ця фінансова операція містить ознаки такої, що згідно з цим Законом підлягає фінансовому моніторингу, та зобов'язаний ідентифікувати і повідомити Уповноважений орган про осіб, що здійснюють зазначену фінансову операцію, та її характер.

У разі коли норма цього Закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі цього Закону, або така, що регулює чи пов'язана з регулюванням відносин, які є предметом цього Закону, або коли положення різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне) трактування прав і обов'язків юридичних та фізичних осіб у відносинах з суб'єктами первинного та/або державного фінансового моніторингу, внаслідок чого є можливість як застосування фінансового моніторингу, так і його незастосування, відповідне рішення повинно прийматися на користь зазначених юридичних та фізичних осіб. Це положення застосовується також для вирішення питання про відповідальність суб'єктів первинного фінансового моніторингу за належне чи неналежне застосування цього Закону.

У разі коли суб'єкти первинного та/або державного фінансового моніторингу мають як інформацію щодо наявності ознак, що можуть свідчити про здійснення легалізації (відмивання) доходів, так і інформацію щодо відсутності таких ознак чи інформацію про неналежне віднесення фінансових операцій до таких, що мають такі ознаки та/або інформацію стосовно наявності ознак, що можуть свідчити про здійснення легалізації (відмивання) доходів не в прямій і однозначній формі, не спростовують зазначену протилежну інформацію або таке спростування потребує додаткових доказів, експертиз, інформації тощо, ознаки, що можуть свідчити про здійснення легалізації (відмивання) доходів вважаються не доведеними, фінансовий моніторинг не застосовується, а юридичні та фізичні особи, суб'єкти первинного та державного фінансового моніторингу не несуть відповідальності за легалізацію (відмивання) доходів.

Стаття 8. Надання інформації про фінансову операцію

Порядок надання Уповноваженому органу інформації про фінансову операцію, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, встановлюється відповідно Національним банком України — для банків, а Кабінетом Міністрів України — для інших суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Надання інформації суб'єктами первинного фінансового моніторингу Уповноваженому органу в установленому порядку не є порушенням банківської або комерційної таємниці.

Суб'єкти первинного фінансового моніторингу та їх працівники не несуть відповідальності за надання такої інформації, якщо вони діяли на підставі та на виконання цього Закону.

(Закінчення на 10–11-й стор.).

(Початок на 9-й стор.).

Працівникам суб'єктів первинного фінансового моніторингу, які надіслали Уповноваженому органу повідомлення про фінансову операцію, що підлягає згідно з цим Законом фінансовому моніторингу, забороняється повідомляти про це осіб, які здійснюють фінансову операцію, та будь-яких третіх осіб.

Внаслідок порушення частини четвертої цієї статті працівниками суб'єктів первинного фінансового моніторингу наступає відповідальність, передбачена законами України.

У випадку, коли у працівників суб'єкта первинного фінансового моніторингу, який здійснює фінансову операцію на підставі проведення внутрішнього фінансового моніторингу відповідно до статей 5 та 12 цього Закону, виникають мотивовані підозри, що фінансова операція здійснюється з метою легалізації (відмивання) доходів, суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний надавати Уповноваженому органу інформацію про таку фінансову операцію.

У випадку, коли суб'єкти первинного фінансового моніторингу, які здійснюють фінансові операції, підозрюють або повинні були б підозрювати, що такі фінансові операції пов'язані, мають відношення або призначені для фінансування терористичної діяльності, терористичних актів чи терористичних організацій, вони зобов'язані негайно повідомити про такі фінансові операції Уповноважений орган та правоохоронні органи, визначені законодавством.

Інформація, що передається згідно з вимогами цього Закону, є такою, що має обмежений доступ. Обмін зазначеною інформацією, її розкриття та захист Уповноваженим органом, суб'єктами первинного фінансового моніторингу, органами виконавчої влади та Національного банку України, які відповідно до законодавства забезпечують регулювання та нагляд за діяльністю суб'єктів первинного фінансового моніторингу, здійснюється відповідно до законодавства.

Уповноваженому органу заборонено передавати будь-кому одержану від суб'єктів первинного фінансового моніторингу інформацію, яка містить комерційну чи банківську таємницю.

Стаття 9. Взяття на облік фінансової операції, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу

Фінансова операція, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, щодо якої отримана інформація, обліковується Уповноваженим органом. Порядок взяття на облік фінансової операції, що підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10. Повноваження центральних органів виконавчої влади та Національного банку України з питань фінансового моніторингу

До суб'єктів державного фінансового моніторингу (за винятком Уповноваженого органу), які відповідно до законодавства виконують функції регулювання та нагляду за суб'єктами первинного фінансового моніторингу, відносяться Національний банк України, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, спеціально уповноважений орган виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг.

Зазначені у частині першій цієї статті суб'єкти державного фінансового моніторингу зобов'язані:

вимагати від суб'єктів первинного фінансового моніторингу виконання завдань та обов'язків, передбачених цим Законом;

проводити перевірку стану організації професійної підготовки працівників та керівників підрозділів, відповідальних за проведення внутрішнього фінансового моніторингу, вживати заходів, передбачених цим Законом;

під час здійснення нагляду перевіряти виконання вимог актів законодавства з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів та фінансуванню тероризму, вживати в установленому законодавством порядку заходів, передбачених цим Законом;

інформувати Уповноважений орган про виявлені випадки порушення законодавства суб'єктами первинного фінансового моніторингу;

забезпечувати зберігання інформації, одержаної від суб'єктів первинного та державного фінансового моніторингу і правоохоронних органів;

погоджувати з Уповноваженим органом будь-які нормативні документи, що стосуються питань, пов'язаних з виконанням вимог цього Закону;

надавати Уповноваженому органу інформацію і документи, необхідні для виконання покладених на нього завдань (за винятком інформації щодо особистого життя громадян), в порядку, визначеному законодавством.

Розділ III. ФІНАНСОВІ ОПЕРАЦІЇ, ЩО ПІДЛЯГАЮТЬ ОБОВ'ЯЗКОВОМУ ТА ВНУТРІШНЬОМУ ФІНАНСОВОМУ МОНІТОРИНГУ

Стаття 11. Фінансові операції, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу

Фінансова операція підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, якщо сума, на яку вона проводиться, при безготівкових розрахунках дорівнює чи перевищує 300 000 гривень або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, еквівалентну 300 000 гривень, при розрахунках готівкою дорівнює чи перевищує 100 000 гривень або дорівнює чи перевищує суму в іноземній валюті, еквівалентну 100 000 гривень, та має одну або більше ознак, визначених цією статтею:

переказ грошових коштів на анонімний (номерний) рахунок за кордон і надходження грошових коштів з анонімного (номерного) рахунку з-за кордону, а також переказ коштів на рахунок, відкритий у фінансовій установі в країні, що віднесена Кабінетом Міністрів України до переліку офшорних зон;

купівля (продаж) чеків, дорожніх чеків або інших подібних платіжних засобів за готівку;

зарахування або переказ грошових коштів, надання або отримання кредиту (позики), проведення фінансових операцій з цінними паперами у випадку, коли хоча б одна із сторін є фізичною або юридичною особою, що має відповідну реєстрацію, місце проживання чи місце знаходження в країні (на території), яка не бере участь у міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, або однією з сторін є особа, що має рахунок у банку, зареєстрованому у вищезазначеній країні (на вищезазначеній території). Перелік таких країн (територій) визначається відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України на основі переліків, затверджених міжнародними організаціями, діяльність яких спрямована на протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, і підлягає опублікуванню;

переказ коштів у готівковій формі за кордон з вимогою видати одержувачу кошти готівкою;

зарахування на рахунок коштів у готівковій формі з їх подальшим переказом того самого або наступного операційного дня іншій особі;

зарахування грошових коштів на рахунок чи списання грошових коштів з рахунку юридичної особи, період діяльності якої не перевищує трьох місяців з дня її реєстрації, або зарахування грошових коштів на рахунок чи списання грошових коштів з рахунку юридичної особи у випадку, якщо операції на зазначеному рахунку не проводилися з моменту його відкриття;

відкриття рахунку з внесенням на нього коштів на користь третьої особи;

переказ особою, за відсутності зовнішньоекономічного контракту, коштів за кордон;

обмін банкнот, особливо іноземної валюти, на банкноти іншого номіналу;

проведення фінансових операцій з цінними паперами на пред'явника, не розміщеними в депозитаріях;

придбання особою цінних паперів за готівку;

виплата фізичній особі страхового відшкодування або отримання страхової премії;

виплата особі виграшу в лотерею, казино або в іншому гральному закладі;

розміщення дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та інших цінностей в ломбард.

Стаття 12. Фінансові операції, що підлягають внутрішньому фінансовому моніторингу

Фінансова операція підлягає внутрішньому фінансовому моніторингу, якщо вона має одну або більше ознак, визначених цією статтею, зокрема:

1) заплутаний або незвичний характер фінансової операції, яка не має очевидного економічного сенсу або очевидної законної мети:

а) прийняття суб'єктом первинного фінансового моніторингу коштів від особи, яка пропонує або погоджується на отримання процентів по депозиту, нижчих за процентну ставку, що встановлена у банку на поточний момент, або сплату комісій (плати за здійснення окремих операцій з його коштами) у розмірах, більших ніж визначені суб'єктом первинного моніторингу за тотожними вкладами або операціями на поточний момент;

б) наполягання особи провести операцію за правилами, відмінними від встановлених законодавством та внутрішніми документами суб'єкта первинного моніторингу щодо таких операцій за змістом або за строками її проведення;

в) внесення особою у раніше узгоджену схему проведення операції (операцій) безпосередньо перед початком її реалізації значних змін, що особливо стосуються напряму руху грошових коштів або іншого майна, в тому числі неодноразова зміна банківських реквізитів бенефіціара після надання першого доручення на переведення коштів або індосацію платіжних документів, надання доручення на перерахування коштів бенефіціару через два та більше рахунки інших осіб;

г) представлення особою інформації, яку неможливо перевірити;

ґ) неможливість встановлення контрагентів особи, прийняття суб'єктом первинного фінансового моніторингу коштів (платіжних документів до їх оплати) від особи, яка надсилає кошти на адресу іншої сторони цивільно-правової угоди, внаслідок чого такі кошти повертаються без виконання фінансової операції у зв'язку з незнаходженням такої іншої сторони або у зв'язку з її відмовою щодо їх прийняття;

д) відмова в наданні особою (клієнтом) відомостей, передбачених законодавством та відповідними внутрішніми документами суб'єкта первинного фінансового моніторингу;

е) регулярне укладення особою строкових угод або використання інших похідних фінансових інструментів, особливо таких, що не передбачають поставки базового активу, за фінансовими операціями з одним або кількома контрагентами, результатом чого є постійний прибуток або постійні збитки особи;

є) прийняття суб'єктом первинного фінансового моніторингу коштів (платіжних документів до їх оплати) від особи, яка здійснює неодноразовий обмін цінних паперів на інші цінні папери протягом поточного року без отримання або надання грошових компенсацій, пов'язаних з таким обміном;

ж) настання страхового випадку протягом короткого терміну, який визначається спеціально уповноваженим органом виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг, після укладення страхової угоди;

2) невідповідність фінансової операції діяльності юридичної особи, що встановлена статутними документами цієї особи:

а) не пов'язане з діяльністю особи істотне збільшення залишку на рахунку, який згодом переховується іншому суб'єкту первинного фінансового моніторингу або використовується для цілей купівлі іноземної валюти (з переказом на користь нерезидента), цінних паперів на пред'явника;

б) відсутність зв'язку між характером і родом діяльності особи з послугами, за якими особа звертається до суб'єкта первинного фінансового моніторингу;

в) регулярне представлення чеків, емітованих банком-нерезидентом та індосованих нерезидентом, на інкасо, якщо така діяльність не відповідає діяльності особи, відомій суб'єкту первинного фінансового моніторингу;

г) зарахування на рахунок особи значної кількості платежів від фізичних осіб на суму, що не перевищує суму, визначену статтею 11 цього Закону, у тому числі через касу суб'єкта первинного фінансового моніторингу, якщо діяльність особи не пов'язана з наданням послуг населенню, збором обов'язкових або добровільних платежів;

ґ) істотне збільшення частки готівки, що надходить на рахунок особи, якщо звичайними для основної діяльності особи є розрахунки в безготівковій формі;

д) розміщення на рахунку значної суми готівкових коштів особою, яка за рівнем доходу чи сферою діяльності не може здійснювати фінансову операцію на таку суму;

е) разовий продаж (купівля) особою великого пакета цінних паперів, що вільно не обертаються на організованому ринку, за умови, що особа не є професійним учасником ринку цінних паперів і цінні папери не передаються особі в погашення простроченої заборгованості контрагента перед особою;

3) виявлення неодноразового здійснення фінансових операцій, характер яких дає підстави вважати, що метою їх здійснення є уникнення процедур обов'язкового фінансового моніторингу, передбачених цим Законом:

а) регулярне зарахування на рахунок особи (у випадку юридичної особи, якщо це не пов'язано з її основною діяльністю) коштів у готівковій формі з подальшим переказом усієї або більшої частини суми протягом одного операційного дня або наступного за ним дня на рахунок клієнта, відкритий в іншого суб'єкта первинного фінансового моніторингу, або на користь третьої особи, у тому числі нерезидента;

б) передавання особою доручення про здійснення фінансової операції через представника (посередника), якщо представник (посередник) виконує доручення особи без встановлення прямого (особистого) контакту з суб'єктом первинного фінансового моніторингу.

Розділ IV. ЗАВДАННЯ, ФУНКЦІЇ ТА ПРАВА УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ

Стаття 13. Завдання та функції Уповноваженого органу

Завданнями Уповноваженого органу є:

збір, обробка і аналіз інформації про фінансові операції, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу;

участь у реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму;

створення та забезпечення функціонування єдиної державної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму;

налагодження співробітництва, взаємодії та інформаційного обміну з органами державної влади, компетентними органами іноземних держав та міжнародними організаціями в зазначеній сфері;

забезпечення представництва України в установленому порядку в міжнародних організаціях з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму.

Уповноважений орган відповідно до покладених на нього завдань:

вносить пропозиції щодо розробки законодавчих актів, в установленому порядку бере участь у підготовці інших нормативно-правових актів з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму;

отримує від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання на запит інформацію, необхідну для реалізації покладених на нього завдань;

співпрацює з органами виконавчої влади, іншими державними органами, завданнями яких є запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму;

за наявності достатніх підстав, що фінансова операція може бути пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів або фінансуванням тероризму, надає до правоохоронних органів, згідно з компетенцією, відповідні узагальнені матеріали;

бере участь у міжнародному співробітництві з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму;

досліджує методи та фінансові схеми легалізації (відмивання) доходів і фінансування тероризму;

здійснює координацію та методичне забезпечення діяльності суб'єктів первинного фінансового моніторингу з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму;

проводить аналіз ефективності заходів, що вживаються суб'єктами первинного фінансового моніторингу для запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму;

сприяє виявленню в фінансових операціях ознак використання доходів;

забезпечує ведення обліку фінансових операцій, що мають ознаки того, що підлягають фінансовому моніторингу, в установленому законодавством порядку;

бере участь за дорученням Кабінету Міністрів України у підготовці відповідних міжнародних договорів України;

виконує інші функції, що випливають з покладених на нього завдань.

Стаття 14. Права Уповноваженого органу

Уповноважений орган має право:

залучати до розгляду питань, що належать до його компетенції, спеціалістів центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками);

одержувати в установленому законодавством порядку від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій інформацію (у тому числі ту, що становить банківську або комерційну таємницю), необхідну для виконання покладених на нього завдань;

одержувати в установленому законодавством порядку від центральних органів виконавчої влади та Національного банку України, які, згідно з цим Законом, одержують узагальнені матеріали про фінансові операції від Уповноваженого органу, інформацію про хід опрацювання та вжиття відповідних заходів на підставі отриманих матеріалів;

здійснювати в установленому законодавством порядку доступ, в тому числі автоматизований, до баз даних інших суб'єктів державного фінансового моніторингу та органів державної виконавчої влади;

укладати в установленому законодавством порядку міжнародні договори міжвідомчого характеру з відповідними органами інших держав з питань співробітництва.

Розділ V. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ЗАПОБІГАННІ ТА ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ І ФІНАНСУВАННЮ ТЕРОРИЗМУ

Стаття 15. Засади міжнародного співробітництва у запобіганні та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму

Міжнародне співробітництво у запобіганні та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму здійснюється відповідно до Конвенції про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом (1990 рік), інших міжнародних договорів України, цього Закону, інших нормативно-правових актів.

Відмова або відстрочення у задоволенні запиту стосовно міжнародного співробітництва у запобіганні і протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму здійснюються лише на підставі та за умови виконання положень Конвенції про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом (1990 рік).

Стаття 16. Органи, уповноважені здійснювати міжнародне співробітництво у запобіганні та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму

Центральним органом, на який покладаються повноваження щодо здійснення міжнародного співробітництва у запобіганні та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму, є Міністерство юстиції України — щодо судових рішень, які стосуються конфіскації доходів, і Генеральна прокуратура України — щодо вчинення процесуальних дій під час розслідування кримінальних справ (провадження окремих процесуальних дій щодо справ про виявлення доходів).

Інформація або докази, одержані центральним органом в рамках міжнародного співробітництва у запобіганні та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму без його попередньої згоди, не можуть бути використані або передані органам влади іноземної держави для цілей проведення розслідування чи судового розгляду, не зазначеного у клопотанні.

Уповноважений орган співпрацює з відповідними органами іноземних держав щодо обміну інформацією про ознаки легалізації (відмивання) доходів, у межах своєї компетенції забезпечує співробітництво з Групою розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням коштів (FATF) та іншими міжнародними організаціями, діяльність яких спрямована на співробітництво у запобіганні та протидії легалізації (відмиванню) доходів.

Розділ VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЗАКОНУ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВ І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ

Стаття 17. Відповідальність за порушення вимог цього Закону

Особи, винні у порушенні вимог цього Закону, несуть кримінальну, адміністративну та цивільно-правову відповідальність згідно із законом. Такі особи також можуть бути позбавлені права провадити певні види діяльності згідно із законодавством.

Юридичні особи, які здійснювали фінансові операції з легалізації (відмивання) доходів або фінансували тероризм, можуть бути ліквідовані за рішенням суду.

У разі невиконання (неналежного виконання) суб'єктом первинного фінансового моніторингу вимог цього Закону до нього може застосовуватися в порядку, встановленому законодавством, штраф у розмірі до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. У випадку відсутності згоди щодо сплати штрафу рішення про накладення штрафу чи у його відмові приймається судом за поданням органу, що регулює діяльність суб'єкта первинного фінансового моніторингу та надає ліцензії або інший спеціальний дозвіл.

Неодноразове порушення суб'єктами первинного фінансового моніторингу вимог цього Закону тягне за собою за рішенням суду обмеження, тимчасове припинення дії та позбавлення ліцензії чи іншого спеціального дозволу на право провадження певних видів діяльності в порядку, встановленому законодавством.

Стаття 18. Відновлення прав і законних інтересів

За рішенням суду доходи підлягають конфіскації в дохід держави або повертаються їх власнику, права чи законні інтереси якого були порушені, або відшкодовується їх вартість.

Угоди, спрямовані на легалізацію (відмивання) доходів і фінансування тероризму, визнаються недійсними в установленому законом порядку.

Суб'єкти фінансового моніторингу, їх посадові особи та інші працівники не несуть відповідальності за шкоду, заподіяну юридичним і фізичним особам, у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків під час проведення фінансового моніторингу, якщо вони діяли у межах завдань, обов'язків та у спосіб, що передбачені цим Законом.

Шкода, заподіяна юридичній або фізичній особі незаконними діями державних органів унаслідок проведення ними заходів щодо протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму, відшкодовується з Державного бюджету України.

Розділ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.

2. До приведення у відповідність із цим Законом закони України, інші нормативно-правові акти діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України до набрання чинності цим Законом:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законодавчих актів, що випливають із цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

прийняти рішення з питань, що випливають із цього Закону;

забезпечити перегляд міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

4. Національному банку України привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законодавчих актів, що випливають із цього Закону.

5. Дія статей 5, 6, 7, 8 цього закону застосовується щодо казино, гральних закладів та ломбардів після затвердження Кабінетом Міністрів України відповідного порядку, але не пізніше 1 січня 2004 року, а для решти суб'єктів первинного фінансового моніторингу — з моменту набуття чинності цим Законом.

6. Внести до Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122) такі зміни:

1) доповнити Кодекс статтею 166^9 такого змісту:

«Стаття 166^9. Порушення законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом

Порушення вимог щодо ідентифікації особи, яка здійснює фінансову операцію, порушення порядку реєстрації фінансових операцій, що підлягають первинному фінансовому моніторингу, неподання, несвоєчасне подання або подання недостовірної інформації про такі фінансові операції спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, а також невиконання вимог щодо зберігання документів, які стосуються ідентифікації осіб, що здійснюють фінансові операції, та документації щодо проведених ними фінансових операцій, — тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб суб'єктів первинного фінансового моніторингу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розголошення інформації, яка надається спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу, або факту надання такої інформації — тягне за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

2) у статті 221 та частині першій статті 294 цифри «166^7, 166^8» замінити цифрами «166^7—166^9»;

3) у пункті 1 частини першої статті 255:

доповнити пункт новими абзацами такого змісту:

«спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу (стаття 166^9);

Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (стаття 166^9)»;

у абзаці «Національного банку України (статті 164^{11}, 166^7, 166^8)» цифри «166^7, 166^8» замінити цифрами «166^7—166^9».

7. Внести до Закону України «Про банки і банківську діяльність» такі зміни:

1) у статті 62:

частину першу доповнити новим пунктом такого змісту:

«5) спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу на його письмову вимогу щодо здійснення фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу згідно з законодавством про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом»;

у частині восьмій слова «спеціальним підрозділам по боротьбі з організованою злочинністю» замінити словами «спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу»;

2) у статті 64:

частину шосту викласти у такій редакції:

«При цьому з метою запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, інформація про ідентифікацію осіб та фінансові операції, які вони здійснили, повідомляється спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу».

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 28 листопада 2002 року.
№ 249-IV.

РЕФОРМУВАННЯ

Перспектива, яка варта грошей

Понад три роки в Україні триває реформа бухгалтерського обліку. Чому для вітчизняного бізнесу важливо наблизити свої підходи до західних стандартів? Як в Україні бухгалтер може отримати західний сертифікат? Про це — розмова з директором Програми міжнародної сертифікації бухгалтерів «CIPA» Наталією ВОВЧУК:

— Наша програма передбачає підготовку або перепідготовку професійних бухгалтерів за європейськими стандартами. Адже економічна реформа неможлива без реформування системи фінансового обліку. Щоб отримати сертифікат (він є спільним документом Міжнародної ради сертифікованих бухгалтерів та аудиторів, Комітету з міжнародних стандартів бухобліку (КМСБО) та Федерації професійних бухгалтерів та аудиторів України), претендент має пройти курс навчання і скласти іспити. Це можна зробити як у Києві, так і в регіоні. Іноземні консультанти в роботі над проектом спираються на мережу української федерації з її регіональними відділеннями, а також державні та приватні вузи, консалтингові центри. Дорожні та готельні витрати кандидатові, а також вартість самого екзамену оплачуються за рахунок спонсора програми — Агентства США з міжнародного розвитку.

— Хто може стати бухгалтером за програмою «CIPA»?

— Кожен, хто має вищу освіту, стаж роботи не менш як три роки та добру ділову репутацію. Навчатися можна за будь-якою формою: очною, заочною чи дистанційною. Складати всі екзамени на одній сесії необов'язково. Якщо претендент є професіоналом і не потребує навчання, він допускається до іспитів.

— Відколи програма «CIPA» запроваджується в Україні?

— Сертифікація фахівців за програмою «CIPA» була започаткована в нашій країні 2001 року. Її здійснює Міжнародна рада сертифікованих бухгалтерів та аудиторів (МРСБА). З нашого боку партнером ради стала Федерація професійних бухгалтерів та аудиторів, що увійшла до її складу. З травня 2002 року в нашій країні вже пройшло 3 екзаменаційні сесії для кандидатів. Наступна очікується в другій половині лютого 2003 року. Важливо, що тренінговий центр «CIPA» надає не лише міжнародні підручники, а й посібники, розроблені національними експертами на конкурсній основі. Тобто навчальний процес не відірвано від життя, він максимально враховує всі його реалії.

— І як ви оцінюєте перебіг цього процесу?

— Реалізація програми має певні складнощі, викликані суперечливим ставленням до фінансового обліку. Законодавство України передбачає відповідальність за порушення насамперед податкового обліку, а інші види обліку, такі, як управлінський та фінансовий, нехтуються, тож у багатьох просто немає мотивації для їх вивчення. Але міжнародна практика переконує: без такого обліку неможливе ефективне ведення бізнесу.

— Тобто український топ-менеджмент поки що вбачає в такому навчанні зайві витрати?

— Прогресивний менеджмент, насправді, зацікавлений в навчанні свого персоналу за програмою «CIPA». Крім того, багато українських компаній вже мають зиск від сертифікації. Серед них підприємства, що працюють з іноземними партнерами, або ті, які планують розпочати з ними співпрацю, акціонерні товариства, чия фінансова звітність обов'язково оприлюднюється, а також учасники фондового ринку, які мають перейти наступного року на міжнародні стандарти бухобліку. Крім того, керівники, які дбають про перспективу, враховують: мета програми CIPA цілком збігається з травневим 2002 року рішенням Європарламенту про використання з 2005 року міжнародних стандартів бухобліку для складання фінансової звітності лістингових компаній Євросоюзу.

Тож інтерес до програми постійно зростає. Свою зацікавленість до неї виявили Союз аудиторів України, Міністерство фінансів, Міністерство юстиції, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Державна податкова адміністрація, Національний банк України та чотири найпотужніші світові аудиторські компанії, що працюють в Україні — KPMG, Price Waterhouse Coopers, Deloitte&Touche та Ernst&Young. Отже, ми впевнені, що результатом здійснення програми зрештою стане поява великої кількості бухгалтерів та аудиторів, які своєю кваліфікованою роботою прискорять запровадження сучасних стандартів у бухгалтерському обліку.

Іван БАРКІВ.

ДНІ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ» НА БУКОВИНІ

Разом з нами

Й сиві буки, й мудрі гори,

Та сама раритетна урна для голосування в кабінеті Миколи Федорука (праворуч — міський голова Чернівців, у центрі — Леонід Бровченко, ліворуч — автор цих рядків)

Тут такі типажі й сюжети, що поїхав би за ними на край світу. Для автора цих рядків Чернівецька область —земля пращурів, звідси коріння за лінією батька. А для журналіста Буковина — кладезь вдач, неймовірних фактів, історій, тем, зустрічей.

Для «голосукраїнців» — це ще й побачення зі старими друзями, тому що газету в регіоні добре знають. І не в останню чергу — завдяки Василю Бабуху, нашому власному кореспонденту в цій області, відомому літератору та фотохудожнику.

Уперше в популярності нашої газети в Буковинському краї команда журналістів пересвідчилася понад два роки тому, коли виїхала на Дні «Голосу України» в найвіддаленіші гірські райони. Тоді героями репортажів стали селяни Путильського району, котрі спустилися зі своїх висот на свято виходу на полонину. А ще — листоноші, які щодня гірськими стежками пробігають по тридцять кілометрів, несучи у своїх сумках і нашу газету також. Були ми в гостях і в прикордонників, які служать на найвищій заставі Чернівеччини. Подорожуючи, ми збирали історії, образи та залишали по собі пам'ять у телевізійних і радіопередачах, подарунках від газети, у фотографіях.

Нинішній мандрівці провалитися не загрожувала навіть оскаженіла погода. Здавалося б, південь країни, а мокрий сніг, вітер знущалися з нас, ніби найнялися.

Заступник головного редактора «Голосу України» Леонід Бровченко дарує сувеніри від газети голові обласної ради Олександру Смотру

Передплатники всіх газет, гуртуймося!

І яке було наше здивування, коли ми побачили на центральному майдані обласного центру під лютим дощем зі снігом чималий натовп із транспарантами, повітряними кульками й прапорами. Гриміла музика, і все це можна було сприйняти за жовтневу демонстрацію. Насправді масове свято, аналогів якому, мабуть, у країні більше немає, називалося Днем передплатника. Місцева влада разом із Чернівецьким поштамтом придумали таку народну забаву не заради власне забави. Служителі її величності Пошти, й зокрема, аксакали передплатних справ, говорили одне одному добрі слова та нагороджували свої кращі кадри сувенірами та преміями. А ще можна було передплатити улюблені видання — тут-таки, підійшовши до столика під великими літерами «УКРПОШТА».

Апофеозом свята, коли всі вже промерзли, але ще не встигли зігрітися по-серйозному, стали зустрічі з редакторами та представниками різних газет. Кожен мав право вихваляти своє видання, скільки влізе. І це трохи нагадувало шарову саморекламу.

Ось тільки ми з чистою совістю заявляємо: нам вона ні до чого. Поперше, навіщо себе рекламувати, коли реакція публіки показала, що всі й без неї знають «Голос України». До речі, із центральних видань серед гостей була тільки газета «Голос України». Подруге, ми привезли з собою сувеніри. Після того, як заступник головного редактора газети Леонід Бровченко адресував зібранню душевні слова привітання, настав наш час для роздачі «слонів» усіх нас в усій красі. Свято повернулося.

Адміністративна вершина області

День у відрядженні завжди починається дуже рано. І майже завжди — з офіційних зустрічей. Ми поспішаємо пізнавати людей, які стають героями наших публікацій протягом року. А тема місцевого самоврядування в газеті — одна з найактуальніших.

Спочатку ми вирушили на аудієнцію до нового голови обласної ради Олександра Смотра. Ознайомившись з його баченням нинішніх проблем Чернівеччини, подарували Олександру Антонійовичу сувеніри від газети.

Перед тим, як взяти курс на глибинку, завітали до міського голови Чернівців Миколи Трохимовича Федорука та пообіцяли зайти наприкінці Днів газети — поділитися враженнями.

Приз (який — хай буде нашою таємницею) від «Голосу України» отримала Наталія Ніколаєсі, яка працює у поштовому відділенні № 18 в Чернівцях. На її дільниці найбільше передплатників «Голосу України» в облцентрі.

А начальнику Чернівецького поштамту Наталії Дерев'янській ми подарували сувеніри. І руками Леоніда Бровченка намагалися натягнути на цю милу жінку нашу фірмову фудболку з логотипом газети. Та оскільки цим діям заважало пальто і на дворі стояв не травень місяць, обмежилися врученням, фотографуванням та взаємним обміном люб'язностями.

Свято супроводжували народні музики. Люд розгулявся не на жарт. Ми, щоправда, не домерзли до бурхливого завершення, бо мали купу планів. Але вже увечері, коли сиділа у своєму номері у вовняних шкарпетках перед телевізором, побачила на екрані заступника головного редактора «ГУ», а поруч —

«Не бійтеся правди!» — закликав транспарант на святі передплатника

Дорогою завітали до давніх друзів «Голосу України» — у ТОВ «Чернівецький машзавод». Щоразу, буваючи в Чернівцях, ми з радістю відвідуємо його. Це підприємство виживає навіть у нелегкий для вітчизняних виробників час завдяки мудрим і далекоглядним керівникам.

...Далі була довга дорога від села до села, від райцентру до райцентру. Із фрагментарними візитами — до керівників та всіх, хто любить нашу газету. Навіть якщо в населеному пункті немає газу та постійно вимикають струм. Заощаджуючи газетну площу, розповімо лише про деякі враження.

Район-еталон

Оскільки тут росте дуже багато буків, які, власне, й дали назву краю, Глибоцький район вважають ледь не найбільш Буковинським, «еталонним». А загалом цінні породи дерев займають тут аж 24 гектари земель.

Із Чернівецькою областю в поліетнічності змагатися важко. Глибоцький район за багатим представництвом «дітей різних народів» теж може називатися еталонним. Це — компактна модель економічних та побутових відносин людей різних національностей. В районі уживаються українці (40 відсотків), румуни (38 відсотків), молдовани (12 відсотків). А ще цю землю вважають рідною росіяни, німці, поляки та багато інших народів.

Під час автомобільної екскурсії голова Глибоцької районної ради Троян Дика, гостинний господар, запевнив нас, що таке строкате населення не конфліктує. Якщо не так давно в румунських школах не вивчали української мови, то тепер вивчають, і вона для представників різних національностей стала рідною.

За сукупними показниками район утримує четверте місце в області. Як і скрізь, найболючіша проблема — виживання. Підприємства, які годували людей упродовж тривалого часу, нині простоюють. Зокрема, спиртозавод. Частина — переважно жінки — наймитують на іноземних панів. Кожен дедалі більше покладається на себе і на своє господарство.

Із нагальних проблем — газифікація та асфальтизація району. І кожна зміна на краще дає привід пишатися, приміром, нещодавно асфальтованою дорогою у с. Волока. А ще Троян Георгійович розповідав, що кожне село по-своєму унікальне. В кожному розвинені свої промисли, які теж не дають людям померти з голоду. В тій самій Волоці шиють весільне вбрання.

На території прикордонного району — чотири застави. В одному з попередніх випусків ми вже розповідали про поїздку на заставу «Біла Криниця».

А Біла Криниця — це село неподалік застави. І живуть у ньому старообрядці. Річ у тім, що у XVIII столітті Біла Криниця була центром російських старообрядців. А заснували село втікачі, які рятувалися від релігійного переслідування.

Немає нічого дивного в тому, що багатонаціональний Глибоцький район — поліконфесійний. Коли їдеш неосяжним полем, за багато кілометрів до села відкривається панорама Успенського собору, що нагадує храм Василя Блаженного. Ідея збудувати білокриницький собор належала бага-

ТОВ «Чернівецький машзавод»: погляд ізсередини

були добрі люди. й древні камені

тому московському купцю Глібу Степановичу Овсяннникову та його дружині Ользі Олексіївні. Зводили собор протягом 1900—1908 років. На будівництво було витрачено 500 тисяч карбованців золотом — шалені гроші на той час. Поряд, до речі, ще один храм.

Перебування в Успенському підтвердило чуте раніше, що собор не копіює жодного відомого пам'ятника архітектури. Особливо вражає різьблений іконостас. Його відреставровано у дев'яності роки. Адже з 1947 р. собор не використовувався за призначенням і потроху піддавався впливу жучків та грибка.

Храм викладений із бірюзової глазурованої цегли. Тому в нього оригінальний вигляд. Він має п'ять бань і дзвіницю, куди ми довго-довго видиралися. А потім на висоті пташиного польоту фотографували одне одного на тлі засніжених рівнин.

Андрон Пузанков, тутешній паламар, та Макарій Осипов, староста церковної двадцятки (як нам сказали), не дуже охоче, але показали нам красу храму. Усі разом, до речі, згадали детективний випадок, що стався в Білій Криниці та про який писали всі газети. Пам'ятаєте, як у старообрядців із Білої Криниці поцупили старовинні книжки, у тому числі знамениту Острозьку Біблію. І як їх потім знайшли й повернули парафіянам.

Діяв у Білій Криниці й монастир, та остання послушниця покинула його кілька років тому — повернулася на свою історичну північну батьківщину.

Народний артист України Павло Дворський зі свіжим номером нашої газети

Ратуша — свідок часів

Ми, як і обіцяли на початку, пішли в гості до Миколи Федорука, чернівецького міського голови. Над столом —копія прапора, що його мешканці середньовічного міста подарували своєму бургомістрові. Вони залишили на тканині слова, що стали девізом Чернівців: «Спільними зусиллями». Оригінал прапору зберігається в музеї. Міська влада — наша давня сподвижниця. Адже вже давно перераховує гроші зі свого бюджету на передплату «Голосу України» малозабезпеченим громадянам.

Микола Трохимович цього разу демонстрував нам урну для голосування часів Австро-Угорщини. Урну було знайдено в стіні під час ремонту кабінета М. Федорука. Свого часу знахідка була потрібна під час виборів бургомістра. Тепер у ратуші урну знову використовують: вона знадобилася зовсім нещодавно, коли вибирали секретаря міської ради.

Та найдивовижніше в ратуші — це зал засідань. Із автоматизованою системою голосування. А по стінах, по периметру — живописні портрети всіх чернівецьких мерів, починаючи з середини XIX століття. Справді розумна й красива ідея. А втілив її в життя народний художник України Іван Холоменюк.

Музичною крапкою поїздки стала зустріч із ще одним шанувальником газети — Павлом Дворським. Інтерв'ю з ним нещодавно було надруковане у «Голосі України». Тільки додамо, що ми слухали прекрасні пісні «живцем» і без акомпанементу прямо у корпункті «ГУ». До слова, не так давно Павло Ананійович разом з нашим власним кореспондентом написали пісню «На поклик матері». І Павло Дворський виконав її на площі в Римі для величезної аудиторії українців та італійців.

У машині «голосукраїнці» продовжували наспівувати собі під ніс — кожен щось своє. Бо в кожного залишилася своя частка Буковини у серці.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.
Чернівецька область.

На заставі «Біла Криниця»

Ратуша — серцевина Чернівців, де працюють міський голова та його команда

У НОМЕР

«Домовитися» — собі дорожче

До 14 грудня триватиме другий етап операції з виявлення спроб давання хабарів працівникам державтоінспекції.

З автоінспекторами спробували «домовитися» 492 порушники правил дорожнього руху. За 52 випадками порушено кримінальні справи.

Приміром, на Черкащині працівники дорожньо-патрульної служби зупинили «Москвич» з п'яним водієм за кермом. Щоб уникнути відповідальності, він запропонував автоінспекторам 100 гривень. У присутності свідків вилучено докази та задокументовано епізод давання хабара.

А на Кіровоградщині Віктор К., щоб не відповідати перед законом за відсутність дозволу на рух негабаритного транспортного засобу, пропонував уже 200 гривень. Гадав, що гроші владнають усе. Та помилився.

Схоже, не менш «урожайний» буде і нинішній етап операції. Приміром, на Донеччині лише за день було зафіксовано кілька спроб давання хабарів.

Так, співробітники Артемівської роти полку ДПС затримали водія «дев'ятки», який за 20 гривень намагався уникнути відповідальності за відсутність посвідчення водія та талона попередження.

За подібне порушення там же було затримано мотоцикліста. Цього разу сума «відкупного» була вдвічі менша. По десятці пропонували автоінспекторам Олександрівського РВ та Авдіївського міського відділу водії КамАЗу і «Жигулів». Обидва порушили правила переїзду перехрестя.

Усіх порушників доставлено до райвідділів міліції.

До речі, статтею 369 чинного Кримінального кодексу України передбачено покарання штрафом від 200 до 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеження волі на строк від двох до п'яти років. А в разі повторної спроби «розійтися миром» передбачено позбавлення волі від трьох до восьми років з конфіскацією майна або без такої.

Тож чи варто наражатися на неприємність, пропонуючи «винагороду» працівникам ДПС? Напевно, логічніше буде не порушувати Правила дорожнього руху і тим самим уникнути непорозумінь не тільки з працівниками ДАІ, а й з правосуддям.

Сергій КАРАКАЙ,
заступник начальника ДДАІ МВС України.

Красти погано і невигідно

За вироком Мукачівського місцевого районного суду громадянина П. позбавлено волі на вісім років з конфіскацією майна та стягнено з нього 12 тисяч 110 гривень матеріальної шкоди, завданої Мукачівській дистанції сигналізації й зв'язку.

У травні П. на одному з перегонів Львівської залізниці між Свалявою та Чинадієвим, на мосту через річку Латорицю, викрав кабель зв'язку загальною довжиною 80 метрів. Здобутий «трофей» — 11 кілограмів алюмінієвого та мідного дроту продав за 60 гривень (рентабельність цієї оборудки з огляду на отриманий «строк» становить 62 копійки на місяць). Його «диверсія» призвела до того, що на залізниці було перервано електропостачання та високочастотний зв'язок між десятком станцій області й виведено з ладу міжнародні канали зв'язку зі Словаччиною, Румунією та Угорщиною.

Як повідомив прокурор відділу Закарпатської обласної прокуратури Петро Сливич, апеляційний суд області залишив вирок без змін.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.
Закарпатська область.

Викрили «фарбованих лисів»

Співробітники обласного управління СБУ разом з ягодинськими митниками затримали велику партію поліграфічної фарби вартістю щонайменше 250 тисяч гривень.

Понад 20 тонн контрабанди ввезли до України з Польщі у машині з одеськими номерними знаками. Згідно з товарно-супровідними документами вантаж призначався для однієї з фірм прикордонного містечка Любомля. Вартість товару вказувалася — лише три тисячі гривень. Проте після перевірки з'ясувалося, що справжня його ціна перевищує чверть мільйона гривень.

Правоохоронці порушили кримінальну справу проти контрабандистів. А місцеві поліграфісти зазначили, що вилученої фарби вистачило б на друк усіх місцевих газет, принаймні на кілька років.

Роман ЖИЖАРА.
Волинська область.

Щодень — готовність номер один

11 грудня 2002 року гірничорятувальній службі України виповнюється 100 років

У нашому житті завжди є місце подвигу. Слова класика якнайточніше відображають специфіку роботи гірничорятувальної служби: завжди бути готовими прийти на допомогу, боротися зі стихією, іти вперед, де небезпечно і важко. Ці мужні люди знають свою справу і виконують свій обов'язок день у день, з року в рік. Ювілей служби — чудова нагода віддати належне професіоналам, рівних яким (і це підтверджують спеціалісти) у світі немає. Рятувати — їхня робота. Їхній щоденний подвиг. Зі святом вас, гірничорятувальники.

На сьогодні підрозділи Державної воєнізованої гірничорятувальної служби обслуговують 203 вугільні шахти. Із них: 142 — належать до надкатегорійних за метаном, 68 — небезпечні за несподіваними викидами вугілля та газу, 122 — за вибуховістю вугільного пилу, 58 — відпрацьовують пласти, схильні до самозагоряння.

До системи ДВГРС входять 11 воєнізованих гірничорятувальних загонів, зокрема навчально-оперативний загін — Центр підготовки гірничорятувальників. У складі загонів 38 гірничорятувальних взводів і 260 відділень, 21 реанімаційно-протишокова група, 24 газоаналітичні лабораторії, 10 груп депресійних зйомок. У службі працює

5 029 осіб, у тому числі

3 871 оперативний працівник.

За десять років існування служби за мужність і героїзм, виявлені під час рятування людей і ліквідації аварій на шахтах, 84 особи нагороджено державними нагородами незалежної України. Цього року до професійного свята — Дня рятувальника — ще 65 осіб удостоєно державних і відомчих нагород і звань, а також нагород Міністерства з надзвичайних ситуацій та Державного департаменту з нагляду за охороною праці.

Візитна картка

СМОЛАНОВ Сергій Миколайович народився 18 серпня 1960 року в Димитрові, в сім'ї гірничого інженера і службовця. Закінчив гірничий факультет Донецького політехнічного інституту. Працював гірничим майстром на шахті імені Стаханова в Димитрові. З 1983 року — в 10-му загоні воєнізованої гірничорятувальної служби: помічник командира взводу, командир взводу, командир загону. В грудні 1998 року призначений начальником Центрального штабу Державної воєнізованої гірничорятувальної служби.

Кандидат технічних наук. Кавалер орденів «Шахтарська слава» трьох ступенів. Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня. Відзначений відомчими нагородами.

Одружений. Синові — 22 роки, дочці — 12.

Без права на помилку

Про роботу служби, проблеми і перспективу — розмова з начальником Центрального штабу ДВГРС Сергієм Миколайовичем СМОЛАНОВИМ.

— Сергію Миколайовичу, ми розмовляємо з вами напередодні свята — ювілею гірничорятувальної служби. Але робота очолюваної вами служби — це суворі будні, трагедії і біль. І щоразу після чергової аварії лунає запитання: чому? На ваш погляд, що є причиною такої великої кількості надзвичайних ситуацій у вугільній промисловості?

— Тут відіграють роль причини і об'єктивні, і суб'єктивні. Найскладніші гірничо-геологічні умови, недостатнє фінансування вугільної галузі, зношене обладнання, недотримання техніки безпеки на шахтах —усе це приводить до аварій. А отже, робота гірничорятувальників затребувана, і ми постійно перебуваємо у стані готовності номер один.

З початку року підрозділи ДВГРС ліквідували 66 підземних аварій, у 76 випадках гірничорятувальників викликали для ліквідації аварійних ситуацій техногенного характеру. Найскладнішими і найтруднішими цього року були аварії на шахтах імені Гайового, «Жданівська», «Червоноармійська-Західна № 1», «Україна», імені Карла Маркса, «Вінницька», імені Засядька.

Наприклад, аварія на горлівській шахті імені Гайового: під час ведення буровибухових робіт люди не вийшли до безпечної зони, знаючи про можливі наслідки. Мали перебувати на відстані 200 метрів від епіцентру вибуху, а залишилися за 45—48 метрів! Щоб урятувати 35 людських життів на шахті «Україна» державної холдингової компанії «Селідіввугілля», диспетчер шахти мусив лише дати команду не опускати в шахту нову зміну. Всі ці нещасні випадки — від внутрішньої розхлябаності, недбалості виконавців. А не тільки через відсутність техніки і коштів.

— Чи задоволені ви темпами ліквідації аварій та якістю виконуваних робіт? Що гірничорятувальники можуть протиставити стихії, окрім власного ентузіазму?

— Наші люди ризикують постійно. Приміром, на шахті імені Гайового протягом 80 метрів у стиснених виробках бійці проривалися до монтажної ніші, щоб відшукати потерпілих гірників. Цієї миті сталося повторне виділення метану, і п'ять гірничорятувальників 10-го воєнізованого гірничорятувального загону отруїлися газом. У такі хвилини перевіряється і сміливість, і витривалість, і взаємовиручка: на допомогу прийшли колеги, потерпілим було надано допомогу.

Хід ліквідації останніх великих аварій свідчить, що необхідно оновити техніку. Серйозно потребує поповнення автобусний парк, від якого залежить оперативність: у нас на озброєнні машини 20-річної давності! Наші проблеми розуміє керівництво і Міністерства палива та енергетики, і Кабінету Міністрів. Заплановано найближчого року виготовити і передати підрозділам ДВРС 250 спеціальних автобусів.

Назріло питання і виробництва нового, сучасного респіратора. Його розроблено: випущено дослідну партію, зразки ми навіть возили з собою на змагання гірничорятувальників у США. Проте модель так і не запроваджено: виробники не зацікавлені освоювати новинку. І тут, вважаю, потрібне рішення на рівні уряду.

Із задоволенням зазначу, що останніми роками ДВГРС отримує передбачені бюджетом асигнування сповна, і це — свідчення того, що в Кабінеті Міністрів і міністерстві розуміють важливість служби. Віддачу цих коштів ми забезпечуємо з надлишком. Наприклад, 2002 року загальна тривалість ліквідації аварій скоротилася вдвічі порівняно з попереднім роком, а збитки від аварій зменшилися вчетверо (майже на 130 мільйонів гривень). Упродовж 2000—2002 років економічний ефект від роботи нашої служби становив понад два мільярди гривень. Це і врятовані гірничі виробки, і підготовлені запаси вугілля, і збережені робочі місця.

— Сергію Миколайовичу, який із моментів вашої багаторічної роботи в гірничорятувальній службі особливо запам'ятався?

— Це був 2001 рік, вибух на шахті «Краснолиманська», коли було застигнуто більш як 20 осіб, із них 15 — дістали опіки. Тоді завдяки новій технології ліквідації аварії ми врятували розвиток шахти — а це понад дві з половиною тисячі робочих місць. Завдяки науковим розробкам і програмам час ліквідації аварії скоротили втричі, і шахту не затопили.

А через сім місяців сталася аналогічна аварія на шахті імені Засядька: знову вибух, знову пожежа у виробленому просторі. І ми знову застосували технологію, яка раніше була в нас лише в теорії. 20 кілометрів виробок, що потрапили до зони ураження, ми зменшили до 700 метрів. В інертному середовищі було зроблено вибухостійкі перемички. Цікаво, що польські колеги пропонували виконати таку роботу за сім місяців. Ми впоралися за два тижні.

Із року в рік вимоги до нашої служби зростають, а отже, потрібно чітко виконувати поставлені завдання. В наших людей є для цього все: професіоналізм, відданість своїй справі, витривалість, самовіддача. Адже ми, гірничорятувальники, не маємо права на помилку.

Так це починалося…

Датою народження вітчизняної гірничорятувальної служби вважається 28 листопада (за новим стилем 11 грудня) 1902 року. Саме цього дня на XXVII з'їзді гірничопромисловців півдня Росії було розглянуто питання «Про заходи взаємодопомоги під час нещасних випадків на копальнях Донецького басейну, у зв'язку з улаштуванням рятувальних станцій».

Таких станцій спочатку планувалося створити сім. Станції передбачалось укомплектувати постійним штатом співробітників, навчених рятувальної справи і добре знайомих з рудниковою роботою. Найвдалішим проектом стала Макіївська центральна рятувальна станція, і невдовзі за її зразком почали створювати структури в інших районах Донбасу і Росії.

Державну воєнізовану гірничорятувальну службу України створено 5 листопада 1992 року постановою Кабінету Міністрів України на базі воєнізованих гірничорятувальних частин, дислокованих у вугільних регіонах України. Основне завдання служби —здійснення екстрених і невідкладних заходів на підприємствах вугільної промисловості для врятування людей, гасіння пожеж, ліквідації наслідків вибухів, несподіваних викидів вугілля та газу, обвалів гірських порід, затоплювань виробок та інших аварій, а також виконання інших робіт, що потребують застосування засобів захисту органів дихання та спеціального оснащення.

«Швидка допомога» поспішає під землю

Звісно, звичайну «швидку» до місця аварії не доставити. Тоді як під час порятунку потерпілих шахтарів дорога кожна хвилина. Тому в 1982 році у складі гірничорятувальних частин було створено реанімаційно-протишокові групи. Перша в Союзі така група організована в Донецьку. Нині в кожному підрозділі ДВГРС служить медик. А загалом у службі —180 лікарів і 66 фельдшерів, які виїжджають на аварії, надають медичну допомогу потерпілим гірникам, стежать за станом здоров'я гірничорятувальників — і на аваріях, і в міжаварійний період.

Від моменту організації цієї служби допомогу надано 115 тисячам шахтарів. Медики-гірничорятувальники на третину знизили смертність від шахтної травми, на чверть зменшили вихід на подальшу інвалідність і на 17 відсотків скоротили кількість ускладнень і лікувань у стаціонарах.

…Легко «в бою»?

Навчально-оперативний воєнізований гірничорятувальний загін має довгу історію, що бере початок від перших гірничорятувальних шкіл. До роботи загону дуже точно підходить суворовське: «Важко в навчанні, легко в бою». Викладацький склад — найдосвідченіші гірничорятувальники, які не один рік працювали в службі на головних постах. Командир загону Сергій Павлович Кузьмін починав у Горлівці, потім обіймав посаду заступника начальника Центрального штабу ДВГРС. Готові поділитися знаннями та вмінням викладачі Станіслав Іванович Юраков і Микола Дем'янович Зрілий, котрі багато років працюють у службі. За образним висловлюванням заступника командира загону Івана Кондратенка, все це — люди, які пройшли вогонь і воду. До речі, і сам Іван Іванович — людина унікальна. Адже улюбленій справі він віддав сорок років, із них десять керував гірничорятувальними частинами України.

— У нашій справі важливі ініціатива, знання, досвід, — каже **Іван КОНДРАТЕНКО**. — Бо коли сталася аварія, вирішувати доводиться залежно від ситуації, який із варіантів вибрати. Дуже важливо, щоб людина, перш ніж прийти в нашу службу, працювала шахтарем, мала якусь гірничу професію.

Гірничорятувальники працюють в екстремальних умовах в атмосфері, не придатній для дихання. Тому повинні вміти користуватися апаратами для дихання — респіраторами. Крім того, в нас дуже багато технічних засобів (більш як 200 видів), які застосовуються для ліквідації аварій та врятування людей. І всіма цими засобами має вміти користуватися гірничорятувальник. Плюс уміння працювати з технікою в шахті. Звісно, щось можна знати краще, щось гірше, але праця гірничорятувальників —колективна, і бійці поспішають на підмогу один одному.

А в тім, що наші люди володіють унікальними знаннями і досвідом, доводилося переконуватися не один раз. У 1987 році українські гірничорятувальники були серед перших, хто прибув до Спітака після страшного землетрусу. З'ясувалося, ми були єдині, хто професійно працював на завалах. Десь пробратися, закріпити, дістати — цього не вміла навіть армія.

Рятувати — робота важка

Володимир ШКУТЕНКО, командир відділення Донецького оперативного загону, кавалер орденів «Шахтарська слава» II і III ступенів:

— Коли кажуть, що гірничорятувальники ідуть на аварію і не бояться, — неправда. Страх є: і в тих, хто рік працював, і в тих, хто двадцять років. Це нормально, і нема чого тут приховувати. Спочатку лякає невідомість, коли ідеш і не знаєш, що на тебе чекає. Ти повинен першим про все дізнатися і доповісти. А коли вже в шахту спустився, прибув на місце аварії, на власні очі побачив, то орієнтуєшся на місці і робиш свою справу. Тоді страху немає, лише відчуття обережності за себе і своїх товаришів. І величезна відповідальність. Адже що швидше ми винесемо на поверхню потерпілого шахтаря, то більше в нього шансів залишитися в живих.

Володимир РОКОЧУК, командир відділення Донецького оперативного загону, кавалер орденів «За мужність» і «Шахтарська слава» III ступеня:

— У гірничорятувальники приходять по-різному. Багато хто пробує, але залишаються не всі. Щоб бути професіоналом, треба любити свою справу. Мужність, героїзм — це гучні слова. Просто треба працювати на совість. Так, робота в нас небезпечна: пригадую 1992 рік, коли на шахті імені Скочинського під час ліквідації аварії загинули 16 гірничорятувальників, наші товариші. Так, важко і боляче дивитися, коли через тебе проходять поранені, покалічені люди. Звикнути до цього неможливо, треба просто робити свою роботу. Знаєте, одного разу до нас прийшов потерпілий шахтар, дякував. Я його не пам'ятаю, він увесь чорний був, обгорілий, а він нас в обличчя запам'ятав. Життя людині врятували. Задля цього варто працювати.

Підготувала Ліна КУЩ.

Фото Володимира СЛОТИ.

На знімку: відділення гірничорятувальників завжди готове прийти на допомогу.

НОВИНИ

Бійся, чиновнику, хабара вимагаючи

ІНІЦІАТИВИ

(Початок на 1-й стор.).

Проводять її за підтримки Національної ради з питань молодіжної політики при Президентові України та Українського національного комітету молодіжних організацій. За словами президента ВМО «Молодь проти корупції» Олександра Ляльки, серед завдань проекту — підвищення правової освіченості громадян, підготовка студентів-правників до участі в громадській правозахисній діяльності, набуття майбутніми юристами досвіду практичного застосування набутих знань.

Першим вузом, який підтримав програму, став Київський університет права. На думку його першого проректора Анатолія Дмитрієва, програма дуже гуманна. І взаємовигідна, адже студенти, які надаватимуть юридичні поради громадянам, чиї права було порушено, консультуватимуться зі своїми викладачами.

Отже, якщо ваші права порушив держслужбовець, ви звертаєтеся до громадської приймальні, надаючи фотокопії матеріалів справи, які можуть бути доказом. А з документами, підготовленими юристами і волонтерами, вже можна звертатися до компетентних органів.

Як заявили ініціатори програми, її термін дії не обмежено. А участь у ній можуть узяти будь-які вузи, що готують майбутніх правників і зацікавлені у співпраці. З часом представники програми діятимуть і в регіонах. А поки що всі, хто відчув утиск з боку держчиновників, можуть звернутися до громадської приймальні програми «Правовий волонтерський рух». Її адреса: Київ, вул. Лютеранська, 27/29. Тел. (044)253-85-32.

Богдан ДОВНИЧ.

Марки, як і люди, бувають золоті

Минулої п'ятниці у столичному палаці «Україна» відбулася церемонія вручення нагород переможцям національного конкурсу «Золоті торгові марки».

Проведення конкурсу, як зазначалося у привітанні Президента України Леоніда Кучми, сприяє підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної продукції, задоволенню потреб споживачів у високоякісних товарах і послугах, створенню умов для подальшого економічного зростання України.

Нагородами відзначено найкращі підприємства, які своєю діяльністю довели, що українська продукція може достойно конкурувати з товарами (послугами) розвинених країн світу.

Перша серед нагороджуваних була Укрзалізниця, про діяльність якої «Голос України» неодноразово розповідав. Отримуючи відзнаку, Міністр транспорту України Григорій Кірпа поділився планами Мінтрансу і символічно відзначив: «Хоч рейки на залізниці залізні, але люди працюють золоті». Така оцінка, напевне, стосується не лише тих, хто працює на Укрзалізниці, а й на всіх інших підприємствах України. Адже нагороджуваних на церемонії було досить багато, а ще більше — претендентів.

Конкурсом доведено: український товаровиробник є, його знають і поважають не тільки в нашій державі.

Сергій ДЕМСЬКИЙ.

На знімку народний депутат України Василь Гуреєв (ліворуч) та представник компанії «Фармак» — директор відділу маркетингу Олег Сярневич.

Фото Олега КОВАЛЯ.

АКТУАЛЬНО

Влада вмила руки — громадяни почистили зуби...

У мешканця Львова Олега Шміда увірвався терпець: він прийшов у ратушу, до чоловічої вбиральні, щоб помитися і поголитися. Радів, що там є тепла вода, якої не дочекатися в своєму помешканні. Потім О. Шмід подався до приймальні міського голови і написав заяву-протест. Подейкують, що жінки, дізнавшись про такий експеримент, почали збирати брудну білизну і теж мають намір скористатися в ратуші наявністю теплої води...

А поки депутати міської ради «намилили шию» першому заступникові міського голови Василю Кравціву і визнали його роботу незадовільною через зрив опалювального сезону. Сам Кравців пояснює такий стан речей тим, що «соціалізм закінчився, газ тримають у руках комерсанти: розрахуємося з ними — дадуть газ».

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Крадуть та ще й мстять

Пожежа, що спалахнула нещодавно на Почаївській дільниці електромереж Кременецького району, дотла знищила спеціалізований автомобіль та покрівлю гаража. Ведеться слідство. Одна з версій — зумисний підпал. Енергетики вважають, що це помста споживачів, яких за крадіжки електроенергії відключили від мережі. До того ж напередодні в Почаєві керівник одного з сільгосппідприємств так побив електроконтролера, що той на кілька тижнів опинився у лікарні.

Поза обліком йде майже 40 відсотків електроенергії, яку отримують побутові споживачі, вважають фахівці ВАТ «Тернопільобленерго». Однак крадуть не тільки енергію. Цьогоріч поцуплено 290 км дроту, 124 залізобетонні опори, кілька трансформаторів.

Марта ЛІТИНСЬКА.

Тернопільська область.

За «подяку» і борг зменшать

За хабар у 300 гривень мешканцю Варви С. Євтушенку списано заборгованість за спожите тепло — тисячу гривень. Співробітники обласного управління державної служби боротьби з економічною злочинністю та працівники Варвинського райвідділу внутрішніх справ спіймали на гарячому головного бухгалтера Варвинського «Теплокомуненерго» Т. Сахаревич. Як з'ясувалося, це не перші зловживання посадової особи. Спритна жінка вносила до бухгалтерських документів неправдиві відомості. В такий спосіб вона викрала бюджетних коштів на 12 тисяч гривень. Допомогла списати борги на 800 гривень і з рідної сестри та брата. Як повідомив начальник УДСБЕЗ обласного управління внутрішніх справ Олександр Стволовий, суд позбавив порушницю волі на 5 років.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

Батіг від комунальників

(Початок на 1-й стор.).

Спеціальна бригада міськводоканалу у складі майстра, слюсарів-сантехніків, бухгалтера та касира «десантується» у житлових кварталах, переважно приватної забудови, і пропонує погасити борги за воду, погрожуючи «обрізанням». У результаті касир, стверджують очевидці, ледве встигає приймати гроші, а слюсарі стоять без діла. Можливо, методи не зовсім етичні. Але і борги населення області за комунальні послуги сягли 162 мільйонів гривень.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсонська область.

Юридична консультація безплатно

Уже чотири місяці в Сумах діє благодійна «Юридична клініка» для незахищених верств населення. Проект здійснюється з ініціативи кандидата юридичних наук, завідувача кафедри кримінально-правових дисциплін Української академії банківської справи Дмитра Лук'янця. Безплатну юридичну допомогу вже отримали півтисячі жителів області. Консультації надають студенти-старшокурсники, члени обласної колегії адвокатів, юристи-практики, представник громадських організацій.

Владислав ЖМУРКОВ.

Суми.

Колектив газети «Голос України» висловлює глибоке співчуття колезі — завідувачу відділу новин Ілляшу Івану Яковичу у зв'язку з раптовою смертю дружини

Віри Луківни.

БАЛАНС ТИЖНЯ

Бідні багатії

Поки що я не належу до користувачів українського мобільного зв'язку, бо протягом кількох років була в закордонному відрядженні. Тому вдома щоразу на пропозицію друзів чи знайомих зателефонувати на їхній мобільний номер телефону трохи ніяковіла, бо знала, які рахунки надходять після «мобільних» розмов. А оце після повернення зателефонувала у службовій справі до однієї з організацій за звичайним семизначним номером і люб'язно попросила співбесідницю щось там мені пояснити. Відповіддю була неадекватна й незрозуміла реакція: «Говоріть коротше! Ви дзвоните на номер мобільного телефону!» Про цей випадок розповіла колезі, який мене «просвітив»: з'ясовується, в Україні за вхідний дзвінок платить той, кому телефонували! А коли я почала розпитувати вже у фахівців, то відкрила ще дивовижніше: іншої країни, де таке можливе, немає. Принаймні ніхто не зміг її назвати...

Але вже, здається, незабаром зміни відбудуться і в цій галузі. Принаймні до цього зроблено серйозний крок: недавно відбулося обговорення двох законопроектів «Про телекомунікації», автори яких —Юрій Луценко та Валерій Пустовойтенко — об'єднали їх в один, котрий 12 грудня буде винесено на затвердження Верховною Радою в першому читанні. Крім іншого, він передбачає, зокрема, що за вхідний дзвінок на мобільний телефон платитиме ініціатор розмови. Судячи з того, що не всі депутати підтримали законопроект, а також з полеміки, яка розгорнулася, запровадити таку звичну справу для інших країн у нас, очевидно, буде непросто. Бо прихильники переконані, що Україна в такий спосіб робить крок до інтеграції в Європу, а опоненти, посилаючись на операторів мобільного зв'язку, твердять, що нововведення потягне за собою підвищення абонентської плати й тарифів на вхідні дзвінки як компенсацію за збитки від безплатних.

Удавати, що проблеми немає і що досить нам лише ухвалити закон, як ми зі своїм мобільним зв'язком інтегруємося в Європу, де не те тільки дорослі, а й майже кожний школяр має мобільник (дуже, до речі, зручно в такий спосіб «пасти» своїх чад), не слід. У Старому світі цього рішення дійшли завдяки збільшенню кількості власників мобільних номерів і конкуренції операторів, яка постійно підштовхувала технічний прогрес. Адже простежити й облікувати шлях звукового сигналу — трафіку — справа не складна, але потребує сучасних технічних можливостей. Скажімо, в Німеччині це здійснюється тільки в цифровій мережі. Якщо абонент телефонує з місцевої мережі на мобільну, то в нього є можливість вибрати найвигіднішу на цю хвилину оплату. Треба лише увімкнути телетекст телевізора, й десяток фірм запропонує свої тарифи. Але, звичайно, вони набагато вищі, ніж для місцевих розмов. А щоб абонент про це часом не забув, то, перш ніж оператор з'єднає його зі співрозмовником, електронний голос у слухавці нагадає вартість однієї хвилини розмови. Вихід на будь-який мобільний телефон у країнах Європи можливий лише через «міжміський» код, бо так оператори без проблем обліковують сигнали і провадять взаєморозрахунки. Про «прямі» номери там можна тільки мріяти.

В Україні, як свідчать виступи у пресі фахівців, зокрема операторів зв'язку, немає технічної можливості облікувати дзвінки з місцевих телефонних мереж на мобільні телефони. Адже майже 90 відсотків — понад 10 мільйонів абонентів фіксованого зв'язку — обслуговуються аналоговими телефонними станціями, які не фіксують інформацію про час і напрямок виклику. Тому взяти за них «правильну», відповідну, плату доволі проблематично. Отож, твердять фахівці цієї галузі, їм не залишається нічого іншого, як підвищити абонентську плату, що компенсує недоодержані кошти від вхідних дзвінків. І тоді масовий зв'язок, кажуть вони, перетвориться на недоступну розкіш. І як результат цього заходу навіть називаються випробувані в таких випадках «страшилки» переважно для політиків: десятки мільйонів гривень не надійде в Пенсійний фонд, сотні мільйонів держава недоодержить як податок на прибуток, зменшаться надходження ПДВ на послуги та імпорт тощо.

Але чи так уже й постраждають підприємства, що займаються цим бізнесом, щоб реалізувати обіцяну державі кару? Адже не таємниця, що досі вони брали подвійну плату — і з того, хто дзвонив, і з того, хто знімав слухавку на протилежному кінці телефонного кабелю, та ще й абонентну. Як і те, що й досі вартість мобільного дзвінка в нашій країні з її економікою перехідного періоду набагато вища, ніж у країнах, де мобільний телефон мають майже 80 відсотків громадян. Рентабельність послуг мобільного зв'язку в Україні сягає захмарних висот. Деякі фахівці кажуть, що до 800 відсотків! Німецькі компанії мобільного зв'язку, які переживають глибоку кризу, можуть тільки позаздрити своїм українським колегам, які й нині, і вже протягом тривалого часу «розкопують» своє ельдорадо. І навряд чи після ухвалення закону, який заборонятиме брати подвійну плату з абонентів, у цих компаній зменшиться їх кількість...

Кажуть, що проблема в іншому: чи захочуть компанії розлучатися зі своїми надприбутками. І в тому, який вплив мають їх власники на законодавців. І хто матиме від ухвалення закону фінансову вигоду. А ще — чи підпише цей закон Президент, не підписати який у нього нема підстав, але чия сім'я має до бізнесу мобільного зв'язку безпосередній стосунок.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Жвава артерія Волині

ТРАНСПОРТ

Жвава артерія Волині — так образно називають господарство, підпорядковане Рівненській дирекції залізничних перевезень Львівської залізниці. А воно чимале: охоплює території Рівненської, Волинської, частково Львівської і Тернопільської областей. Загальна довжина експлуатаційних колій більше 1,2 тисячі кілометрів. До складу Рівненської дирекції входять 69 станцій, дистанція вантажо-розвантажувальних робіт, три відбудовних поїзди, дві дитячих залізниці (у Рівному та Луцьку), по два вагонних і локомотивних депо у Здолбунові та Ковелі, пасажирське вагонне депо у Ковелі, дистанції колії (Рівне, Броди, Сарни, Ківерці, Ковель), три станції сигналізації та зв'язку, колійно-машинна станція (Рівне), управління будівельно-монтажних робіт та цивільних споруд №3, дистанція енергопостачання, об'єднаний вокзал «Рівне—Здолбунів» та інші виробничі підрозділи. На території дирекції знаходяться прикордонні українсько-польські переходи — Ізов, Ягодин та два переходи з Республікою Білорусь — Заболоття, Удрицьк.

Керівник Рівненської дирекції залізничних перевезень— заступник начальника Львівської залізниці, заслужений працівник транспорту України, депутат Рівненської обласної ради Ярослав КОНИК.

Віртуози залізниці

Справжньому віртуозові своєї справи, на перший погляд, усе дається легко. Але це омана: віртуозність, майстерність, професіоналізм даються тяжкою працею, фізичною і розумовою. Так і з Рівненською дирекцією. Спостерігаючи за тим, як жваво мчать потяги з пасажирами і вантажами, як оновлюються вокзали, здається, ніби тут ніколи не знали труднощів. Насправді ж це не так: залізниці, як і нашій молодій державі, довелось пройти крізь терни становлення. Згадаймо, як важко давались залізничникам роки переходу до ринкових відносин: тоді різко скоротилось надходження вантажів з різних магістралей, оскільки і промислові підприємства переживали не найкращі часи, та ще й значна частина рухомого складу вичерпала свій моторесурс... Згадаймо, як ще у 1998 році замість зарплати залізничникам пропонували вугілля, шифер, цукор...

Оновлений вокзал у Ковелі

Але з приходом на посаду генерального директора «Укрзалізниці» Георгія Кирпи залізниця поступово почала виходити з цейтноту, долати труднощі, призвичаюватися до роботи в нових, ринкових, умовах. Це чітко простежується, зокрема, в результатах господарювання Рівненської дирекції залізничних перевезень у 1991-му та нинішньому роках. Якщо у 1991 році вага вантажного потяга становила 2778 тонн, то за десять місяців 2002-го — 3125, пробіг локомотива — відповідно 404 і 525 кілометрів, продуктивність —983 і 1369 тонно-кілометрів/брутто, статнавантаження на вагон — 55,86 та 57,01 тонни. Саме завдяки вантажним перевезенням вдається перекривати збитки, які зазнає залізниця через велику кількість пільговиків на приміських пасажирських маршрутах. До слова, 72 відсотки перевезень вантажів і пасажирів виконуються електротягою — на ділянках Здолбунів—Красне і Здолбунів—Ковель, що дозволяє економити кошти, які б витрачались на придбання дизельного палива.

Щоб не втомлювати читача цифрами, скажу тільки, що Рівненська дирекція залізничних перевезень — прибуткова. Це дає змогу їй розвиватися, виконувати ряд соціальних програм.

— Звичайно, за всім цим стоїть колектив, — каже керівник Рівненської дирекції — заступник начальника Львівської залізниці, депутат Рівненської обласної ради, заслужений працівник транспорту України Ярослав Коник. — Без підтримки і розуміння людей жоден керівник, яким би талановитим він не був, нічого не зробить. Я таку підтримку відчуваю. Можливо, тому, що, приймаючи людей на роботу, керуємось такими критеріями, як професіоналізм, дисциплінованість, відповідальність. Інакше годі сподіватися на якісь успіхи.

Справді, якось у рамках дня депутата, який Рівненська обласна рада проводила у Здолбунові, мені випало побувати у вагонному депо, яким керує депутат Рівненської обласної ради Йосип Гаврищак. Ідеальний порядок у виробничих приміщеннях, на території в поєднанні з хорошими виробничими показниками створюють приємне враження про здолбунівських залізничників, які здобули своєму депо славу одного з кращих на Львівській залізниці. Коли бачиш, наскільки серйозно та сумлінно ставляться тут люди до роботи, зникають будь-які сумніви щодо безпеки руху наших потягів.

Творчо ставиться до роботи і колектив Ковельського пасажирського вагонного депо, який освоїв і проводить реставрацію пасажирських вагонів, що дає можливість продовжити термін їх служби на 20-25 років.

Про свій колектив Ярослав Коник міг би розповідати годинами, бо багатьох знає особисто: на залізничному транспорті працює більше чотирьох десятиліть, понад двадцять років носить звання «Почесний залізничник». Своїх колег характеризує як людей, що мають золоті руки і світлі голови. Тож з ними, впевнений керівник, подолає проблеми, які, як у кожного колективу, ще є.

— Але є в нас і віртуози, — каже Ярослав Маркіянович, — праця яких високо оцінена державою. Торік почесне звання «Заслужений працівник транспорту України» присвоєно черговій по станції Здолбунів Онисії Павлівні Антонюк, яка тридцять п'ять років працює в колективі, знаком «Почесному залізничнику» нагороджена начальник станції Ківерці Ольга Андріївна Балик, а вже в цьому році Почесну грамоту «Укрзалізниці» вручено складачеві поїздів станції Броди Роману Тимофійовичу Тимошенку.

Ознаки процвітання

Результати прибуткового господарювання Рівненської дирекції залізничних перевезень першими відчули самі залізничники —середня заробітна плата сягнула понад 600 гривень, стало можливим виконання ряду соціальних програм, зокрема з оздоровлення працівників та їхніх дітей, щомісячних доплат до пенсії ветеранам залізниці, будівництва житла — справили новосілля у 108-квартирному житловому будинку в місті Сарни, а зовсім недавно нові квартири одержали 76 здолбунівських залізничників у висотному будинку тощо.

Пасажири схвально відгукуються про роботу Рівненської дирекції щодо оновлення і самої залізниці. Першою ластівкою в цьому стало введення в дію у Ягодині пункту перестановки вагонів, що дало можливість не лише налагодити рух пасажирських потягів найкоротшим шляхом з України до Західної Європи, а й заощаджувати кошти, які сплачувались за ці роботи білоруським залізничникам.

А далі подібні радісні події, пов'язані з новосіллями, оновленням, почастішали. Вдалося розширити потужності рівненського вокзалу, в результаті чого електропотяги з Києва та Львова тепер заходять прямо до Рівного, причому зі Львова - вже двічі на день. Побудували залізничники і свій щебеневий завод у Клесові Сарненського району, продукція якого відповідає світовим стандартам і експортується за кордон.

Залізничники завітали в гості з подарунками до багатодітної сім'ї електромонтера-зв'язківця Дмитра КУШНІРА із Сарн.

Упродовж 1999-2001 років електрифіковано ділянку Здолбунів—Ківерці—Ковель довжиною 156 кілометрів, що практично відкрило вихід до кордону з Польщею. Одночасно провели реставрацію та капітальний ремонт колій, усіх споруд, енергосистем і зв'язку, вокзального господарства, платформ і перонів, побудували нові. Капітально відремонтували і реставрували дев'ять вокзалів, у тому числі величезний будинок вокзалу Ковеля.

Реставрація вокзалів — це лише на перший погляд справа легка. Скажімо, її у приміщенні вокзалу в Дубно провели так, щоб зберегти цілісність архітектурного ансамблю, притаманного цьому древньому місту.

— Зараз ремонтуємо й оновлюємо вокзали в Рокитному, Клесові, Дубровиці, Костополі, Радивилові, — розповідає Ярослав Коник. —Тут буде приємно працювати залізничникам, затишно пасажирам. Зрештою, для пасажирів й інші наші новації, як, скажімо, створення більших зручностей на вокзалах, ліквідація черг біля кас, введення в дію каси попереднього продажу квитків у Рівному. Нам удалося придбати також дві нові електрички: одну - стандартну, другу -поліпшеного сервісу, де вагони за комфортністю поділяються на класи, як це практикується за кордоном. Придбавши квиток у вагон першого класу, пасажир має змогу скористатися послугами міні-кафе, подивитися телевізор, тож час у такій електричці спливає швидше. Зазначу, що і ці придбання, і ремонтні роботи, які проводились на території Рівненщини у 2002 році, — виключно за кошти «Укрзалізниці».

Справді, зміни на краще на залізниці помітні навіть необізнаним із специфікою цієї роботи людям. Але ще чимало у залізничників намітою на майбутнє. Інакше, вважає Ярослав Коник, не витримати конкуренції з іншими перевізниками.

І регіон у виграші

І це не перебільшення. Адже Рівненська дирекція залізничних перевезень дає роботу більш як 11,5 тисячі чоловік, що дуже важливо в умовах високого рівня безробіття у західних областях. Вона бере на себе вирішення багатьох соціальних проблем регіону. Згадаймо хоча б участь залізничників у благоустрої таких райцентрів Рівненщини, як Гоща та Острог, які святкували ювілеї.

А в газифікацію міста Сарни (до слова, Григорій Кирпа є почесним громадянином цього міста), де розміщена одна з найбільших вузлових станцій, а відтак живе багато залізничників, «Укрзалізниця» вклала вже понад 300 тисяч гривень. І надалі збирається всіляко сприяти газифікації цього обпаленого Чорнобилем населеного пункту. У місті залізничники побудували стан-

▼

Оновлений вокзал у Ківерцях.

цію знезалізнення води, звідки поставляють її для Сарн, звели вузлову газову котельню і тепломережі.

Зараз подібна станція знезалізнення води будується і в Здолбунові.

— «Укрзалізниця» вклала також більше 2 мільйонів гривень у реконструкцію музею-садиби Лесі Українки, що в селі Колодяжне на Волині, — розповідає Ярослав Коник. — Тепер ми горді з того, що з нашою безпосередньою допомогою і участю збережемо її для наступних поколінь. Адже духовність — це те, без чого, на мою думку, не може відбутися людина. А мої колеги, повірте, вміють шанувати і поезію, і пісню, багато хто з них і сам не обділений талантами.

Зрештою, в лікувальних закладах Рівненської дирекції залізничних перевезень обслуговуються не лише залізничники та члени їх сімей — тут нікому не відмовлять у медичній допомозі.

Залізничники — шановані в регіоні люди. Тож не дивно, що серед депутатів рад усіх рівнів Рівненської і Волинської областей більше п'ятдесяти представників цієї професії. Скажімо, тільки у Рівненській обласній раді інтереси територіальних громад обстоюють начальник Рівненської дирекції залізничних перевезень Ярослав Коник та керівник Здолбунівського вагонного депо Йосип Гаврищак, у Волинській облраді — начальник Ковельського локомотивного депо Богдан Бачук та начальник Ковельського вагонного депо Олександр Стречен.

Доплата за... роки

Життя наше, на жаль, не завжди встелене квітами. Досить часто у редакційній пошті зутрічаються листи, в яких літні люди пишуть про те, що коли вони вийшли на пенсію, про них забули в колективах, де вони працювали. На щастя, така проблема неактуальна для Рівненської дирекції залізничних перевезень. Тут справами ветеранів залізниці опікується не лише особисто Ярослав Коник, а й рада ветеранів на чолі з Галиною Сірковою.

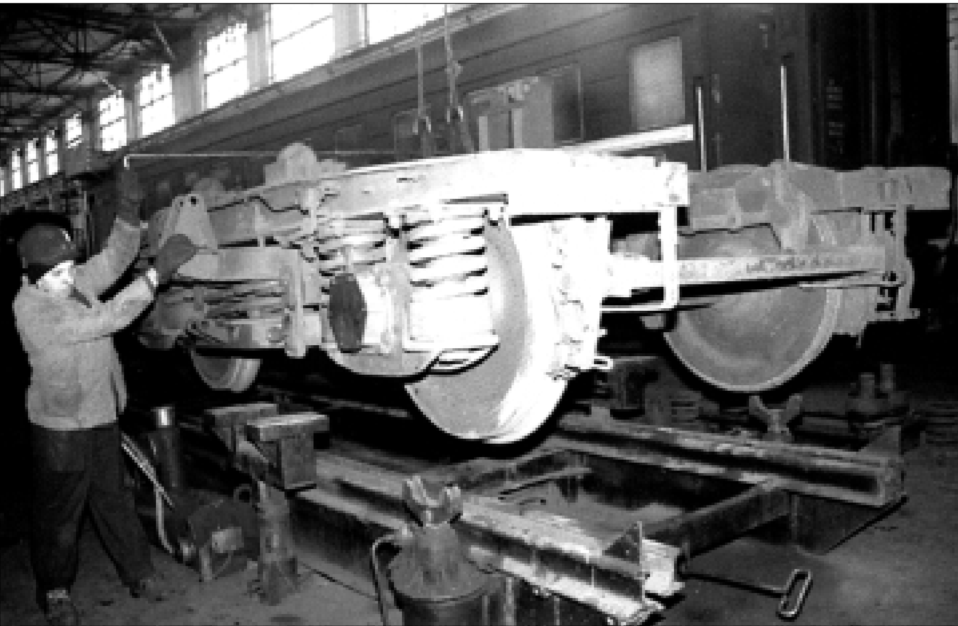
— Я ніколи не забуваю народну мудрість, яка вчить: діти ставитимуться до тебе на схилі літ так, як ти ставився до своїх батьків, — каже Ярослав Маркіянович. — Наш колектив — це теж своєрідна трудова сім'я. Тож подібна мудрість актуальна і для нашого колективу. Тому пенсіонери і ветерани в нас — привілейований клас. Зрештою, таке ставлення до ветеранів і по всій «Укрзалізниці». Ми їх не забуваємо вітати з днем народження, професійними та державними святами. 2195 ветеранам наша дирекція доплачує щомісяця до пенсії по 15 гривень. Видали їм строкові медичні поліси вартістю по 100 гривень кожний для безплатного лікування в залізничних лікарнях. Час від часу видаємо продуктові набори. Не забуваємо про них і при розподілі санаторно-курортних путівок. Ну, а якщо вже біда постукає до них, теж підсобляємо чим можемо. На жаль, бувають і сумні події — тоді залізниця повністю бере на себе всі витрати з організації похорону.

До привілейованих залізничники відносять і дітей. Їм чи не найбільше уваги і в плані оздоровлення, і в плані орієнтації на залізничні професії. А щоб вони не на словах, а на практиці знали все про них, у Луцьку та Рівному під опікою Рівненської дирекції залізничних перевезень функціонують дитячі залізниці — тут дублюється доросла. Діти, які набули теоретичних знань, можуть застосувати їх на практиці, випробувавши себе в ролі машиніста тепловоза, стрілочника, чергового по станції, касира. Багатьом любов до залізничних професій прищеплюють батьки, тож не дивно, що у Рівненській дирекції десятки династій. Ось і в самого Ярослава Коника донька теж пішла батьковою дорогою — працює інженером на залізниці.

Загалом же професія залізничника престижна в регіоні. Але на роботу сюди беруть кращих з кращих. Тож не дивно, що у вузах і технікумах залізничні спеціальності здобувають понад двісті чоловік.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

У Ковельському пасажирському вагонному депо працюють за новою технологією, яка дозволяє продовжити строк служби вагонів на 20-25 років.

Знову зібралися разом ветерани залізниці.

ТЕНДЕНЦІЇ

Своя сорочка стане ближче до тіла

Колись популярні газетні заголовки-штампи на кшталт «Важка доля легкої промисловості» вже втрачають свою актуальність. Хоча й не такими темпами, як хотілося б. Утім, це справа часу і бажання самих швейників працювати на свій добробут.

Нині в Україні діє понад 350 швейних підприємств різних форм власності. Працюють на них майже 110 тисяч осіб, причому за останні два роки їх кількість збільшилася на 4,4 тисячі. Звісно, зростають й економічні показники. Втім, можливостей у українських підприємств значно більше, ніж вони їх використовують. Цікаво, що, на думку експертів, швейна галузь за доходністю посідає третє місце після тютюнової та алкогольної. Однак відсутність системного підходу до розвитку швейної промисловості спричиняє аж занадто повільний розвиток та невідповідність між якісними та ціновими показниками товарів внутрішнього ринку. А ще — засилля імпортної неякісної, але дешевої й тому популярної продукції. До того ж її левова частка — проста контрабанда. Звісно, це, як і низка інших чинників, негативно позначається на розвиткові українських підприємств та галузі загалом. А головне —гальмує наміри іноземних інвесторів розвивати внутрішній ринок України. Намагаючись змінити цю ситуацію, столичне ЗАТ «Каштан» спільно з іноземними партнерами зініціювало створення Міжнародного експертного центру інвестиційної привабливості швейної галузі України.

За словами комерційного директора «Каштана» Олександра Мартинчука, мета створення Центру — координація дій учасників зовнішнього і внутрішнього ринків цього сегмента легкої промисловості, приведення українських швейних стандартів у відповідність з європейськими, а також залучення інвестицій.

— Можливо, це звучить дивно, але нам не шкода ділитися досвідом і своїми напрацьованими діловими зв'язками. Ми хочемо діяти відкрито, хочемо допомагати тим підприємствам, в яких ще чимало проблем і які перебувають у стадії становлення. У нас є така можливість, — заявив він.

Але зусиллями лише самих швейників цю проблему не розв'язати. Потрібна підтримка держави. І не тільки на словах. Адже є у світі країни, де цей сектор економіки домінуючий, і тому підприємства галузі справді відчувають підтримку. А в Україні її майже немає. Це, наприклад, стосується мита та податку на додану вартість на обладнання, яке в нашій країні не виготовляють. Ще й чомусь мотивують такі заходи захистом вітчизняного виробника. Добре, що це розуміють іноземні партнери і дають відстрочку з оплати на кілька місяців. І це теж можна вважати інвестицією, як і безкоштовні консультації Міжнародної фінансової корпорації в рамках проекту «Корпоративний розвиток в Україні».

Тому чималий досвід, набутий на ЗАТ «Каштан», хочуть передати всім іншим підприємствам. І довести, що необов'язково багато говорити про регулювання у законодавстві, потрібно негайно використати ресурс партнерів, які тепер працюють на Україні.

Експертний центр аналізуватиме стан розвитку галузі й надаватиме свої експертні висновки засобам масової інформації, а також уряду України. Діяльність Центру дасть змогу довести вітчизняному покупцеві якісність і доступність української продукції.

— Ми впевнені, що для кожного українського виробника цей проект може стати реальною можливістю для розвитку власних виробничих потужностей і виходу на зовсім інші економічні горизонти, — вважає Олександр Мартинчук.

Богдан ДОВНИЧ.

ФОТОФАКТ

Три сучасні автозаправні станції відкрила в столиці України НАК «Нафтогаз України». У церемонії відкриття мережі фірмових АЗС брав участь голова правління НАК «Нафтогаз України» Юрій Бойко.

Фото Сергія КУЗНЕЦОВА (Укрінформ).

Законодавче забезпечення міжнаціональних відносин

В Україні правове регулювання міжнаціональних відносин спирається на надійну законодавчу базу. Одразу після здобуття державного суверенітету ухвалено законодавчі акти, що гарантували права всіх етнічних груп країни. 1 листопада 1991 р. Верховна Рада прийняла Декларацію прав національностей України, яка гарантувала всім народам і національним групам рівні політичні, економічні, соціальні та культурні права.

Принципові положення державної етнонаціональної політики закріплено в Конституції України, законах «Про національні меншини в Україні», «Про громадянство України», «Про мови в Українській РСР», інших законодавчих актах. Правове регулювання міжнаціональних відносин в Україні основане також на документах міжнародного права, ратифікованих Україною. З-поміж них особливо можна виокремити Європейську Конвенцію про захист прав і основних свобод людини, Рамкову конвенцію про захист національних меншин.

Нові проблеми та завдання

Але життя потребує оновлення і доповнення законодавчої бази. Передусім треба розрахуватися із законодавчими боргами. Адже попередня Верховна Рада не встигла прийняти кілька базових законопроектів.

Склалася досить суперечлива ситуація. Річ у тім, що основним суб'єктом законодавчої ініціативи в даному разі виступає Кабмін. Перший проект Концепції державної етнонаціональної політики підготовлено ще у вересні 1999 р. Держкомітетом у справах національностей і міграції. Навесні 2000 р. його перетворили на Державний департамент у складі Мін'юсту. Восени 2001 р. департамент відновили. За цей час тричі змінювався склад Кабміну. Кожний новий Кабмін переглядає свої законодавчі ініціативи. А коли зважити, що обрано нову Верховну Раду, то і концепція, й інші згадані законопроекти фактично випали з порядку денного парламенту. Принаймні серед законопроектів, які нині розглядає Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин, їх немає.

Може, вони втратили актуальність? Навряд чи. Останнім часом ми бачимо наростання громадських дискусій з різних питань міжнаціональних відносин.

Концепція

Головним серед основоположних законопроектів, покликаних регулювати сферу міжнаціональних відносин, є Концепція державної етнонаціональної політики. Цей документ може стати політико-правовою програмою спільної діяльності і законодавчої, і виконавчої влади на перспективу. Але з багатьох позицій концепції, від моменту появи цього документа і донині, точиться гостра дискусія. Це підтвердив і «круглий стіл», що відбувся під егідою Держкомнацу наприкінці листопада.

Зупинюся лише на найдискусійніших моментах.

У проекті Концепції державної етнонаціональної політики, який кілька років кочує кабінетами виконавчої і законодавчої влади, використано відразу чотири поняття, що характеризують статус різних етнічних спільнот в Україні, — «українська нація», «корінні народи», «національні меншини» та «інші етноси». Така диференціація становить загрозу етнонаціонального подрібнення українського суспільства, що фактично буде закріплено законодавчо. В такому разі доведеться сформулювати чотири різні правові режими етнонаціональних груп, тоді як міжнародне право не виходить за рамки двох (більшість і меншість).

Особливо бурхливо дебатується поняття «корінний народ». У міжнародному праві корінними називають народи, які ведуть традиційний спосіб життя, як аборигени Австралії, індійці Південної Америки. А в нас по-іншому. Скажімо, поняття корінного народу використовується до кримських татар. Нерідко чуємо, що й інші народи в Україні мають повне право називати себе корінними, бо вони споконвіку мешкають тут. Виникає термінологічна плутанина.

Було б доцільно в майбутньому перейти до такого поділу: український етнос — етнічні групи. Проте в Конституції України (ст. 11) використовуються поняття «корінні народи» і «національні меншини». Фактично творці Основного Закону закріпили плутанину термінів і поставили нинішніх законодавців у незручне становище. Адже зміна Конституції — досить складна справа. Може, у процесі конституційної реформи формулювання вдасться підкоригувати. Але сьогодні доводиться виходити з положень чинного Основного Закону і зважати на легітимний статус поняття «корінні народи» у правовій практиці. Концепція дає доволі гнучке і здебільшого прийнятне визначення поняття «корінні народи», підкреслюючи їх належність до категорії етнічних меншин. Може, на цьому і зупинитися, не роблячи принципових правових розмежувань між «національними меншинами» і «корінними народами». Інакше не уникнути образ та «історичних суперечок».

Закон про меншини

Основним нормативно-правовим актом, який забезпечує захист прав національних меншин, є Закон «Про національні меншини в Україні», ухвалений десять років тому. Він відіграв величезну роль у політико-правовому забезпеченні гармонійного розвитку міжнаціональних відносин в Україні, у збереженні громадянського миру і міжнаціональної злагоди. В ньому вперше визначено поняття національної меншини в Україні, передбачено необхідність спеціальних асигнувань для розвитку національних меншин із держбюджету. Фактично цей закон став малою конституцією для етнічних меншин країни.

На жаль, норми цього закону мають переважно декларативний характер. Не розв'язано проблему законодавчого врегулювання політичного, правового, соціально-економічного, міграційного статусу меншин, їх фінансово-бюджетного забезпечення. Відсутність чіткої процедури реалізації норм закону ускладнює його практичне правозастосування. Потреба в такій процедурі очевидна, адже вона дає більше гарантій збереження національної культури, мови, традицій і звичаїв, самобутності та самосвідомості національних меншин.

Друга важлива причина прийняття нової редакції Закону «Про національні меншини в Україні» — необхідність приведення його норм у відповідність з положеннями Конституції і постулатами європейського та міжнародного права.

■ ■ ■

Останнім часом ми бачимо наростання громадських дискусій з різних питань міжнаціональних відносин

■

Створити нову версію закону намагалися не раз. За одним із проектів у законі передбачалося закріпити поняття національно-культурної автономії. Проте, з не зовсім зрозумілих причин, від цієї ідеї відмовилися. Останній проект був майже таким само декларативним, як і чинний закон, але й він спричиняв критику. Зокрема, відповідно до норм міжнародного права нова редакція закону відносила до категорії національних меншин не тільки громадян нашої країни, а й усіх осіб, які перебували під юрисдикцією української держави, в тому числі біженців, осіб без громадянства, іноземців, людей, котрі претендують на отримання притулку. У зв'язку з цим виникають суперечності з деякими базовими нормами українського законодавства. Зрештою і цей проект канув у небуття. А потреба у прийнятті нової редакції Закону «Про національні меншини в Україні» стає дедалі актуальнішою.

На адресу Асоціації національно-культурних об'єднань України надходить багато пропозицій стосовно змін, які потрібно внести до згаданого закону. Нині їх узагальнюють експерти асоціації, після чого буде подано на розгляд громадськості та депутатського корпусу.

Ще один багатостраждальний законопроект, який загубився в парламентських архівах, — «Про реабілітацію і забезпечення прав осіб із числа національних меншин, репресованих і депортованих з території України». Потреба в ухваленні цього законодавчого акта очевидна, очевидна і головна проблема, що гальмує його затвердження, — відсутність прийнятного фінансово-економічного забезпечення та відповідних механізмів реалізації. Але розв'язувати проблему все-таки доведеться, інакше буде істотний розрив між діями виконавчої і законодавчої влади. 16 травня ц. р. уряд схвалив програму на період до 2005 р. з розселення та облаштування кримських татар і осіб інших національностей, котрі повернулися до Криму на постійне місце проживання. Своє слово мають тепер сказати і законодавці.

Культурно-мовні проблеми

Серед невідкладних законодавчих проблем — необхідність урегулювання ситуації у мовній сфері. Чинний закон про мови ухвалено ще до проголошення незалежності держави, не кажучи вже про Конституцію. Треба активізувати роботу над новим законом. Під час його розробки маємо враховувати не тільки конституційні норми, а й положення Європейської хартії регіональних мов чи мов меншин. Як відомо, ще в липні 2001 р. Конституційний Суд визнав ухвалений Верховною Радою закон про ратифікацію цієї хартії таким, що не відповідає Конституції. Причина — порушення процедури підписання документа. Оскільки підписання та ратифікація хартії є однією з умов перебування України в Раді Європи, Президент знову вніс проект закону про ратифікацію хартії на розгляд парламенту.

На думку більшості експертів, ратифікація хартії дасть змогу розв'язати культурно-мовні проблеми України на основі європейських правових норм. Хартія має доволі гнучкий механізм вибору положень, які може застосовувати кожна держава «на вибір». Ратифікація хартії не зазіхає на державний статус української мови і фактично не дає жодних особливих привілеїв мовам національних меншин.

Питання про ратифікацію хартії надміру політизується. Декотрі депутати використовують його як вигідний привід для політичних спекуляцій та ідеологічних кампаній. Тим часом казати в даному разі треба не про «принципи», а про прийнятні для України форми реалізації основних положень хартії. Прийнятні з політичної, правової і, що не менш важливо, з економічної точки зору.

Вибір оптимальної ідеї реалізації в Україні основних положень Європейської хартії регіональних мов або мов меншин створить належний правовий базис і зніме більшу частину проблем під час підготовки нового закону про мови. Мовна проблема в Україні — одна з найскладніших і сприймається дуже хворобливо. Обговорення будь-якого законопроекту про мови, хоч би від кого він виходив, спричинить шквал емоцій і прямо протилежних оцінок та пропозицій. Однак нехтування проблеми не означає її розв'язання. Зволікання з підготовкою узгодженого і компромісного законопроекту про мови призводить до того, що з'являються різні половинчасті і знову-таки політизовані варіанти, як, наприклад, законопроект «Про застосування російської мови в Україні». Потрібний саме компромісний законопроект, підготовлений узгоджувальною комісією, до якої увійшли б представники різних політичних сил. Зі всебічною експертизою, зокрема і з урахуванням норм європейського законодавства. Тільки такий шлях дасть змогу уникнути нинішньої патової ситуації.

Отже, назріла потреба в якісно новому, вищому рівні законодавчого забезпечення сфери міжнаціональних відносин в Україні. Домогтися цього можна лише узгодженими зусиллями законодавців, виконавчої влади, громадських організацій. Для цього нині є всі передумови. Комітет Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин має у своєму складі авторитетних політиків і сильних професіоналів. Державний комітет у справах національностей і міграції очолив Г. Москаль, енергійний і досвідчений керівник, який довів здатність ефективно працювати на найрізноманітніших ділянках. Свій внесок у загальну справу готові зробити і громадські організації національних меншин.

Асоціація національно-культурних об'єднань України спільно з Держкомнацом організовує 17 грудня Всеукраїнську нараду керівників національно-культурних товариств, присвячену реалізації прав національних меншин. Однією з головних тем обговорення стануть проблеми законодавчого забезпечення сфери міжнаціональних відносин. У нараді візьмуть участь більш як 700 керівників громадських організацій. Для керівників виконавчої влади, законодавців, представників громадських організацій національних меншин це буде унікальна можливість оцінити досягнуте, узгодити плани, накреслити перспективи спільної роботи. Представницька аудиторія, яка представляє інтереси практично всіх етнічних громад країни, дасть змогу провести громадську експертизу всього комплексу проблем і завдань у сфері міжнаціональних відносин в Україні.

Олександр ФЕЛЬДМАН,
народний депутат України,
президент Асоціації
національно-культурних
об'єднань України.

КАЛЕНДАР

Борис Тен, приятель Гомера

Нашого знаменитого перекладача Миколу Васильовича Хомичевського мало знають під власним іменем, він більше відомий як Борис Тен (розбив на два слова скіфську назву Дніпра і зробив з них собі ім'я та прізвище).

Микола Хомичевський з'явився на світ 105 років тому в селі Дермань поблизу Здолбунова на Рівненщині, там, де знаменитий Дерманський монастир, маєтком якого колись управляв Іван Федоров, а дидаскалом школи був Мелетій Смотрицький. 1922 року Хомичевський закінчив Волинський інститут народної освіти в Житомирі, вчився в Московському музпедінституті, у 30-х роках працював у Владивостоці економістом та завідувачем переселенського відділу Дальрибпрому. Потім — фронт, оточення, полон, концтабір. Тікав з-під розстрілу. Згодом писав: «Є тільки одна непоправна річ — це смерть, з нею нема як сперечатися». По війні займався музично-педагогічною діяльністю, викладав латинь. Як перекладач дебютував аж у 52 роки. Завдяки йому українська література одержала повноцінні переклади Есхіла, Арістофана, Арістотеля, «Іліаду» та «Одіссею». Жив у Житомирі, там і помер 1983 року. Маючи справу з вічною літературою, не цурався злободенності. Зокрема, відома така його епіграма:

Запишіть до пам'ятної дати:
Дати премію — та й не згадати,
А кого згадать — тому не дати.
Чи не слід тут логіки додати?

Сам він жив за власною логікою, мав добрих учнів (серед них відомий письменник Валерій Шевчук), а знаменита нині «житомирська школа прози» вважає Бориса Тена своїм предтечею.

Аттила **МОГИЛЬНИЙ.**

Перспективи — за горизонтом

6 грудня в Ризі пройшла конференція «Післяпразький порядок денний: перспективи співробітництва Східної та Північної Європи».
Окрім латвійців, на конференції були посланці 10 держав. Голова Комітету Верховної Ради України з питань євроінтеграції Борис Тарасюк у програмі значився як екс-міністр закордонних справ і керівник Інституту євроатлантичного співробітництва.

Тема України лунала часто. Перша її порушила президент Латвії Вайра Віке-Фрейберга. Відзначивши прагнення України і Грузії вступити до НАТО, вона сказала: «Ми допоможемо цим країнам, як інші допомогли нам».

Президент проекту комітету США з НАТО Брюс Джексон (за сумісництвом віце-президент великої компанії «Локхід», яка випускає озброєння) кілька разів згадував Україну в контексті подій до 2010 року. Адвокатом України виступили також член польського Сейму Павел Грас та інші. Але діалогу не було: ніхто з українських офіційних осіб не приїхав. То, може, мав рацію посол США в Росії Александр Вершбоу, котрий сказав якось, що перспективи вступу України до НАТО «перебувають за горизонтом»?

У кулуарах згадували, що в тій самій Ризі на останній перед запрошенням до НАТО зустрічі прем'єр-міністрів країн-кандидатів у липні як гість був присутній Євген Марчук. Його жартома назвали «кам'яним гостем» за мовчанку на засіданнях і небажання спілкуватися з пресою. Але ж бо відтоді (точніше, 21 листопада) Верховна Рада визначилася зі вступом до НАТО... Водночас, за словами Б. Тарасюка, лише третина населення підтримує вступ до Північноатлантичного альянсу, третина — проти, ще третина, від якої і залежить, куди схилиться чаша терезів, не визначилася.

Карл Більд, екс-прем'єр Швеції (котра не входить, як відомо, до НАТО), заочно полемізував з прем'єром Латвії Ейнарсом Репше, який заявив днями, що головної мети — вступу до НАТО — досягнуто і не так уже й важливо, якщо на майбутньому референдумі стосовно вступу до Євросоюзу народ проголосує проти. «Варязький гість» попередив: «НАТО не зможе позбавити Латвію соціальних проблем, економічного та політичного тиску. І тут без ЄС не обійтися». І якщо Латвія хоче стати повноцінним членом НАТО і ЄС, вона має покращити відносини з Росією.

Таку саму думку висловив директор політпрограм Ради із зовнішньої та оборонної політики Росії Андрій Федоров: «Якщо відносини Латвії з Росією, як і раніше, залишаться «ніякими», то під загрозою опиниться ваше членство в НАТО, бо ви не зможете платити за нього. Трохи зменшиться транзит, і ви прогорите! ... Не варто латвійським колегам сподіватися, що їх візьмуть до НАТО із «заплющеними очима». Я вважаю, що НАТО може рекомендувати Латвії прискорити розв'язання проблеми масового безгромадянства, забезпечити права нацменшин у повному обсязі і врегулювати відносини з Росією. А вирішення другого питання тісно пов'язане з вирішенням першого».

Те, що перебування в альянсі недешево, в Латвії розуміють. На конференції латвійський міністр оборони Гіртс Крістовскіс заявив: «Країни—члени НАТО вмовляють нас мати професійну армію, але ми поки що не можемо собі цього дозволити».

Володимир СТРОЙ.

Рига.

Фото АП.

Схоже, серби вирішили встановити рекорд з кількості спроб, з яких вони оберуть собі президента. Третя спроба, здійснена минулої неділі, виявилася невдалою. Вибори буде визнано недійсними, оскільки явка виборців становила менш ніж 45%, тоді як, за конституцією, має бути щонайменше 50%. Отож безперечному фаворитові виборчих перегонів Воїславу Коштуниці доведеться принаймні ще раз позувати перед теле- і фотокамерами, вкидаючи свій бюлетень до урни (на знімку). І знову щасливо всміхатися. Як у кіно: дубль перший, другий, третій…

А ти не хворий, іноземцю?

З нового року австрійська влада запроваджує обов'язкове для всіх іноземців, що проживають у цій країні, подання довідок про стан здоров'я. Як передає РІА «Новости», це правило розповсюджуватиметься на іноземців, які мають намір перебувати в Австрії понад 6 місяців, і вимагає надання доказів відсутності в них 11 заразних хвороб, зокрема прокази, холери, всіх типів гепатиту, дифтерії, венеричних та інших небезпечних недуг. Якщо ж мігрант або відряджений не витримає тесту, влаштованого австрійськими медиками і дійсного протягом 90 днів, то його можуть вислати за межі Австрії.

Більшість з оцінкою згодна

Більш як 60% журналістів, опитаних соціологічною службою Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Розумкова, згодні з низькою оцінкою рівня свободи слова в Україні, виставленою експертами «Репортерів без кордонів» у відповідному світовому рейтингу (ми посідаємо 112-те місце із 139). Не згодні з цим 23,1% респондентів, а 16,1% журналістів важко було відповісти на це запитання.

Бийся лукавого

Домовленість двох європейських лідерів — Герхарда Шредера та Жака Ширака, яка передбачає влітку 2005 року розпочати переговори про вступ Туреччини до Європейського союзу, викликала дебати й серед політиків, і серед громадян країн — учасниць спільноти. Адже вони ще не «переварили» запланований вступ до ЄС 10 східноєвропейських країн. А тут ще й Туреччина, яка досі не розглядалася як серйозний претендент на членство в європейському клубі обраних.

Утім, Туреччина з непередбачуваною швидкістю запроваджує реформи в сферах, які досі вважала недоторканними: розв'язуються проблеми курдів і свободи слова, відміни смертної кари. І хоч все це поки що задекларовано лише на папері, однак кроки до демократизації суспільства зроблено. Європейці, які завжди вимагали від Туреччини рекордної швидкості в реалізації цих завдань, дещо розгублені: виходить, за певний час усе навколо стане Європою? Тому перед Туреччиною висувається нове завдання: дотримуйтеся курсу реформ, беріть участь в операціях НАТО, досягайте компромісів у розв'язанні проблеми Кіпру, а також у можливій війні проти Іраку, а тоді вже можна й до Європи.

Голова турецької правлячої партії АКП Реджеп Ердоган відхилив німецько-французьку пропозицію й досить наполегливо вимагає розпочати переговори про вступ уже влітку наступного року. Проте це не завадило зустрічі міністрів закордонних справ Німеччини — Йошці Фішеру й Туреччини — Яшару Якішу зустрітися в Брюсселі минулої п'ятниці, щоб обговорити часові рамки вступу Туреччини до ЄС.

Чимало політичних оглядачів сходяться на думці, що Європейський союз, щоразу дедалі вище піднімаючи перед Анкарою планку вимог, сподівається, що вона неспроможна буде їх виконати. Деякі з них, не обтяжуючи себе делікатністю, запитують: «Чи в змозі Європейський союз після вступу в нього східноєвропейської десятки витримати ще один бідняцький будинок, цього разу найбільший — з 80 мільйонами населення й найбіднішим? І ще: тому, хто відчинить двері Туреччині, важко буде відмовити в європейській перспективі Білорусі, Україні чи Молдові».

А тим часом прем'єр-міністр Данії Андерс Расмуссен заперечує проти встановлення дати початку переговорів про вступ Туреччини до європейської спільноти на майбутньому саміті ЄС у Копенгагені. За його словами, Туреччина розглядатиметься тут, як усі інші країни —претенденти на вступ. Для цього вона «має виконати усі політичні критерії», незважаючи на німецько-французькі домовленості.

Домовленість Шредера й Ширака викликала неоднозначну реакцію також у Німеччині, де розгорнулися внутрішньополітичні дебати про її позиції з питання вступу Туреччини до ЄС. Опозиційна Християнсько-демократична партія загострила протести проти вступу Туреччини до європейського співтовариства. Прем'єр-міністр Баварії Едмунд Штойбер заявив в інтерв'ю журналу «Шпігель»: «Вступ Туреччини до ЄС стане політичним кінцем союзу Європи». На його думку, Туреччина має зовсім інший історичний та культурний грунт, ніж інші східноєвропейські країни — кандидати на вступ до ЄС.

Валентина ПИСАНСЬКА.

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ *Москва*

2003 рік оголошено Роком Росії в Україні

(Початок на 1-й стор.).

Під час спільних зустрічей, що відбулися вчора в російській столиці, зачіпалися питання відносин між нашими державами. Леонід Кучма і Володимир Путін обговорили проблеми створення газового консорціуму, співробітництва в галузі авіабудування, ВПК. Прикро, але цього року товарооборот між Україною і Росією впав майже на 20 відсотків. Як наслідок, по обидва боки кордону з'явилися тисячі безробітних, зупинилися десятки підприємств.

Прем'єр-міністр України Віктор Янукович зустрівся зі своїм російським колегою Михайлом Касьяновим. Головні питання, які обговорювали прем'єри, — це виконання «Угоди з економічного співробітництва між Україною і Росією», створення зони вільної торгівлі та сприятливих умов для розвитку торговельно-економічних відносин між двома країнами.

Як заявив в інтерв'ю «ГУ» депутат Державної Думи Росії В'ячеслав Ігрунов, упродовж року «було організовано сотні спільних заходів — концертів, зустрічей представників бізнесових кіл, учених, діячів культури». На думку російського парламентарія, ініціатива президентів з проведення Року України в РФ дала імпульс розв'язанню багатьох проблем, що нагромадилися в російсько-українських міждержавних відносинах, розширила практику народної дипломатії в обох державах.

Увечері в новому приміщенні Великого театру відбувся чудовий концерт майстрів мистецтв. Перед початком концерту на сцену піднялися президенти Росії та України. Володимир Путін оголосив, що Рік України в РФ завершено, а Леонід Кучма, — що новий, 2003 рік буде Роком Російської Федерації в Україні.

Смерть від морозу

П'ятеро осіб померло внаслідок переохолодження в Москві за минулі вихідні. 93 особи з діагнозом «переохолодження» госпіталізовано до лікарень міста, повідомили в службі швидкої невідкладної допомоги російської столиці. З початку жовтня загальна кількість жертв холоду в Москві досягла 141 особи.

■ *Кабул*

Арешти талібів тривають

Війська США в Афганістані та афганські урядові війська заарештували 27 осіб у результаті спільної операції зі спіймання членів терористичних організацій «Аль-Каїда» і «Талібан». Заарештовані — сподвижники колишнього афганського прем'єр-міністра Хекматіара та члени «Талібану».

■ *Рига*

Ніхто не забутий...

Учора Земгальський окружний суд Риги продовжив розгляд кримінальної справи Миколи Ларіонова, колишнього працівника органів держбезпеки СРСР, звинуваченого в геноциді. 81-річного Ларіонова обвинувачують в участі в депортаціях 1949 року приблизно за 150 епізодами. Він брав активну участь у другій хвилі депортацій, коли репресій здебільшого зазнавали представники латвійського селянства.

ФОТОФАКТ

«Міс світу-2002» стала чарівна турчанка Азра Акін (на знімку). Першою віце-міс світу стала «Міс Колумбія» Наталя Перальта, другою — «Міс Перу» Марина Мора Монтеро.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

У правди пряма колія

У західноукраїнському тижневику «Газета Аргумент» від 21 листопада опубліковано кореспонденцію Зоряни Іленко «Піха хочуть «спіхнути». Вона розпочинається ультимативним попередженням: «Якщо до наступного тижня не буде звільнено начальника Львівської залізниці, Федерація вільних профспілок Львівської залізниці (ФВПЛЗ) розпочне безстрокове пікетування генеральної дирекції Укрзалізниці та Мінтранспорту України».У відповідь перший заступник генерального директора Укрзалізниці Юрій Федюшин надіслав лист голові ФВПЛЗ Тарасові Макару: «Ваша вимога до генерального директора Укрзалізниці від 03.11 2002 р. № 96 про розірвання трудового договору з начальником Львівської залізниці за статтею 45 КЗпП України залишена без розгляду, оскільки, відповідно до ст. 19 КЗпП України, Федерація вільних профспілок Львівської залізниці не може вимагати розірвання трудового договору з керівником колективу, інтереси котрого вона не представляє». ФВПЛЗ, ідеться далі в листі, згідно з її статутом має статус місцевої профспілкової організації, що діє в межах однієї області, а Львівська залізниця розташована на території семи областей Західного регіону України й уклала колективний договір із Дорожнім комітетом профспілки.

Начальник Львівської залізниці Богдан Піх надіслав відкритого листа до газети «Голос України». Він адресує його друкованим виданням та окремим авторам, які, на його думку, висвітлюють діяльність галузі в обхід етичних норм і закону.

Хто має очі, той побачить

На прес-конференції, як повідомляє «Газета Аргумент», голова Федерації вільних профспілок Тарас Макар та його заступник Володимир Сосніцький заявили, що керівництво Львівської залізниці відмовилося від укладання колективного договору за участю вільних профспілок і тим самим, вважають вони, грубо порушує закон. Далі цитую: «Ретельне знищення вільної профспілки почалося тоді, коли Богдан Піх заручився підтримкою правоохоронних органів. Його заступником став сумнозвісний міліцейський генерал Михайло Янковський, а підвідомчу профспілку очолив Андрій Сенишин, брат міліцейського чиновника УБОЗУ». Мого заступника з кадрових та соціальних питань, генерала із 26-річним стажем роботи в правоохоронних органах, називають «сумнозвісним», ніяк не мотивуючи цього епітета. Голову Дорожнього профспілкового комітету Андрія Сенишина «звинувачують» у тому, що його брат — «чиновник УБОЗУ». Цей фрагмент публікації особливо циничний, бо брата Андрія Сенишина вже майже рік немає серед живих — він загинув від рук бандитів і напевне до цього спричинилася його професійна діяльність в управлінні боротьби з організованою злочинністю. То на яких же правових і моральних засадах має намір співпрацювати з нами Федерація вільних профспілок, котра використовує такі аргументи?

Однак у наявності — порушення норм законів «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні». Тож видавцям і засновникам тижневика — ПП «Прес-Тайм» — не варто ховатися за застереженням «відповідальність за достовірність опублікованої в газеті інформації несуть автори і рекламодавці», бо згідно із Законом «Про інформацію» друковане видання також відповідальне за «поширення відомостей, що не відповідають дійсності, ганьблять честь і гідність особи».

А на мою думку, не відповідає дійсності те, що вільні профспілки є борцями за істину і справедливість, а керівництво залізниці домагається їхнього знищення: колись, мовляв, було 5 тисяч, а тепер залишилося 200 членів організації. До слова, і цих двохсот ми не бачимо і не знаємо. Керівники вільних профспілок їхні імена не оприлюднюють. Нам відомі лише кілька осіб, що задекларували своє членство у вільних профспілках. У самому управлінні немає жодного представника цієї організації, а тому незрозуміло, чому юридична адреса ФВПЛЗ збігається з адресою адміністрації. У листах, що їх розсилає Тарас Макар, фігурує адреса «вул. Гоголя, 1, кімн. 579а», але такої кімнати взагалі не існує. Ми маємо законні підстави відмовлятися від укладання колективного договору з ефемерною, хоч і зареєстрованою структурою. Бо згідно з законом кожний трудовий колектив обирає делегатів на конференцію і тоді конференція вирішує, кому надати право укладання договору з адміністрацією. Вільним профспілкам жоден колектив таких повноважень не делегував.

Федерація вільних профспілок нині не може змагатися за силою впливу і масштабами соціального захисту із Дорожнім профспілковим комітетом на чолі з Андрієм Сенишиним, і цілком закономірно, що залізничники йдуть із цієї організації. Залишилася, по суті, невелика група опозиціонерів, яким не до вподоби наша задекларована дистанційованість від політикування. Поява вільних профспілок, що виросли свого часу із страйкових комітетів, була закономірна в період розвалу тоталітарного режиму. Тоді вони відіграли свою роль, ламаючи хребет старої системи. А що далі? Далі — щоденна, важка робота за умов жорсткої виробничої й управлінської дисципліни, бо інакше не може бути на транспорті. Вільні профспілки назвали це інквізицією. За кілька днів до виборів шестеро членів цієї організації пікетували управління на знак протесту проти наших кандидатів у депутати. Протест провалився. У ради різних рівнів обрано 613 депутатів від Львівської залізниці. Знову ж постає питання про логіку дій «партнерів», які дуже хочуть співпрацювати з адміністрацією.

Це правда, що «на Львівській залізниці вміють наїжджати», — але на порушників трудової дисципліни, зловмисників, крадіїв, горе-посередників, боржників, шахраїв, п'яниць тощо. Цій нашій позиції немає і не буде альтернативи. Залізничники вже напрацювали міцний імунітет до вірусу безвідповідальності, котрий спричинює хвороби економіки і суспільної моралі. Маємо свою залізну колію правди, професіоналізму, порядності і вона відкрита для всіх, хто поділяє ці принципи. Інакше не досягли б тих результатів, які нині помітні всім. Такий стан справ улаштовує наших користувачів, пасажирів, партнерів. Але він не до вподоби тим, хто намагається присмоктатися до чужих здобутків і паразитувати на них.

Коли це не вдається, то починаються звинувачення. Часто ці звинувачення просто комічні. Наприклад. Один львівський журналіст написав кореспонденцію «Цукрові афери залізничників і урядовців». «Афери» Львівської залізниці полягали в тому, що ми перевезли цукор, з яким потому різні структури робили якісь оборудки. Пересічний читач запам'ятовує передусім заголовок і хтозна, чи вникає в суть: залізниця перевозить усі вантажі, бо це її прямий обов'язок, а вміст вантажу і його подальший рух контролюють компетентні органи, яким ми довіряємо так само, як користувачі довіряють нам. Газета згодом опублікувала наше спростування, але ж слово неправди полетіло...

Ми захищатимемо честь і гідність 63-тисячного колективу у встановленому законом порядку, бо колія правди завжди пряма.

Богдан ПІХ,
начальник Львівської залізниці.

«Трудового спору немає»

Ще не так давно ми були свідками шахрайської купівлі-продажу квитків попід касами. Ще недавно можна було «домовитися» з провідником про безквитковий проїзд. Ці та інші порушення відходять у небуття. Укрзалізниця стала своєрідним акумулятором реформ в інтересах людини, оплотом стабільного розвитку, матеріального благополуччя, соціального захисту. Якою ціною? Через жорсткі методи, бо іншого шляху до успіху немає. Витоки цих тенденцій — на Львівській залізниці, яку донедавна очолював Міністр транспорту — генеральний директор Укрзалізниці Георгій Кірпа. Певна річ, не всім це подобається, бо сильний лідер не одному перейшов дорогу. Відтак вряди-годи виникають «революційні ситуації», і неважко здогадатися, хто їх провокує. Наприклад, колишні численні посередницькі структури, які втратили легкий хліб...

Рада вільних профспілок Львівської залізниці обговорювала на своєму засіданні від 3 листопада 2002 року порушення прав людини, а саме: «Рядові працівники, які не є членами ФВПЗЛ, працюють в умовах підвищеної уваги до них з боку адміністрації та постійного психологічного тиску і шантажу». У чому ж полягає порушення прав людини?

Про це ми вели мову з заступником голови ФВПЗЛ Володимиром Сосніцьким. Він працює на станції Львів складачем поїздів. Молодий чоловік енергійно і гаряче захищав істину та наводив приклади. Протокол згаданого засідання фіксує, що за Сосніцьким «почалося справжнє полювання із провокаціями та позачерговими іспитами, незаконними переміщеннями на інші робочі місця з несприятливими умовами праці та поганим технічним станом засобів виробництва для того, щоб у випадку виробничого браку, який не тільки можливий у нових умовах, а й цілком прогнозований, мати можливість звільнити його з роботи». На час нашої зустрічі Володимир Сосніцький працював на своєму місці складача поїздів і не без гордощів повідомив, що з третього разу склав іспит на комп'ютері, а це не кожному під силу. До речі, свого часу він вийшов із вільних профспілок, отримав квартиру, а потому знову повернувся в організацію. Товариші поставилися до такого компромісу з розумінням.

Які ж оргзаходи пропонують керівники вільних профспілок? Радикальні. Наприклад, порушити кримінальну справу, звільнити з посади не лише начальника Львівської залізниці, а й усю юридичну службу управління, бо вона... нефахова. До слова, начальник юридичної служби Валентина Завроцька стала цього року лауреатом почесної нагороди «Свята Софія» за значний особистий внесок у розвиток залізничного транспорту України.

Валентина Завроцька ознайомила нас із численними листами і протоколами, що ілюструють взаємини сторін.

— Нині немає трудового спору між адміністрацією й вільними профспілками, це визнано відділенням Національної служби посередництва і примирення у Львівській області, — пояснила вона.

Ми зустрілися із заступником начальника Львівської залізниці з кадрових та соціальних питань Михайлом Янковським. Це його названо «сумнозвісним генералом». Саме до нього щотижня надходить уся інформація про ті чи інші порушення трудової дисципліни. Михайло Петрович за рік роботи на цій посаді доклав чималих зусиль для зміцнення порядку. А в результаті нині спостерігається тенденція до зменшення порушень, особливо на тих ділянках, де виробнича діяльність пов'язана з безпекою людей. Це сталося завдяки вивченню громадської думки, індивідуальній роботі з кожним.

Голова Дорожнього комітету профспілки Андрій Сенишин каже, що організація, яку він очолює, покликана забезпечувати соціальне благополуччя працівників залізниці, а не захищати інтереси порушників. Бо псевдогуманізм несумісний з роботою на транспорті. Хоча інколи «офіційна» профспілка також захищає окремих порушників, навіть коли йдеться про пиятику, за котру зазвичай карають дуже суворо. Часом профспілка не дає згоди на звільнення, керуючись інтересами дітей батька-годувальника. Тож, на його думку, захисники «покривджених» від ФВПЛЗ лукавлять, заявляючи про беззаконня і «нелюдське» ставлення керівництва до людей. Адже, висмикуючи окремі ниточки, вони обминають увагою головне: жодна галузь нині не має такого стабільного й потужного соціального захисту. Наприклад, понад 40 тисяч пенсіонерів залізниці отримують щомісячну доплату до пенсії, допомогу з нагоди свят, користуються послугами медичного страхування. Середня зарплата на Львівській залізниці нині становить 784 гривні й продовжує зростати. І ці аргументи — значно переконливіші від емоційних ярликів.

До друку підготували
Оксана ТЕЛЕНЧІ,
Сергій ЛАВРЕНЮК.

Львів.

У НОМЕР

Пам'ятник борцям УПА

У древньому Володимирі-Волинському урочисто відкрито й освячено пам'ятник борцям за волю України ОУН-УПА 1942—1950 років, виконаний відомим місцевим архітектором і скульптором Олегом Дубенчуком.

Символічно, що п'ятиметровий гранітний хрест із повстанською символікою встановлено на вулиці, названій у пам'ять одного з командирів УПА — генерала Шухевича. Монументальну композицію споруджено за громадські пожертвування, зокрема, на кошти тутешнього мецената Сергія Ковальчука, а також за сприяння народного депутата України від Волині Бориса Загреви.

Сотні колишніх вояків УПА на жолобному молебні згадали подвиги повстанців. А представники місцевої влади і вдячні нащадки волелюбних лицарів поклали до пам'ятника полум'яні квіти. Присутні висловили сподівання, що наступним кроком у визнанні ОУН—УПА на Волині буде відкриття пам'ятного знака в селі Загорові, де спочивають вічним сном десятки доблесних українських партизанів.

Роман ЖИЖАРА.

Волинська область.

ФОТОФАКТ

На Харківщині завершується спорудження другої черги меморіального комплексу жертвам голокосту у Дробицькому яру. Тут з 26 грудня 1941 року до 10 січня 1942-го нацисти розстріляли більш як 16 тисяч євреїв.

Фото Олексія ШИБАНОВА (Укрінформ).

Володимир титулом не поступився

■ *Бокс*

Лас-Вегас (США). Український суперважковаговик, володар олімпійського «золота» Атланти-96 26-річний Володимир Кличко вшосте успішно захистив титул чемпіона світу за версією WBO. У залі «Мандалай Бей» наш атлет у десятому раунді потужними ударами звалив на підлогу американського темношкірого боксера Джаміля Маклайна (зріст 198 см, вага 109 кг), якому за океаном пророкували великі перемоги. Перед цим боєм він провів 33 поєдинки, 28 виграв (з них 16 нокаутом), дві нічиї і три поразки. Але 31-річний Маклайн був вочевидь слабший від нашого Володимира, котрий весь час діяв першим номером.

Засмучений американець після бою зізнався:

— Я геть програв бій, пропустив джеп. Не знаю, як це сталося. Треба буде подивитися запис поєдинку.

Віталій Кличко радів не менше, ніж молодший брат-переможець. Він сказав: «Наша з Володею мета — бути одночасно чемпіонами світу. Звісно, за різними версіями...»

Нагадаємо, що в першій половині наступного року відбудеться поєдинок суперчемпіона Леннокса Льюїса з Великої Британії та українця Віталія Кличка.

А вчора Клички перебували вже в Нью-Йорку. В готелі «Плаза» вони були присутні на церемонії нагородження Олександра Омельченка відзнакою «Людина року» — за великий внесок у відновлення пам'яток України, відродження української духовності, втілення в життя багатьох сучасних проектів, гідних європейських столиць. Такий титул київському голові надав Український інститут Америки.

Фото УНІАН.

Володимир Кличко атакує Джеміля Маклайна.

■ *Футбол*

Важко в навчанні...

Однак не стверджуватиму, що буде легко в бою динамівцям Києва, коли доведеться грати офіційний матч Кубка УЄФА у четвер проти стамбульського «Бешикташа». Сумніви з'явилися під час так званого навчання — товариського матчу проти московського «Локомотива» на Андалузькому узбережжі Іспанії минулої п'ятниці.

І річ не в тому, що наша команда програла російському чемпіонові — 0:2 (Лоськов, 29, з пенальті, Сезар, 47). Непокоїть рівень гри, показаної динамівцями. Звичайно, всі добре розуміють, що в них позаду важкий рік, насичений графік поєдинків. Але й москвичі були не в ліпшому становищі. Однак вони ще й чемпіонат своєї країни виграли і вийшли до другого групового турніру Ліги чемпіонів.

Прихильники київського «Динамо» різних поколінь звикли до блискучої гри цілого сузір'я видатних виконавців, які мали бійцівський характер, пишалися своїм клубом. Мова йде про Войнова, Лобановського, Сабо, Мунтяна, Бишовця, Хмельницького, Рудакова, Колотова, Блохіна, Буряка, Безсонова, Михайличенка, Дем'яненка, Бєланова, Шевченка та багатьох інших. Тому вболівальники стурбовані. Адже сьогодні, на жаль, ми втрачаємо динамівську фірмову марку. Футбол, який демонструє нинішній склад титулованого колективу, не задовольняє його прихильників.

Стабільністю не можуть похвалитися всі без винятку ланки команди. Якісь знервовані обидва воротарі. Постійні проблеми в центрі захисту. Півоборонці не здатні зробити більше, ніж дві-три передачі. Важко повірити в те, що до поєдинку з турками відновить форму Валентин Белькевич. Усе в нього, образно кажучи, з рук валиться. А тренери вперто надають йому місце у складі, ігноруючи інших футболістів. Зокрема, Чернатові чомусь не довіряють. А пригадаймо, як він упевнено почувався і натхненно та корисно діяв, коли заміняв на позиції розігруючого травмованого Белькевича.

«Локомотив» спочатку ніби й віддав ініціативу киянам. Однак упевнено контролював ситуацію, діяв просто і надійно. Коли треба було, додавав у швидкості. Одне слово, здобув легку, красиву і заслужену перемогу.

Утім, це — лише суб'єктивні думки після перегляду телетрансляції з Іспанії. Звичайно, не варто нагнітати обстановку. Саме тепер навколо нашого єдиного представника на євроарені треба створити атмосферу доброзичливості, підтримати команду. Особливо істотною допомогою стануть заповнені вщерть трибуни НСК «Олімпійський» 12 грудня. Нагадаємо, що початок зустрічі «Динамо» — «Бешикташ» о 20.00. Та й самі футболісти, повторюю, не повинні забувати, в якому клубі вони грають.

У матчі проти «Локомотива» динамівці виступали в такому складі: Шовковський (Рева, 46), Хацкевич (Рінкон, 56), Белькевич, Пеєв, Гусін (Лисицький, 72), Шацьких (Мелащенко, 58), Гіоане, Боднар (Саблич, 76), Несмачний (Каддурі, 66), Гаврančич (Радченко, 51), Леко.

...Тим часом «Бешикташ» часу не гаяв. У виїзному матчі чемпіонату Туреччини у ще більшому стамбульському «пеклі» — на стадіоні «Алі Самі Йєн» — він перервав переможну серію «Галатасарая», котрий до 8 грудня в чемпіонаті країни вдома виграв 25 матчів поспіль. «Чорні орли» взяли гору над «Галатасараєм» — 1:0. На 77-й хвилині відзначився Ібрагім Узульмес.

«Бешикташ» грав у такому складі: Кордоба, А. Ерен, Роналдо, Загу, Каан, Амарал (Тюмер, 59), Ясин, Їлдирим, Ібрагім Узульмес, Панку (Байрам, 90), Мансіз (Нума, 70).

■ *Гандбол*

З порожніми «кишенями»

У Данії триває чемпіонат Європи серед жінок. Гандболістки України стартового дня поступилися господаркам — 23:27. У нашій підгрупі команда Франції переграла суперниць з Нідерландів — 25:24. Результати наступних турів першого етапу: Україна—Нідерланди. 28:26. Данія—Франція. 20:17. Україна—Франція. 21:24. Данія—Нідерланди. 27:23. До наступного етапу наші гандболістки вийшли. Але, як кажуть, з порожніми кишенями, без очок. Зате данські спортовки в активі мають 4 очки, французькі — 2.

Добірку підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Таким усміхається Фортуна. «Золота»

ВИЩА ШКОЛА

За розвиток перспективних наукових шкіл і впровадження системи освіти європейського рівня ректора Харківського національного університету радіоелектроніки (ХНУРЕ) Михайла Бондаренка нагороджено орденом «За трудові досягнення». Що стоїть за високою нагородою Міжнародного академічного рейтингу «Золота Фортуна», науковому Харкову відомо. Вітчизняна наука, що опинилася аж ніяк не в тепличних умовах, виживає завдяки зусиллям окремих особистостей. Це вони здійснюють воістину історичний прорив, завойовуючи майбутнє своїй країні на важкому інтелектуальному фронті. І коли-небудь, гортаючи золоті сторінки нашої історії, ми обов'язково відчуємо гордість за те, що були їх сучасниками.

На І Міжнародному форумі «Прикладна електроніка. Стан і перспективи розвитку», що проходив цього року в стінах Харківського національного університету радіоелектроніки, сумувати не довелося. Надто вражаючими виявилися деякі наведені учасниками форуму факти, що послужили антуражем до наукового зібрання. Приміром, основні фонди інститутів галузі не оновлюються понад 15 років, украй сумні перспективи радіоелетроніки і щодо припливу нових спеціалістів. Ситуацію ще можна змінити на краще за відповідної підтримки законодавчих и виконавчих структур України. А вчених у нас достатньо, і вони хочуть бути корисними Батьківщині.

Тим більш важливо, якщо у когось це виходить. Ректор ХНУРЕ Михайло Бондаренко, отже, людина унікальна. Тому що корисним для людей був завжди. Ще навчаючись на третьому курсі очолюваного ним уже вісім років університету, сільський хлопець із Кегичівського району, що на Харківщині, запам'ятався викладачам своєю наполегливістю і цілеспрямованістю. Від цієї людини всього можна було чекати, навіть створення штучного розуму. Так і вийшло: докторську дисертацію майже двадцять років тому М. Бондаренко захистив з систем штучного інтелекту, що розпізнають звукову інформацію. На той час роботи харківських учених із наукової школи, яку представляв Михайло Федорович, високо цінувалися в СРСР та за його межами, вважаючись розробками світового рівня. Більше двох років у не такі вже й далекі сімдесяті Михайло Бондаренко, котрий швидко опанував іспанську мову, працював за направленням Міністерства вищої освіти СРСР викладачем-радником на Кубі. Студенти університету Орієнте перейнялися тоді щирою повагою до цієї приємної людини. А сьогодні в активі президента Академії наук прикладної радіоелектроніки України, Росії та Білорусі 150 наукових праць і 35 підготовлених кандидатів та докторів наук. А очолювана ним упродовж 25 років кафедра програмного забезпечення ЕОМ і досі найкраща у вузі. Давно і щільно обросла вона науковими зв'язками з університетами Німеччини, Англії, Фінляндії, Голландії, Польщі, США, не кажучи вже про СНД. Дві сотні іноземних студентів із 25 країн світу вивчають комп'ютерні технології та радіоелектроніку в Харківському національному університеті радіоелектроніки. І саме цей вуз обрано держдепартаментом США для першого свого роду гранту на розвиток українських високих технологій. Подібної підтримки з боку Штатів ще не бачила Україна та країни пострадянського простору. А ось добрий це знак чи не дуже, є сенс замислитися. Сам М. Бондаренко, щоправда, нічого такого, що б насторожувало, в цьому не вбачає. Конституцією, каже, «відплив мізків», врешті-решт, не заборонений. І що більше українських інтелектуалів світ побачить, то більше виграє Україна. Коли-небудь Батьківщина все-таки покличе своїх учених. Більшість їх повернеться!

— Харківський національний університет радіоелектроніки активно включився в Європейську мережу дистанційного навчання, ми створили лабораторію віртуальної освіти, напрацювали готовий пакет матеріалів з підготовки фахівців в Інтернет-мережі, який іноземці купують у нас навіть без перекладу, але самі, виходить, своїми ноу-хау повною мірою користуватися не можемо, — каже М. Бондаренко. — Бо відсутня законодавча база.

— Ми перші запропонували Міністерству освіти пакет документів з дистанційної освіти, — підкреслює ректор ХНУРЕ, — і процес уже не зупинити. Справа — за парламентаріями. Їх російські колеги, між іншим, виявилися прудкішими. В наших сусідів законодавча база вже дає змогу здобувати дистанційну освіту більш як 100 тисячам студентів. Півтора десятка центрів віртуального навчання створено в Росії на сьогодні. Чому ж Україна має бути в аутсайдерах? Наш науковий потенціал на таке не заслуговує.

Інесса ТИХА.

Харків.

Приватний перевізник стурбований

ТРАНСПОРТ

Схоже, що кінець року для луганських перевізників буде ознаменовано неприємностями. Пов'язані вони з тим, що міська влада вирішила відійти від «партизанської» системи, що склалася на транспорті останнім часом, і вивести із тіні частину коштів, які обминають місцевий бюджет. Приватні перевезення — бізнес вигідний, і за останній рік кількість машин на маршрутах обласного центру значно збільшилась. У місті нині немає проблем з транспортом, є проблеми з якістю перевезень та порядком на зупинках центральних вулиць. На зміну старим ЛАЗам із загазованими салонами прийшли легкі «маршрутки». Але, на думку міського голови Євгена Бурлаченка, вони не розв'язують проблеми якості пасажирських перевезень. Як засвідчив минулий конкурс, 90 відсотків мікроавтобусів не пристосовані для перевезення пасажирів. Окрім того, збільшення кількості машин не поліпшує стану міської казни. Гроші пливуть мимо.

На думку керівника міста, проблему можна розв'язати з допомогою муніципального транспорту. Досі його як такого не було. Наприкінці року на вулицях Луганська з'являться новенькі «богдани», дизайн і комфорт яких відповідає сучасному рівню. Місту не вистачає нині 100 машин, і «богдани» цю прогалину заповнять. До того ж, як стверджує міський голова, бюджетні кошти на їх придбання витрачено не буде. Автобуси надійдуть за лізингом і за три—чотири роки мають себе окупити, після чого стануть власністю міста. Зрозуміло, що міський транспорт уже до кінця року витіснить із центральних маршрутів приватні авто. Хоча Євген Бурлаченко стверджує, що їхні права не утискуватимуть, а йдеться про здорову конкуренцію.

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

БУДІВНИЦТВО

Ударний грудень

На Дніпропетровщині поставили за мету до кінця нинішнього року обов'язково завершити будівництво житла, а заодно і найважливіших соціальних та виробничих об'єктів у тих обсягах, в яких ці роботи і намічалися. Нині в області майже сто тисяч сімей, 35 тисяч з яких «пільговики», чекають на квартири. Незадовільна ситуація, дійшла висновку облдержадміністрація, склалася винятково з вини органів влади міст та районів, котрі перестали опікуватися новобудовами. Отож у регіоні розпочався місячник ударного будівництва.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

ФОТОФАКТ

Фото Володимира ТАРАСОВА (Укрінформ).

Упродовж дев'яти років у місті Вишневому за підтримки Києво-Святошинської централізованої бібліотечної системи, міського голови Вишневого та Києво-Святошинського районного пенсійного фонду діє клуб «Вишневська осінь». На одному з його вечорів було презентовано книгу Василя Троянського «... И горит свеча»

На знімку: ветеран війни і праці, учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, доктор наук, професор Василь Троянський приймає вітання.

ТЕПЛО

І знову відключили

На Хмельниччині проблема з теплопостачанням загострюється. Водночас зростають борги перед комунальниками. Тільки в невеличкій Шепетівці вони сьогодні становлять понад 4 млн. гривень. Така ситуація змусила міську владу розпорядитися відключити злісних боржників, зокрема й районну лікарню, яка заборгувала 124 тисячі гривень.

Спалахнув конфлікт і в селі Райківцях Хмельницького району. Виправна трудова колонія МВС України відомчі будинки передала на баланс сільської ради. Але без будь-яких засобів на їх утримання. Донедавна люди грілися завдяки електроенергії. Однак за борги її відключили, а газової мережі, яку мала підвести до житла ВТК, так і нема.

Михайло ВАСИЛАШКО.

МЕДИЦИНА

АнтиСНІДова програма

Кримський центр профілактики і боротьби зі СНІДом визнано кращим серед аналогічних установ держави.

Сьогодні в АР Крим зареєстровано понад 3200 інфікованих, найбільша кількість яких — у Сімферополі, Феодосії, Ялті, Джанкойському, Сімферопольському і Красногвардійському районах. Близько 70% уражених — споживачі ін'єкційних наркотиків. Окрім того, є чітка тенденція до омолодження і збільшення кількості інфікованих ВІЛ статевим шляхом.

Для юних севастопольців створюється нова соціальна програма, мета якої — забезпечити молодь повною і достовірною інформацією про ВІЛ-інфекції та закликати рішуче відмовитися від уживання наркотиків.

У центрі боротьби зі СНІДом пропонують недорогі тести тим, хто хоче дізнатися про вірогідність зараження ВІЛ, а хворим добирають індивідуальну терапію. Ця робота ведеться у всіх куточках півострова.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

В'єтнамський інтерес

СПІВПРАЦЯ

Між Тернопільською областю та провінцією Донг Най Соціалістичної Республіки В'єтнам нещодавно підписано угоду про дружбу та торгово-економічне співробітництво.

У регіоні в'єтнамці працюють давно. Перше було спільне підприємство з випуску макаронів швидкого приготування, тепер хочуть побудувати в обласному центрі фабрику спортивного взуття, вклавши в місцеву економіку п'ять мільйонів доларів. А це — дві тисячі робочих місць. Співробітництво посилилося і в галузі освіти. Наступного року в Тернопільській медичній академії імені І. Горбачевського навчатимуться 160 студентів з далекої країни, в технічному університеті імені І. Пулюя готуватимуть для В'єтнаму спеціалістів-комп'ютерників. Крім того, в місті плановано відкрити центр в'єтнамської народної медицини.

Марта ЛІТИНСЬКА.

Тернопільська область.

Нагріють. І воду — також

Звістка про можливе від'єднання міськводоканалу від електропостачання за більш як двомільйонний борг тримала в напруженні весь Кам'янець-Подільський. Місто залишиться без води?

Підприємству завжди приділялося чимало уваги. Навіть у цьому році в міському бюджеті знайшли 200 тисяч гривень для латання дірок. Однак, як з'ясувалося, виділені з бюджету кошти водоканал витратив на... підвищення зарплат своїм співробітникам.

Директор водоканалу Віктор Вансович запропонував тоді підвищити тарифи та збільшити норму споживання на душу населення.

Зваживши всі «за» й «проти», на сесії міської ради було прийнято рішення передати весь комплекс водопостачальних споруд підприємству «Кам'янець-Подільськтеплокомуненерго». Експеримент дозволяли з умовою: якщо він не вдасться, воду можна буде повернути в «старе русло».

Минув місяць. Економічний ефект від нововведення вже дав додатково 150 тисяч гривень, зарплата працівників навіть дещо зросла. А тепловики беруться за ремонт внутрібудинкових мереж холодної води.

Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

СПОРТ

Скандальний матч

1912 року в Житомирі відбувся перший футбольний матч — грали команди губернського гімнастичного товариства «Сокіл» та міського клубу прихильників футболу «Уніон». Разом з цим 90-річчям шанувальники футболу обласного центру відзначали ще дві пам'ятні дати. 35 років тому житомирський «Автомобіліст» став чемпіоном України, а 30 років тому, 19 листопада 1972 року, команда виборола кубок України. На святі вшанували не лише ветеранів футболу (серед них був і спортсмен з довоєнним стажем), а й колишнього начальника облавтоуправління Леоніда Колбасенка — то на період його опіки над командою припадає її зоряний час.

Потім був спад — аж до другої ліги. Після того «Полісся» заграло по-бойовому і з «розгону» мало у вищій лізі не опинилося. Та не вдалося зробити такого подарунка до 90-річчя житомирського футболу. Після одного з поєдинків команду звинуватили у договірній грі, і саме тих очок, викреслених з її активу на самому кінці чемпіонату, забракло для тріумфу місцевих вболівальників. А ще скандал після кубкового матчу з київським «Динамо»: дії житомирського «Беркута» тоді побачила на телеекранах вся Україна.

Схоже, нема в житомирського футболу відданих уболівальників: під час ювілейного поєдинку ветеранів на трибунах стадіону було майже порожньо...

«Полісся» завершило перше коло поразкою і десятим місцем у таблиці. Президент клубу Зая Авдиш знову, вже вкотре за останні роки, заявив про свою відставку, бо «прокинувся вранці і зрозумів, що втомився». Ідеться, звичайно, про гроші: попередникові «Полісся» — «Автомобілісту» — з цим було легше...

Олексій КАВУН.

Житомир.

МИТО

До четвертої брами

На українсько-польському кордоні урочисто відкрито четвертий на Львівщині міжнародний пункт пропуску «Смільниця—Кросценко». Він розрахований на переїзд півтисячі легкових і вантажних автомобілів за зміну.

Нова «брама», стверджують фахівці, дає змогу скоротити на 120 кілометрів дорогу до Відня, через неї дуже зручно добиратися до Братислави. Перші туристи, які перетнули кордон, мали нагоду порівняти інфраструктури сторін: з польського боку — шестирядна дорога як ілюстрація переваг Євросоюзу, з українського — звичайна.

З травня наступного року українські і польські митники планують проводити спільний контроль. Згодом буде відкрито і пішохідний перехід.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львівська область.

ВИРОБНИЦТВО

Запахло спиртом

На Буковині після тривалої паузи знову працюють усі чотири спиртозаводи. На підприємствах створено відповідний запас сировини — зерна та меляси.

На Лужанському та Вашковецькому заводах освоєно випуск висооктанових добавок до бензину, кормових та харчових дріжджів. Немає проблем і зі збутом спирту.

Відродженню підприємств сприяли розроблена програма виходу галузі з кризи та пільгові банківські кредити.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

Бензин з... вимогами

На ВАТ «Лукойл — Одеський нафтопереробний завод» розпочато випуск дизельного палива із вмістом сірки до 0,035 відсотка. Воно відповідає стандарту Європейського комітету зі стандартизації, який ставить значно жорсткіші вимоги до якості палива, ніж чинні в нашій країні. Нове дизпаливо вже почало надходити на АЗС Одеської, Київської областей та міста Києва. Нині на підприємстві йде підготовка до випуску за європейськими стандартами автомобільного бензину. В обох випадках реалізовано цілий комплекс організаційно-технічних заходів з оновлення та модернізації виробничого й лабораторного устаткування.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Мал. Анатолія АНДРЕЄВА.

Міліц-футбол

Народний депутат України, ректор Національного університету внутрішніх справ Олександр Бандурка і начальник управління МВС України в Харківській області Сергій Гусаров привітали своїх підопічних — збірну команду харківської міліції — з перемогою в європейському турнірі поліцейських команд з мініфутболу і засвідчили цим, що наші міліціонери — кращі у футболі. Збірна Харкова, до якої увійшли курсанти міліцейського вузу і співробітники обласного управління міліції, виграла золотий кубок турніру, в якому брали участь 48 команд Європи та США.

Микола КОСИЙ.

Харків.

СЛУЖБА 01

Рятує у вогні й на воді

Дивом техніки назвав начальник обласного управління пожежної безпеки Ігор Рихліцький подарунок з англійського міста-побратима Пітерборо — автомобіль фірми «Денніс». Обладнаний шістнадцятиметровою драбиною, іншими пристроями, що автоматично приводяться в дію з кабіни водія, він може стати у пригоді для порятунку людей у вогні й на воді. Машина швидкісна: з Британії до Вінниці прибула своїм ходом менш як за дві доби. Проте за подарований автомобіль вінницькі пожежники мають сплатити кругленьку суму мита.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

У зв'язку зі зміною показників публікується виправлена Інформація про фінансово-господарську діяльність, що публікується емітентом у друкованих виданнях

Найменування емітента	Відкрите Акціонерне Товариство «Сілур»
Код за ЄДРПОУ	00191046
Номер свідоцтва про державну реєстрацію емітента	247
Дата видачі свідоцтва про державну реєстрацію	27/02/1995
Місцезнаходження (поштова адреса) емітента	86700, Донецька обл., м. Харцизьк, Філатова, б. 9, кв. офіс
Міжміський код та телефон	06257 78301
Факс	46311
E-mail	serg@silur. com
Основні види діяльності (код)	(найменування)
12190	Виробництво метизів
14839	Виробництво інших металевих виробів
96190	Інші фінансово-кредитні організації
72200	Зовнішня торгівля недержавних організацій
Кількість акціонерів	172925
Чисельність працівників у емітента на кінець звітного періоду	6967
Статутний капітал (тис. грн.)	230471.5
Номінальна вартість простої акції (грн.)	0,05
Кількість простих акцій (шт.)	4609423163
Частка простих акцій у статутному капіталі (%)	100.00
Кількість привілейованих акцій (шт.)	
Частка привілейованих акцій у статутному капіталі (%)	
Сумарна вартість непогашених облігацій за номінальною вартістю (тис. грн.)	
Дата проведення останніх зборів акціонерів (для ВАТ)	23 березня 2001
Адреса, за якою звертатись з питань ознайомлення з річним звітом емітента	Донецька обл., м. Харцизьк, вул. Філатова, 9
Дата початку виплати дивідендів (якщо вони будуть виплачуватись)	
Дата закінчення виплати дивідендів	
Дата початку виплати процентів за облігаціями	
Дата закінчення виплати процентів за облігаціями	
Дата погашення облігацій	

Юридичні особи, послугами яких користується емітент	Найменування	Місцезнаходження	Номер (дозволу)
Реєстратор емітента	Українська реєстраційна компанія	м. Київ, пр. Перемоги, 67	АА 241361
Зберігач цінних паперів	Д/Н		
Депозитарій емітента	Д/Н		
Торгівці цінними паперами, з якими укладено договори на розміщення випусків цінних паперів	Д/Н		
Юридичні особи, уповноважені емітентом продавати (купувати) його цінні папери	Д/Н		
Юридичні особи, уповноважені емітентом виплачувати дохід за його цінними паперами	Д/Н		
Аудитори (аудиторські фірми), які надають аудиторські послуги емітенту	ТОВ по наданню аудиторських та консультаційних послуг «АУДЕК»	83048, м. Донецьк, вул. Університетська, 77, к. 424-426	АБ № 000185

Основні показники фінансово-господарської діяльності

Найменування показника	Період: Звітний	Попередній
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (тис. грн.)	280294,0	256358,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (тис. грн.)	263244,0	209602,1
Чистий прибуток (збиток) (тис. грн.)	-16397,7	15475,5
Необоротні активи (тис. грн.)	189145,3	203610,0
Оборотні активи (тис. грн.)	104392,0	110568,5
Довгострокові зобов'язання (тис. грн.)	39372,0	61567,0
Поточні зобов'язання (тис. грн.)	138648,0	118155,5
Частка чистого прибутку, яка спрямована на виплату дивідендів на привілейовані акції (тис. грн.)		
Середньорічна кількість простих акцій (шт.)	4609423163,0	4609423163,0
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію (грн.)		0,00336
Дивіденди, нараховані на одну просту акцію (грн.)		
Загальна сума коштів, витрачених емітентом на викуп акцій протягом періоду (тис. грн.)		
Кількість акцій, викуплених емітентом протягом періоду (шт.)		
Загальна сума коштів, витрачених емітентом на викуп облігацій протягом періоду (тис. грн.)		
Сума сплачених відсотків за облігаціями (тис. грн.)		
Кількість облігацій, викуплених емітентом протягом періоду (шт.)		

Привілейовані акції не випускались.
Облігації не випускались.
Додаткового випуску акцій не відбувалось.
Дивіденди не нараховувались у зв'язку з відсутністю чистого прибутку за підсумками фінансово-господарської діяльності у 2001 році.

Інформація про зміни в персональному складі службових осіб емітента

Посада	Прізвище, ім'я, по батькові	Володіє часткою в статутному капіталі емітента (%)	Зміни призначено/звільнено	Дата прийняття рішення
Голова правління	Зубанов Володимир Олександрович	0,27000	звільнено	18/04/2002
Виконуючий обов'язки голови правління	Іванцов Іван Іванович	0,06000	призначено	18/04/2002

Примітки: Зубанова Володимира Олександровича звільнено за власними бажаннями по статті 3 у зв'язку з обранням на виборну посаду народним депутатом України. Протокол засідання Спостережної ради № 51 від 18.04.2002 р.

Іванцов Іван Іванович призначено на посаду виконуючого обов'язки голови правління до виборів голови правління при проведенні загальних зборів. Протокол засідання Спостережної ради № 51 від 18.04.2002 р.
Судимостей за корисливі та посадові злочини службові особи не мають.
00191046 3499045927

Шановні акціонери АТЗТ КШП «Юність»!

Правління АТЗТ КШП «Юність» повідомляє, що акціонерами, які володіють пакетом акцій більше ніж 20 відсотків голосів внесені додаткові питання до Порядку денного позачергових зборів акціонерів, які відбудуться 27 грудня 2002 року.

Доповнити пункт 1 Порядку денного та викласти його в такій редакції:

1. Внесення змін та доповнень до Статуту АТЗТ КШП «Юність» та затвердження Статуту АТЗТ КШП «Юність» в новій редакції.

Додатково внести такі питання:

5. Затвердження Положень товариства в новій редакції:

5.1. Про Спостережну Раду.

5.2. Про Правління.

5.3. Про Ревізійну комісію.

6. Схвалення угод, укладених товариством.

7. Про делегування Спостережній Раді повноважень загальних зборів, що передбачені п. 8.2.1 Статуту в частині обрання та відкликання членів Правління.

8. Схвалення дій Голови Правління (в. о. Голови Правління або особи, уповноваженої на здійснення дій від імені АТЗТ КШП «Юність») щодо передачі нерухомого майна АТЗТ КШП «Юність» на задоволення вимог кредиторів та продажу пакету акцій ВАТ «Томак».

Реєстрація акціонерів проводиться з 13 год. до 15 год.

Правління.

Шановні акціонери ЗАТ «Укрексімнафтопродукт»

Повідомляємо Вас, що 27 січня 2003 р. о 12.00 годині за адресою: м. Київ, вул. М. Раскової, 19 відбудуться позачергові загальні збори акціонерів ЗАТ «Укрексімнафтопродукт»

Порядок денний Загальних зборів акціонерів ЗАТ «Укрексімнафтопродукт»:

1. Обрання та відкликання членів Спостережної ради Товариства.

Реєстрація учасників — з 9:00 до 12:00 у день проведення зборів.

Для реєстрації необхідно мати:

1. Паспорт, або документ, що посвідчує особу.

2. Для представників акціонерів — довіреність на право участі у зборах, завірену у встановленому чинним законодавством порядку.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-в) постановою № 23/212 від 13.11.2002 р. визнав банкрутом Закрите акціонерне товариство «Техносоюз» (м. Київ, вул. Хрещатик, 46, код 24249201, р/р 26006263014001 в АБ «Укркредиттрансбанк» м. Києва, МФО 320779) та відкрив ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Дяченка Сергія Вікторовича (Ліцензія № 047796 від 15.10.2001 р.), тел./факс (044) 236-11-17.

В соответствии со ст. 45 Закона Украины «О хозяйственных обществах» ЗАО «Укрвторпродукт», акционер ОАО «Укрхимэнерго», владеющий более чем 10 % акций, созывает внеочередное собрание акционеров ОАО «Укрхимэнерго» 25 января 2003 года со следующей повесткой дня:

1. О внесении изменений в Устав ОАО «Укрхимэнерго» и утверждение его новой редакции.

2. Об отзыве и избрании членов Совета акционерного общества.

3. Об отзыве и избрании членов исполнительного органа общества и ревизионной комиссии.

4. О передаче права ведения реестра.

Собрание состоится 25 января 2003 г. в 12-00 в г. Северодонецке, Луганской обл., Гвардейский проспект, 2А.

Регистрация участников собрания будет проводится с 8.00 до 11.45 25 января 2003 г. по месту проведения собрания. Для регистрации при себе необходимо иметь документ удостоверяющий личность (паспорт) и сертификат акций (необязательно).

Ухвалою Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 30.10.2002 р. порушено справу № 32/195Б про банкрутство: Відкрите акціонерне товариство «АІЗ-Енергія» (84116, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Добровольського, 32, п/р 26001301660143 Слов'янське відділення Промінвестбанка, МФО 334561, ЄДРПОУ 00111142) 30.10.2002 р. введено мораторій на задоволення вимог кредиторів. Розпорядником майна призначено Лінкевича О. М. (ліцензія № 249875, адреса: 01021, м. Київ, Кловський узвіз, 9/2, офіс 70, т. 261-04-65, факс 290-50-96).

Претензії кредиторів, санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації оголошення.

Ухвалою від 24.10.2002 року по справі № 7/202-7/96, Господарським судом Львівської області (79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) порушено справу про банкрутство Західно-Українського регіонального підприємства Закритого акціонерного товариства «Південенергомонтаж» код ЄДРПОУ 05814919 Львівська область, Пустомитівський район, с. Муроване, вул. Пластова 125, Поточний рахунок 26002301365117 у Залізничному відділені ПІБ м. Львова, МФО 325105.

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Надлонка Андрія Івановича (79066, м. Львів, вул. Зубрівська,25а, кв. 33). Ліцензія АА 250389.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються у місячний термін з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Кіровоградської області (25022, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29) порушив справу № 10/120 про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Бобринецький райагрохім», ЗКПО 05489566 (27200, Кіровоградська область, м. Бобринець, р/р 2600443503О790 в Бобринецькому ТВБВ Кіровоградської обласної філії «Укрсоцбанк»). Розпорядником майна призначено Салатова Сергія Володимировича (25200, м. Кіровоград, вул. Карла Маркса, 4, корп. 1, ліцензія № 047823).

Вимоги кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Черкаської області 17.10.2002 р. винесено Постанову по справі № 08/4873 про визнання банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури відносно ТОВ «Меркурій» (20505, Черкаська обл., Катеринопільський район, смт. Єрки, вул. Садова, 9, ЄДРПОУ 31684060, п/р 260071310 в Смілянській філії АППБ «Аваль», МФО 354499).

Ліквідатором призначено ТОВ «Торговий будинок вогнетривів» (м. Запоріжжя, пл. Пушкіна, 4, а/с 1960, тел. (0612) 64-14-97).

Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Утерянный Статут общества с ограниченной ответственностью «Новые медицинские технологии», регистрационный № 09286 от 11 июня 2001 г. считать недействительным.

До уваги акціонерів ЗАТ «Комплекс Агромарс»

Правління ЗАТ «Комплекс Агромарс» повідомляє, що відповідно до Статуту товариства, 29 січня 2003 р. відбудуться загальні збори акціонерів товариства.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності товариства за 2002 рік.

2. Звіт ревізійної комісії.

3. Збільшення статутного фонду товариства.

4. Проведення додаткової емісії акцій.

5. Затвердження змін до статуту.

6. Інше.

Початок зборів 29 січня 2003 р. о 10.00 годині

Місце проведення зборів: м. Київ, вул. Пожарського, 3

Контактні телефони: (044) 573-47-46, 573-46-42, (296) 3-43-68.

ЗАТ «Промінь-ЕКСПО» *повідомляє, що загальні збори акціонерів відбудуться 24 січня 2003 р. о 12 годині за адресою: м. Київ, вул. Пшенична, 2. Реєстрація акціонерів проводиться з 10.00 год.*

Порядок денний:

1. Затвердження балансу за 2002 фінансовий рік.

2. Придбання товариством запропонованих акцій.

3. Про зміну Статуту та Установчого договору.

Господарський суд Донецької області (83048, Донецьк, вул. Артема, 157) порушив справу про банкрутство № 3/207 б, товариства з обмеженою відповідальністю «Гал», 85400, Донецька область, м. Селидово, вул. Карла Маркса, 7, код ЗКПО 25113857, р/р № 260061802859 у Селидівському відділенні ДОФ АКБ «Укрсоцбанку» ТОБО № 180, МФО 334011). Розпорядником майна призначено Самсонова О. О., ліцензія № 249558. Претензії кредиторів та пропозиції санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд м. Києва (м. Київ, вул. Б. Хмельницького, б. 44-в) порушив справу № 24/596-б про банкрутство ТОВ «ВВ» (м. Київ, вул. М. Раскової, б. 4-а, код ЄДРПОУ 25198871, рах. № 260001876 в 4 КФ АППБ «Аваль» м. Києва, МФО 322971).

Розпорядником майна призначено Короленка В. В. (ліцензія АА № 250432, видана Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України 10/04/02, адреса: м. Київ, вул. О. Гончара, 96, кв. 41).

Претензії кредиторів за заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків 61022) ухвалою від 07.06.2001 р. по сраві № Б-1173/7-30 визнав банкрутом ТОВ «Північний», ЄДРПОУ 21174767 (вул. Дружби Народів, 279 а, м. Харків, 61183, р/р 26005301512 в Київському від. АКБ «Укрсоцбанк» м. Харкова, МФО 351298) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатор Князєв В. В. (ліц. АА № 249743 від 19.10.2001 р. (№ 000313 від 14.03.2000 р.)

Постановою господарського суду Кіровоградської області від 29.11.2002 року по справі № 05-01/3129/3-225 визнано банкрутом закрите акціонерне товариство «Семенівський завод гірського воску» (28040, м. Олександрія, с. Димитрово, Кіровоградської області) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Христенко Вадима Васильовича, ліцензія № 249793 від 19.10.2001 р. (26028, м. Кіровоград, вул. Героїв Сталінграду, 4, к. 9, тел. (0522) 55-16-41, 24-88-71).

Господарським судом Чернігівської області постановою від 15.08.2002 р. у справі № 5/82Б визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Багатопрофільна фірма «Созидатель» (14000, м. Чернігів, вул. Любченка, 11), р/р 26007301225 ОПЕРВ Чернігівського обласного управління ОБУ, МФО 353553, код 21395511 та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Чернігівське обласне упраління ВАТ «Державний ощадний банк України».

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення.

Козацька доля

Одним із завершальних акордів низки заходів у рамках Року України в Росії (а ним за рішенням глав двох держав проголошено 2002 рік) став творчий вечір заслуженого діяча мистецтв України Володимира Матвієнка в Українському культурному центрі на Арбаті в Москві.

Буквальне втілення крилатого вислову «фінанси співають романси» може дати несподіваний ефект: коли пісні пише банкір, людина, в якій дивовижно поєднуються прагматик з ліриком, народжуються твори, що стають близькими мільйонам слухачів і глядачів. Володимир Матвієнко — відомий фінансист і економіст, професор, академік, банкір із 43-річним досвідом, перший Голова Національного банку України, один із ініціаторів введення національної валюти — гривні, а нині Голова правління Промінвестбанку. Він став ще й поетом-піснярем — вже після здобуття Україною незалежності. Але твори В. Матвієнка — це відлуння пережитого ним і до певної міри всіма нами за минулі нелегкі роки. Це пісні про кохання і Україну, минулу війну і Чорнобиль, репресії 1937-го року, які забрали в небуття його батька, про рідне Полісся та заморські країни. Його пісні включають до свого репертуару відомі співаки, їх часто транслюють по радіо.

Багато виконавців, котрі співали пісні Володимира Матвієнка на концерті в Культурному центрі України у Москві, були добре відомі й тамтешнім глядачам — нашим землякам, яких нині доля закинула до російської столиці. Справді, не потребували особливого представлення народні артисти України Павло Дворський із піснею «Батькова сорочка», Фемій Мустафаєв із «Великими Карпатами», Ніна Шестакова, Олександр Гурець, Володимир Оберенко разом із Окремим показовим оркестром МНС України та хором Ансамблю пісні й танцю Внутрішніх військ МВС України, заслужені артисти України Семен Торбенко, Василь Волощук та Валерій Іванцов, Наталія Бучинська, Ірина Семененко, заслужений артист України, актор Одеського театру музкомедії Микола Завгородній, дует кобзарів у складі заслуженого діяча мистецтв України Володимира Горбатюка та заслуженого артиста України Володимира Єсипка, лауреати міжнародних конкурсів Ірина Шинкарук, Дмитро Яремчук, Ірен Левицька. Приємно здивували і нові, ще зовсім юні, обличчя. Але і їх уже визнав світ: скажімо, 13-літня киянка Марта Спіженко, виконуючи пісні на слова Володимира Матвієнка, зокрема коронну «Лелечу пісню», навіть підкорила Голлівуд — Марта тричі виборювала Гран-прі та золоті нагороди Світового чемпіонату виконавських мистецтв у Голлівуді (США). А юна одеситка Еліна Чебан стала володаркою Гран-прі дитячого Євробачення. До речі, ці дівчата вже стали ніби «доньками полку», тобто Промінвестбанку — голова правління банку Володимир Матвієнко надає для розквіту їхніх співочих талантів фінансову допомогу.

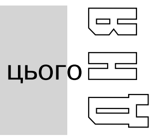
Ще одне «відкриття» Володимира Павловича — чарівна ведуча вечора Христина Стецька, котра вийшла на сцену разом із незмінним ведучим багатьох концертів, народним артистом України Олександром Сафоновим. Та й не дивно, що ця дівчина не хоче поступатися навіть справжнім профі, адже загартовується вона в боях і, до речі, у прямому смислі цього слова: Христя бронзова призерка чемпіонату світу, володарка срібної медалі Кубка України та золотої медалі української першості з кікбоксингу. Христина Стецька навчається на третьому курсі Київського інституту банківської справи, який готує фахівців для відділень Промінвестбанку. А стала ведучою вона випадково, коли перед попереднім творчим вечором В. Матвієнка у Київському оперному театрі відома артистка, котра мала вести концерт, взагалі не прийшла.

Меценатство для Володимира Матвієнка — вже добра традиція. Очолюваний ним Промінвестбанк надавав фінансову підтримку для відбудови Михайлівського Золотоверхого собору та Успенського собору Києво-Печерської лаври, десятка інших храмів, оновлення Залізничного вокзалу в Києві, придбання нових вагонів метро та тролейбусів у столиці. Банк є генеральним спонсором футбольного клубу «Динамо» (Київ). Стипендіатами банку є чимало митців — зокрема, заслужена артистка України оперна співачка Ольга Микитенко. Загалом за десять років діяльності Промінвестбанку за часів незалежної України (історія банку починається в далеких 20-х роках минулого століття, коли постановою ЦК РКП(б) було створено «центральний фінансовий інститут промисловості» —Промбанк) на спонсорську допомогу було витрачено 52 млн. грн. Є у Володимира Матвієнка ще й така ідея на майбутнє: підтримати молодих учених Академії наук України, які працюють у різних галузях.

Перед концертом на прес-конференції у Посольстві України в Росії Володимир Матвієнко поділився своїми думками не тільки як поет-пісняр (хоч він приїхав до Москви саме в цій ролі), а і як відомий фінансист та економіст. На його погляд, головні проблеми україно-російських відносин — це відсутність модифікації україно-російських законодавчих актів, втрата спільного ринку, невиправдано високі митні збори.

Ганна ШЕВЧЕНКО.
Київ—Москва.

10 ГРУДНЯ

■ 1591 р. Розпочалося повстання під проводом гетьмана українських реєстрових козаків Кшиштофа Косинського. ■ 1763 р. Вийшов царський указ про заборону селянам переходити від одного хазяїна до іншого. ■ 1821 р. У Немирові (Вінниччина) народився Микола Некрасов, російський поет, видавець журналів "Современник" та "Отечественные записки". ■ 1896 р. Помер Альфред Нобель, шведський інженер-хімік, засновник премії, названої його ім'ям. Першу Нобелівську премію було вручено 10 грудня 1901 року. ■ 1948 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла Загальну декларацію прав людини.

ФОТОФАКТ

В Інституті журналістики Київського державного національного університету ім. Т. Г. Шевченка обирали свого «Містера». Ним став студент другого курсу Богдан Кутєпов.

Фото Ольги ВОЛОВЕНКО.

Притулок з висоти пташиного польоту

ФОТОФАКТ

Конкурс «Світ без пітьми очима дітей» серед вихованців дев'яти притулків Луганської області вразив несподіваним ракурсом дитячих емоцій. Головним мотивом творчості насамперед стало не реальне життя неповнолітніх бродяжок — діти малювали радісні, оптимістичні картини і не шкодували світлих тонів. П'ятирічна Яна, чи не найменша вихованка Луганського обласного притулку, зобразила пухнасту ялинку, бо саме зелена красуня асоціюється в дівчинки зі святом. Майже на всіх малюнках — щасливі люди і гарні будинки.

Конкурс було зорганізовано не випадково. Працівники притулків звернули увагу, що деякі діти не можуть висловити свої почуття словами. Їм пропонували папір, фломастери і просили зобразити те, що вони хотіли б сказати.

Потім малюнки вивчать психологи, щоб знайти оту тоненьку струнку дитячої психіки, на якій можна «зіграти». Внутрішній світ однієї дитини зрозумілий одразу, а сприйняття іншої доводиться довго вивчати. Приміром, вихованець Старобельського притулку для неповнолітніх Валя Квітко намалював своє місцезнаходження з висоти пташиного польоту. Що він цим хотів сказати? Журі присудило цьому малюнку перше місце.

Алла АНТИПОВА.
Луганська область.

Свиня «з'їла» колеса

Вирішивши заколоти свиню, мешканець Сміли Черкаської області Іван Н., запросив кума, приготував «жертовну тварину» до забою та заздалегідь запалив паяльну лампу, яку залишив у гаражі, розташованому поряд з будинком. А коли зі свинею було покінчено, Іван з кумом побачили, що із гаража валує дим. До приїзду пожежних гараж і господарський «Москвич-412», який там був, згоріли вщент, **повідомляє інформагентство «Форум».**

Голос України
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311229. **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ **ТЕЛЕФОНИ:** для довідок — 441-84-92;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos